

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2012

Utgiftskapitler: 20–51 og 1600–1650

Inntektskapitler: 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693

Innhold

Del I	Innledning	9	Kap. 43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	35
1	Oversikt	11	Kap. 3043	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	36
1.1	Virkeområde	11	Kap. 44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	37
1.2	Hovedoppgaver og organisering ..	11	Kap. 3044	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	37
1.3	Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet	12	Kap. 51	Riksrevisjonen	38
1.3.1	Samlede utgifter	12	Kap. 3051	Riksrevisjonen	39
1.3.2	Samlede inntekter	13			
2	Viktige oppgaver i 2012	14	Programområde 23		
2.1	Statens pensjonsfond	14	Finansadministrasjon	40	
2.2	Regelverksarbeid på finansmarkedsområdet	14	<i>Programkategori 23.10</i>		
2.3	Økt etterlevelse og innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet	15	<i>Finansadministrasjon</i>	40	
2.4	Arbeidet med bærekraftig utvikling og klima	16	Kap. 1600	Finansdepartementet	40
3	Oversiktstabeller for		Kap. 4600	Finansdepartementet	49
	budsjettet	17	Kap. 1602	Finanstilsynet	49
3.1	Utgifter fordelt på kapitler	17	Kap. 4602	Finanstilsynet	55
3.2	Inntekter fordelt på kapitler	18	Kap. 5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	56
3.3	Bruk av stikkordet «kan overføres»	20	Kap. 1605	Senter for statlig økonomistyring	56
3.4	Årsverksanslag per 1. mars 2011 på Finansdepartementets område	20	Kap. 4605	Senter for statlig økonomistyring	60
Del II	Budsjettforslaget for 2012	23	Kap. 1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	60
4	Nærmere omtale av		<i>Programkategori 23.20</i>		
	bevilgningsforslagene mv.	25	<i>Skatte- og avgiftsadministrasjon</i>	63	
Programområde 00			Kap. 1610	Toll- og avgiftsetaten	64
Konstitusjonelle institusjoner	25		Kap. 4610	Toll- og avgiftsetaten	72
<i>Programkategori 00.30 Regjering</i>	25		Kap. 1618	Skatteetaten	73
Kap. 20	Statsministerens kontor	26	Kap. 4618	Skatteetaten	88
Kap. 3020	Statsministerens kontor	26	<i>Programkategori 23.30 Offisiell statistikk</i>	91	
Kap. 21	Statsrådet	27	Kap. 1620	Statistisk sentralbyrå	91
Kap. 3021	Statsrådet	27	Kap. 4620	Statistisk sentralbyrå	97
Kap. 24	Regjeringsadvokaten	28	<i>Programkategori 23.40 Andre formål</i>	99	
Kap. 3024	Regjeringsadvokaten	29	Kap. 1632	Kompensasjon for merverdiavgift	99
<i>Programkategori 00.40</i>			Kap. 1634	Statens innkrevingsentral	100
<i>Stortinget og underliggende institusjoner</i>	30		Kap. 4634	Statens innkrevingsentral	105
Kap. 41	Stortinget	30	Kap. 1637	EU-opplysning	106
Kap. 3041	Stortinget	34	Kap. 1638	Kjøp av klimakvoter	106
Kap. 42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	34	Kap. 4638	Salg av klimakvoter	109
			Kap. 1645	Statens finansfond	110

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	111	5.1	Finansdepartementet	123
<i>Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.</i>	111	5.2	Finansdepartementets underliggende etater	123
Kap. 1650 Statsgjeld, renter mv.	112	5.3	Programkategori 00.30 Regjering	125
Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning	114	6	Miljø- og ressurs spørsmål	128
<i>Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.</i>	115	6.1	Finansdepartementet	128
Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer ..	116	6.1.1	Oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling	128
Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank	117	6.2	Statistisk sentralbyrå	129
Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer ...	117		Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2012, kapitlene 20-51 og 1600-1650, 3021-3051, 4600-4638, 5341, 5580, 5605 og 5693	131
Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank ...	119		Vedlegg 1	
Kap. 5693 Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.	119		Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	139
Del III Andre saker	121			
5 Likestilling og mangfold	123			

Tabelloversikt

Tabell 4.1	Finanstilsynets ressursbruk, fordelt på tilsynsområder	51	Tabell 4.16	Oppgavebyrde knyttet til rapportering	93
Tabell 4.2	Innbetaling av skatter, avgifter og toll	64	Tabell 4.17	Andel oppgavegivere som rapporterer elektronisk	94
Tabell 4.3	Toll- og avgiftsetaten – grensekontroll – beslagsstatistikk	66	Tabell 4.18	Frigitte statistikker	94
Tabell 4.4	Toll- og avgiftsetaten – økonomisk kontroll – kontrollstatistikk	67	Tabell 4.19	Statens innkrevingsentral – registrerte krav og innkrevd beløp per år	101
Tabell 4.5	Toll- og avgiftsetaten – inntekter og restanser	68	Tabell 4.20	Statens innkrevingsentral – innkrevningseffektivitet (løsnings- og innbetalingsprosent)	101
Tabell 4.6	Fastsatte skatter og avgifter – oversikt	74	Tabell 4.21	Statens innkrevingsentral – produktivitetsutvikling	102
Tabell 4.7	Antall behandlede selvangivelser mv.	75	Tabell 4.22	Korrekt saksbehandling	102
Tabell 4.8	Skatteetaten – antall behandlede klager på skattevedtak	77	Tabell 4.23	Statens innkrevingsentral – servicegrad	103
Tabell 4.9	Samlet aktiv restanse	78	Tabell 4.24	Kvotesalg til og med 31. august 2011	108
Tabell 4.10	Skatt og arbeidsgiveravgift for inntektsårene 2008–2010	78	Tabell 4.25	Innenlandsk statsgjeld per 31. desember 2010	112
Tabell 4.11	Merverdiavgift for avgiftsårene 2007–2009	79	Tabell 4.26	Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank	116
Tabell 4.12	Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo	90	Tabell 5.1	Likestilling og mangfold i Finansdepartementets underliggende etater	124
Tabell 4.13	Statistikkens aktualitet – antall uker fra referanseperiodens utløp	92	Tabell 6.1	Bevilgning til miljøtiltak	128
Tabell 4.14	Frigivelse av statistikker – avvik i forhold til varslet tidspunkt	93			
Tabell 4.15	Svarprosent i undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå	93			

Figuroversikt

Figur 1.1	Virksomheter på Finansdepartementets område i 2012	11	Figur 4.1	Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter	63
-----------	---	----	-----------	---	----

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2012

Utgiftskapitler: 20–51 og 1600–1650

Inntektskapitler: 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693

*Tilråding fra Finansdepartementet 30. september 2011,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

Del I
Innledning

1 Oversikt

1.1 Virkeområde

I denne proposisjonen fremmes forslag om utgifter og inntekter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner, programområde 23 Finansadministrasjon, herunder skatte- og avgiftsadministrasjonen, og programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Ansvaret for bevilgningene, herunder regnskapsavleggelse, under programkategoriene 00.30 Regjering og 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner tilligger henholdsvis Statsministerens kontor og Stortingets egne institusjoner. Av praktiske hensyn føres disse programkategoriene opp i Finansdepartementets proposisjon, og beløpene tas med i oversikter over bevilgninger på Finansdepartementets område. Forslag under programkategori 00.40 er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

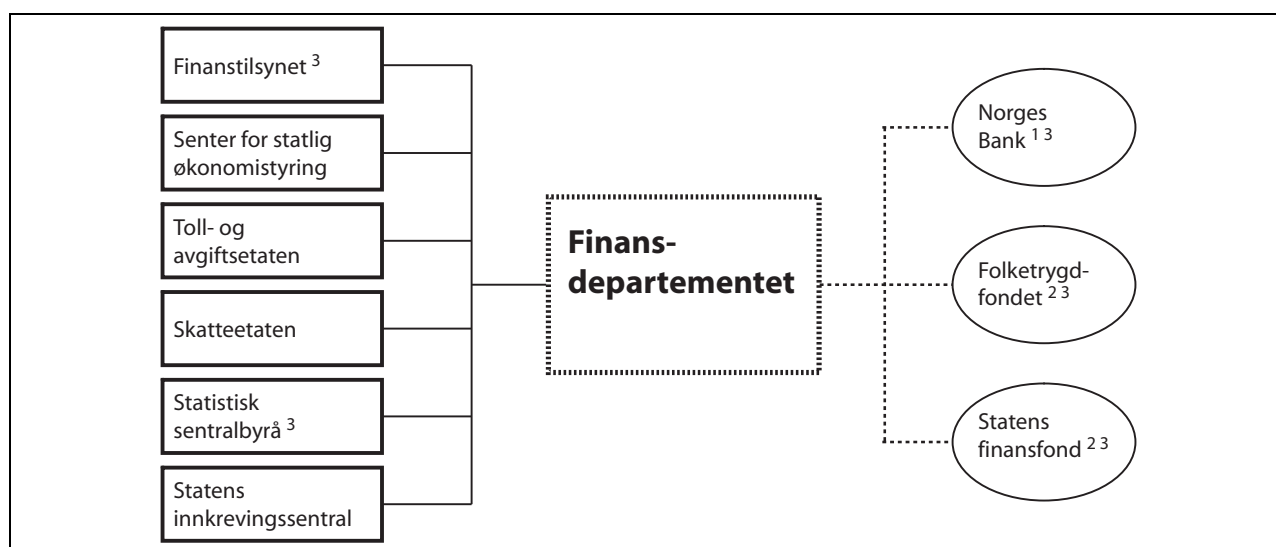
1.2 Hovedoppgaver og organisering

Finansdepartementet med underliggende etater har blant annet ansvar for å:

- bidra til et egnet beslutningsgrunnlag for den økonomiske politikken og budsjettarbeidet
- sikre finansieringen av offentlig virksomhet gjennom skatter og avgifter
- koordinere arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten
- forvalte statlig formue og gjeld
- bidra til et offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat virksomhet
- bidra til velfungerende finansmarkeder

Politikken på disse områdene er omtalt i Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012, Prop. 1 S (2011–2012) Statsbudsjettet for budsjettåret 2012 og Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012. Proposisjonen her omfatter i første rekke forvaltningen og administrasjonen på områdene som er nevnt ovenfor.

Nedenfor følger en oversikt over virksomheter på Finansdepartementets område.

Figur 1.1 Virksomheter på Finansdepartementets område i 2012

¹ Ansvarsforholdet mellom Norges Bank og statsmyndighetene i blant annet budsjettsaker og administrative saker er regulert ved lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv.

² Fondene er egne rettssubjekter, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet og lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond.

³ Virksomhet med eget styre.

1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet

1.3.1 Samlede utgifter

Programområder under departementet:

Betegnelse	(i 1 000 kr)			
	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	1 699 179	1 774 545	1 966 600	10,8
Programområde 23 Finansadministrasjon	24 498 365	24 509 200	25 751 400	5,1
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	19 972 507	68 738 400	14 924 200	-78,3
Sum utgifter	46 170 051	95 022 145	42 642 200	-55,1

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen og Stortinget med underliggende institusjoner. Forslag til bevilgning for 2012 under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner utgjør 1 966,6 mill. kroner. Av økningen på 192,1 mill. kroner fra saldert budsjett 2011 gjelder 158,8 mill. kroner kap. 41 Stortinget. Økningen der gjelder særlig enkelte større oppussingsarbeider og kjøp av pendlerboliger.

Forslaget under programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programområde 23 Finansadministrasjon omfatter skatte- og avgiftsadministrasjon, offisiell statistikk, finansadministrasjon og enkelte andre formål. Samlet forslag til bevilgninger for 2012 under

programområde 23 Finansadministrasjon utgjør 25 751,4 mill. kroner. Dette er en økning med 1 242,2 mill. kroner fra saldert budsjett 2011. Den største økningen gjelder merverdiavgiftskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner og til private og ideelle virksomheter der bevilgningen foreslås økt med 990 mill. kroner fra saldert budsjett 2011. Bevilgningene til skatte- og avgiftsadministrasjon foreslås økt med 98,8 mill. kroner og bevilgningen til kjøp av klimakvoter i samsvar med Kyoto-avtalen med 80,2 mill. kroner.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programområdet omfatter utgifter til renter og avdrag på den innenlandske statsgjelden, og på statskassens fordringer. Departementets renter og avdrag på statsgjeld er budsjettert til 14 924,2 mill. kroner. Reduksjonen med 53 814,2 mill. kroner fra saldert budsjett 2011 skyldes i hovedsak forfall av et stort obligasjonslån i 2011.

Utgifter fordelt på postgrupper

		(i 1 000 kr)			
Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
01-23	Driftsutgifter	9 670 408	9 872 707	10 166 400	3,0
30-49	Nybygg, anlegg mv.	283 540	304 200	447 300	47,0
60-69	Overføringer til kommuner	14 687 849	14 500 000	15 400 000	6,2
70-89	Overføringer til private	21 528 254	24 195 238	16 628 500	-31,3
90-99	Utlån, avdrag mv.		46 150 000		-100,0
	Sum under departementet	46 170 051	95 022 145	42 642 200	-55,1

Utgifter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner og programområde 23 Finansadministrasjon er i hovedsak administrasjonsutgifter. Av de samlede utgiftene utgjør driftsutgiftene 80,9 pst. under programområde 00 og 89,7 pst.

under programområde 23, eksklusive kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift. Renteutgifter føres over postgruppe 70-89 og utgjør 90,4 pst. av forslaget for denne postgruppen.

1.3.2 Samlede inntekter

Programområder under departementet:

		(i 1 000 kr)			
Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12	
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	73 663	19 315	25 300	31,0	
Programområde 23 Finansadministrasjon	3 946 072	3 450 900	3 736 300	8,3	
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	9 260 480	16 536 700	7 489 800	-54,7	
Sum inntekter	13 280 215	20 006 915	11 251 400	-43,8	

Samlede inntekter, eksklusive skatter og avgifter, utgjør 11 251,4 mill. kroner, hvorav 7 404,4 mill. kroner er renteinntekter. For omtale av statens renteinntekter av statskassens foliokonto og andre fordringer i 2012 vises det til omtalen under

kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer. Skatter og avgifter omtales i en egen proposisjon – Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012.

2 Viktige oppgaver i 2012

Nedenfor omtales enkelte viktige oppgaver for Finansdepartementet i 2012:

2.1 Statens pensjonsfond

Stortinget har i lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond gitt Finansdepartementet ansvaret for forvaltningen av fondet. Samtidig forutsetter loven at den operasjonelle forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) og Statens pensjonsfond Norge (SPN) skal ivaretas av henholdsvis Norges Bank og Folketrygdfondet, jf. lovens § 2. Departementet har fastsatt bestemmelser for Norges Banks og Folketrygdfondets forvaltning av henholdsvis SPU og SPN i egne mandater. Mandatene beskriver de overordnede investeringsrammene i form av referanseindekser og rammer for forvaltningen, og de inneholder bestemmelser om risikostyring, rapportering og ansvarlig investeringspraksis. Mandatene er rammepegede og prinsippbaserte, og de forutsetter at Norges Bank og Folketrygdfondet fastsetter mer detaljerte interne regler.

Den samlede markedsverdien av Statens pensjonsfond var 3 245 mrd. kroner ved inngangen til annet halvår 2011. Av dette gjaldt 3 111 mrd. kroner Statens pensjonsfond utland og 134 mrd. kroner Statens pensjonsfond Norge. Det er ventet at fondet vil vokse i tiden framover. God forvaltning av denne fellesformuen er en viktig oppgave for departementet.

Finansdepartementets arbeid med forvaltningen av Statens pensjonsfond omfatter fastsettelse av investeringsstrategien for fondet inkludert retningslinjer for ansvarlige investeringer, og oppfølging av forvaltningen. I 2012 vil det bli arbeidet med prioriterte oppgaver innen disse hovedområdene.

Arbeidet med Statens pensjonsfond er nærmere omtalt i Meld. St. 15 (2010–2011) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2010 og i Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012.

2.2 Regelverksarbeid på finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet legges det også i 2012 opp til et omfattende arbeid med å utvikle og tilpasse finansnæringens rammebetingelser gjennom hensiktsmessige lover og forskrifter. Regelverket skal bidra til at finansmarkedene og finansinstitusjonene virker på en effektiv måte, samtidig som hensynet til sikkerhet, soliditet og stabilitet i finansmarkedet ivaretas. Det legges betydelig vekt på å ivareta kundenes interesser, med særlig vekt på forbrukerinteresser. Regelverksarbeidet på finansmarkedsområdet er dels gjennomføring av EØS-forpliktelser og dels modernisering og gjennomgang av rammelovgivning som ikke er EØS-initiert. Det er redegjort nærmere for prioriterte regelverksoppgaver i proposisjonens del II under kap. 1600 Finansdepartementet.

Arbeidet med finansiell stabilitet er delt mellom Finansdepartementet, Finanstilsynet og Norges Bank. Finansdepartementet har et overordnet ansvar for finansiell stabilitet og arbeider særlig med rammevilkårene for finanssektoren. En omtale av dette området og av situasjonen i de internasjonale finansmarkedene er gitt i Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012. Det vises også til at det i den årlige Finansmarknadsmeldinga (tidligere Kredittmeldinga) gis informasjon om utviklingen i finansmarkedet og en omtale av finansiell stabilitet.

Norge klarte seg vesentlig bedre gjennom den internasjonale finanskrisen i 2008–2009 enn mange andre land. Finansdepartementet har lagt vekt på en finansmarkedsregulering som dekker hele finanssektoren på en konsistent og helhetlig måte med lik regulering av samme type risiko uavhengig av hva slags finansinstitusjon som tar risikoen. Prinsippet om lik regulering for lik risiko bidrar til å gjøre aktørene i det norske finansmarkedet mer solide og til at aktører med ulik virksomhet får likere rammevilkår. Det motvirker også at risiko hopper seg opp der den er minst regulert. Når det gjelder tilsyn med finanssektoren, er det lagt vekt på ett felles tilsyn som kombinerer tilsyn med enkeltinstitusjoner med makro-

økonomisk overvåkning. Den norske finansmarkedsreguleringen og tilsynet dempet trolig virkningene av krisen på norsk økonomi.

I kjølvannet av den internasjonale finanskrisen i 2008–2009 er det satt i gang omfattende prosesser for å få på plass nye og bedre reguleringer for finansmarkedene. I Norge har Finanskriseutvalget i NOU 2011: 1 Bedre rustet mot finanskriser, foreslått en rekke tiltak, jf. nærmere omtale under kapittel 1600 og i Nasjonalbudsjettet. Tiltakene som foreslås, samsvarer på flere viktige områder med forslag som det også arbeides med i internasjonale fora. Basel-komiteen vedtok nye retningslinjer for kapital- og likviditetskrav for banker 16. desember 2010, de såkalte Basel III-standardene. EU-kommisjonen la fram forslag til CRD IV-regelverk 20. juli 2011, som er en oppfølging av Basel III-standardene. Forslaget fra EU-kommisjonen skal nå behandles i EU-parlamentet og Rådet. Finansdepartementet legger til grunn at CRD IV-regelverket vil bli tatt inn i EØS-avtalen.

For øvrig har finanskrisen vist hvor viktig det er å ha en god innskuddsgarantiordning. EU vedtok i 2009 endringer i direktivet om innskuddsgarantiordninger, som blant annet innebærer en fullharmonisering av dekningsnivået på innskuddsgarantiordningen til 100 000 euro fra 1. januar 2011. EUs fullharmoniserte bestemmelse om dekningsnivå, ville – dersom den ble gjennomført i Norge – innebære en vesentlig svekking av den norske innskuddsgarantiordningen (som dekker opptil 2 mill. kroner per innskyter per bank dersom banken er medlem i Bankenes sikringsfond). Regjeringen arbeider, og vil fortsette å arbeide, meget aktivt for at Norge skal kunne videreføre den norske innskuddsgarantiordningen med vårt nåværende dekningsnivå på 2 mill. kroner per innskyter per bank. Det vises også til omtale av dette i Finansmarknadsmeldinga 2010 (Meld. St. 12 (2010–2011), pkt. 3.6) og til finanskomiteens enstemmige merknader og støtte til dette i Innst. 439 S (2010–2011).

2.3 Økt etterlevelse og innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet

I 2010 var inntektene fra skatter og avgifter til stat, kommuner og fylker i overkant av 1 000 milliarder kroner. Skatte- og avgiftsunndragelser rammer fellesskapet og svekker grunnlaget for velferdsstaten. Samtidig fører det til at de lovlydige skatte- og avgiftsbetalerne må finansiere en større andel av fellesskapets utgifter, hvilket igjen reduserer

deres evne til å konkurrere med de useriøse aktørene. Finansdepartementet prioriterer innsatsen mot økonomisk kriminalitet høyt. Dette gjelder både den nasjonale innsatsen og innsats gjennom de internasjonale fora departementet og underlagte virksomheter er med i.

Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten har de siste årene fått større ressurser og dermed blitt satt i stand til å bedre sin innsats for å avdekke skatte-, toll- og avgiftsunndragelser. Undersøkelser og trusselvurderinger viser imidlertid at det i dag er en betydelig risiko for skatte- og avgiftskriminalitet. Dette sett i sammenheng med at metodene for å unndra skatter og avgifter er i stadig utvikling og at unndragelser på skatte- og avgiftsområdet i større og større grad blir organiserte, gjør det nødvendig å fortsette innsatsen på dette området. Tett samarbeid kontrolletatene imellom og mellom disse og politiet bl.a. ved utveksling av erfaringer og sakssamarbeid, er av stor betydning i arbeidet med å bekjempe økonomisk kriminalitet.

Regjeringen la i mars 2011 fram en ny handlingsplan mot økonomisk kriminalitet. Planen har en virkeperiode på tre år og inneholder tiltak på en rekke kriminalitetsområder. I planen er det også et eget kapittel om samarbeid mellom enheter og etater. Finansdepartementet og Justis- og politidepartementet skal bl.a. sørge for at det blir utredet nye samarbeidsformer mellom politiet, påtalemyndigheten og kontrollmyndighetene med henblikk på inndragning og beslag av utbytte fra økonomisk kriminalitet. Videre skal Skatteetaten utrede en modell for felles opplæring og kompetanseutvikling for kontrolletatene på området økonomisk kriminalitet.

Økt aktivitet på tvers av landegrenser innebærer at stadig flere nordmenn har inntekter eller formue i utlandet. Den teknologiske utviklingen har også medvirket til at det er enklere for illojale skatte- og avgiftspliktige å unndra beskatning ved å plassere formue i skatteparadis. Kontrollerfaringer viser at en stor andel av plasseringene av midler i skatteparadis ikke oppgis til de nasjonale skattemyndighetene. Skatteparadis kjennetegnes bl.a. av begrensede muligheter for innsyn. Som en oppfølging av OECDs arbeid med denne problemstillingen vedtok Nordisk Råd i 2006 et felles nordisk prosjekt for å etablere bilaterale informasjonsutvekslingsavtaler med aktuelle skatteparadisland. I løpet av 2008–2011 har det vært forhandlet med de fleste sentrale skatteparadisland. 32 avtaler er nå undertegnet. Forhandlingene vil fortsette med sikte på undertegning av ytterligere bilaterale avtaler. Avtalene vil etablere mulighet

for innsyn i selskapsetableringer og transaksjoner i disse landene og gi tilgang til opplysninger fra banker og finansinstitusjoner. Tilgang til slike opplysninger bedrer skattemyndighetenes kontrollmuligheter betydelig, og arbeidet med å inngå slike avtaler skal fortsette.

Kontrollmyndighetene driver et utstrakt samarbeid med bransjeorganisasjonene og arbeidslivsorganisasjonene for å bedre etterlevelsen av skatte- og avgiftsregelverket. I tillegg legges det vekt på langsiktig, forebyggende arbeid mot flere målgrupper, særlig informasjon og veiledning overfor næringslivet og informasjonstiltak overfor ungdom. Dette arbeidet videreføres.

2.4 Arbeidet med bærekraftig utvikling og klima

Regjeringen arbeider aktivt for å følge opp den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling. I Nasjonalbudsjettet 2008 la Regjeringen fram en ny Nasjonal strategi for bærekraftig utvikling med en ambisjon om at Norge skal være et foregangsland i bærekraftarbeidet. Bærekraftprinsippet skal integreres i Regjeringens øvrige arbeid. Som ledd i oppfølgingen av bærekraftstrategien rapporteres det årlig om arbeidet i eget kapittel i nasjonalbudsjettet. Det ble utviklet 18 indikatorer for å kunne følge utviklingen på en systematisk måte.

Da bærekraftstrategien ble lagt fram i 2008 ble det samtidig meddelt at det ville være naturlig med en revisjon av strategien etter fire år. Med utgangspunkt i innspill fra organisasjoner, næringsliv og lokal forvaltning har en gått gjennom erfaringene med strategien for bærekraftig

utvikling. Dette har resultert i utskiftning av bærekraftsindikatorerne for naturmangfold og mindre tilpasninger av to andre indikatorer.

Selv som et lite land spiller Norge en sentral rolle i de internasjonale klimaforhandlingene. Norges mangeårige prioritering av klimapolitikk gjør at landet har fått en troverdig rolle som pådriver og brobygger mellom ulike parter under klimamøtene. Samtidig er Norge en initiativtaker til nye internasjonale klimaprojekter som eksempelvis den internasjonale skogsatsingen.

Finansdepartementet deltar i den norske forhandlingsdelegasjonen, som ledes av Miljøverndepartementet. Finansdepartementets rolle er i første omgang å bistå Miljøverndepartementet i økonomifaglige problemstillinger. I tillegg innehar Finansdepartementet en rolle som pådriver i arbeidet med kostnadseffektive løsninger på klimaproblemet, med andre ord å finne klimatiltak som gir den største effekten for en gitt ressursinnsats.

Statsminister Jens Stoltenberg ledet sammen med statsminister Meles fra Etiopia FNs generalsekretærs rådgivende høynivågruppe som utredet mulighetene for å skaffe til veie 100 mrd. dollar årlig i 2020 til finansiering av klimatiltak i utviklingsland. Rapporten ble et viktig innspill under klimaforhandlingene i Cancún i Mexico i desember 2010. Under det samme møtet ble landene enige om å etablere et grønt fond for å finansiere klimatiltak i utviklingsland samt en overgangskomiteé som skal legge grunnlaget for oppstartning av fondet. Statssekretær Kjetil Lund fra Finansdepartementet leder denne komiteen, sammen med Mexicos finansminister Ernesto Cordero og Sør-Afrikas planleggingsminister Trevor Manuel.

3 Oversiktstabeller for budsjettet

3.1 Utgifter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
Regjering					
20	Statsministerens kontor	88 374	83 900	104 800	24,9
21	Statsrådet	146 816	137 800	139 100	0,9
24	Regjeringsadvokaten	62 290	64 400	66 300	3,0
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>297 480</i>	<i>286 100</i>	<i>310 200</i>	<i>8,4</i>
Stortinget og underliggende institusjoner					
41	Stortinget	906 772	958 118	1 116 900	16,6
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	5 316	6 025	6 300	4,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	42 709	49 902	52 200	4,6
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	8 465	10 500	9 200	-12,4
51	Riksrevisjonen	438 437	463 900	471 800	1,7
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>1 401 699</i>	<i>1 488 445</i>	<i>1 656 400</i>	<i>11,3</i>
	<i>Sum programområde 00</i>	<i>1 699 179</i>	<i>1 774 545</i>	<i>1 966 600</i>	<i>10,8</i>
Finansadministrasjon					
1600	Finansdepartementet	353 129	349 800	358 900	2,6
1602	Finanstilsynet	293 418	303 900	323 200	6,4
1605	Senter for statlig økonomistyring	339 759	346 300	364 500	5,3
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	25 982	16 100	16 600	3,1
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>1 012 288</i>	<i>1 016 100</i>	<i>1 063 200</i>	<i>4,6</i>
Skatte- og avgiftsadministrasjon					
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 413 556	1 449 600	1 475 800	1,8
1618	Skatteetaten	4 845 905	4 664 500	4 737 100	1,6
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>6 259 461</i>	<i>6 114 100</i>	<i>6 212 900</i>	<i>1,6</i>

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
Offisiell statistikk					
1620	Statistisk sentralbyrå	710 346	701 900	706 800	0,7
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>710 346</i>	<i>701 900</i>	<i>706 800</i>	<i>0,7</i>
Andre formål					
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	16 106 312	15 960 000	16 950 000	6,2
1634	Statens innkrevingsentral	273 263	269 000	289 700	7,7
1637	EU-opplysning	4 600	4 800	5 000	4,2
1638	Kjøp av klimakvoter	130 095	433 300	513 500	18,5
1645	Statens finansfond	2 000	10 000	10 300	3,0
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>16 516 270</i>	<i>16 677 100</i>	<i>17 768 500</i>	<i>6,5</i>
	<i>Sum programområde 23</i>	<i>24 498 365</i>	<i>24 509 200</i>	<i>25 751 400</i>	<i>5,1</i>
Statsgjeld, renter og avdrag mv.					
1650	Statsgjeld, renter mv.	19 972 507	22 588 400	14 924 200	-33,9
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		46 150 000		-100,0
	<i>Sum kategori 24.10</i>	<i>19 972 507</i>	<i>68 738 400</i>	<i>14 924 200</i>	<i>-78,3</i>
	<i>Sum programområde 24</i>	<i>19 972 507</i>	<i>68 738 400</i>	<i>14 924 200</i>	<i>-78,3</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>46 170 051</i>	<i>95 022 145</i>	<i>42 642 200</i>	<i>-55,1</i>

3.2 Inntekter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
Regjering					
3020	Statsministerens kontor	762			
3021	Statsrådet	836	150	300	100,0
3024	Regjeringsadvokaten	12 534	8 100	13 500	66,7
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>14 132</i>	<i>8 250</i>	<i>13 800</i>	<i>67,3</i>
Stortinget og underliggende institusjoner					
3041	Stortinget	46 039	8 065	9 400	16,6
3043	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	732			

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
3044	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	237			
3051	Riksrevisjonen	12 523	3 000	2 100	-30,0
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>59 531</i>	<i>11 065</i>	<i>11 500</i>	<i>3,9</i>
	<i>Sum programområde 00</i>	<i>73 663</i>	<i>19 315</i>	<i>25 300</i>	<i>31,0</i>
Finansadministrasjon					
4600	Finansdepartementet	22 615	12 300	12 300	0,0
4602	Finanstilsynet	4 407	9 000	10 000	11,1
4605	Senter for statlig økonomistyring	56 490	37 200	38 000	2,2
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	250 284	294 900	313 200	6,2
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>333 796</i>	<i>353 400</i>	<i>373 500</i>	<i>5,7</i>
Skatte- og avgiftsadministrasjon					
4610	Toll- og avgiftsetaten	304 565	258 900	194 300	-25,0
4618	Skatteetaten	293 750	105 900	93 900	-11,3
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>598 315</i>	<i>364 800</i>	<i>288 200</i>	<i>-21,0</i>
Offisiell statistikk					
4620	Statistisk sentralbyrå	240 489	199 200	205 100	3,0
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>240 489</i>	<i>199 200</i>	<i>205 100</i>	<i>3,0</i>
Andre formål					
4634	Statens innkrevingsentral	2 013 351	1 803 500	1 769 500	-1,9
4638	Salg av klimavoter	760 121	730 000	1 100 000	50,7
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>2 773 472</i>	<i>2 533 500</i>	<i>2 869 500</i>	<i>13,3</i>
	<i>Sum programområde 23</i>	<i>3 946 072</i>	<i>3 450 900</i>	<i>3 736 300</i>	<i>8,3</i>
Statlige fordringer, avsetninger mv.					
5341	Avdrag på utestående fordringer	24 018	6 000 200	200	-100,0
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	9 236 462	10 535 300	7 488 600	-28,9
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		1 200	1 000	-16,7
	<i>Sum kategori 24.20</i>	<i>9 260 480</i>	<i>16 536 700</i>	<i>7 489 800</i>	<i>-54,7</i>
	<i>Sum programområde 24</i>	<i>9 260 480</i>	<i>16 536 700</i>	<i>7 489 800</i>	<i>-54,7</i>
	<i>Sum inntekter</i>	<i>13 280 215</i>	<i>20 006 915</i>	<i>11 251 400</i>	<i>-43,8</i>

3.3 Bruk av stikkordet «kan overføres»

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2011	Forslag 2012
20	21	Spesielle driftsutgifter, 22. juli-kommisjonen		12 000
1600	21	Spesielle driftsutgifter	15 921	43 700
1605	21	Spesielle driftsutgifter	-	21 400
1608	21	Spesielle driftsutgifter	3 264	16 600
1618	22	Større IT-prosjekter	128 120	163 200
1620	21	Spesielle driftsutgifter	37 606	194 800
1638	01	Driftsutgifter	328	8 500
1638	21	Kvotekjøp, generell ordning	-	500 000
1638	22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser	579	5 000

Overførbare bevilgninger på Finansdepartementets område er knyttet til prosjekter og ordninger som går over flere år, og hvor det kan være en viss

usikkerhet om framdriften. Oversikten gjelder ikke postgruppen 30-49 Nybygg, anlegg mv.

3.4 Årsverksanslag per 1. mars 2011 på Finansdepartementets område

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2010	Per 1. mars 2011
20	Statsministerens kontor	67	68
21	Statsrådet	82	83
24	Regjeringsadvokaten	45	47
Sum	Regjering	194	198
41	Stortinget	429	429
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	4	4
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	46	46
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	5	6
51	Riksrevisjonen	508	500
Sum	Stortinget og underliggende institusjoner	992	985
1600	Finansdepartementet	301	288
1602	Finanstilsynet	243	252
1605	Senter for statlig økonomistyring	363	357
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 792	1 838

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2010	Per 1. mars 2011
1618	Skatteetaten	6 053	6 044
1620	Statistisk sentralbyrå	947	923
1634	Statens innkrevingsentral	335	347
Sum	Finansadministrasjon	10 034	10 049
	Totalt Regjering, Stortinget og underliggende institusjoner og Finansadministrasjon	11 220	11 232

Del II
Budsjettforslaget for 2012

4 Nærmere omtale av bevilgningsforslagene mv.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner Programkategori 00.30 Regjering

Utgifter under programkategori 00.30, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
20	Statsministerens kontor	88 374	83 900	104 800	24,9
21	Statsrådet	146 816	137 800	139 100	0,9
24	Regjeringsadvokaten	62 290	64 400	66 300	3,0
	Sum kategori 00.30	297 480	286 100	310 200	8,4

Om Statsministerens kontor, Statsrådet og Regjeringsadvokaten

Statsministerens kontor og Statsrådet

Statsministerens kontor bistår statsministeren i å lede og samordne regjeringens arbeid, blant annet ved å forberede, gjennomføre og følge opp regjeringskonferansene.

Visse saker behandles i Statsrådet under Kongens ledelse. Dette gjelder for eksempel framleggelse av lovforslag, budsjettforslag og andre forslag til vedtak til Stortinget. Statsministerens kontor har sammen med fagdepartementene ansvar for å forberede, gjennomføre og følge opp Statsrådets møter hos Kongen. Videre samordner kontoret regjeringsmedlemmenes deltakelse i Stortingets debatter og spørretimer. Bistand til statsministeren i internasjonalt arbeid er også blant kontorets oppgaver. Videre har kontoret lønns- og arbeidsgiverfunksjoner overfor regjeringens medlemmer og øvrige politikere i departementene.

Statsministerens kontor er organisert med tre avdelinger (Administrativ avdeling, Innenriksavdelingen og Internasjonal avdeling) og en kom-

munikasjonsseksjon. I Administrativ avdeling inngår også Regjeringens biltjeneste.

Regjeringsadvokaten

Regjeringsadvokatens hovedoppgaver er å føre sivile rettssaker på vegne av staten samt å gi uttalelser om juridiske spørsmål. Regjeringsadvokaten har som mål at staten får dekket sitt behov for advokattjenester på en god måte, som totalt sett utnytter de tildelte ressursene best mulig. Regjeringsadvokatens brukere skal oppfatte embetet som serviceinnstilt, målrettet og effektivt. Det skal vektlegges en rask saksbehandling med høy kvalitet.

Regjeringsadvokatens brukere er statlige organer, dvs. regjeringen, departementene og deres underliggende virksomheter. Regjeringsadvokatens saksfelt omfatter alle områder av statens virksomhet. Viktige områder er domstolskontroll av offentlig myndighet (skatt, trygd, konsesjoner, ekspropriasjon mv.), erstatningssaker, eiendomsaker, saker vedrørende arbeids- og tjenesteforhold mv. Regjeringsadvokaten fører også saker for internasjonale domstoler.

Kap. 20 Statsministerens kontor

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	Saldert budsjett 2011	
01	Driftsutgifter	88 374	83 900	92 800
21	Spesielle driftsutgifter, 22. juli-kommisjonen, <i>kan overføres</i>			12 000
	Sum kap. 0020	88 374	83 900	104 800

Rapport 2010

Statsministerens kontor har bistått statsministeren i å lede og samordne regjeringens arbeid, blant annet ved å forberede, gjennomføre og følge opp regjeringsskonferansene. I 2010 ble kontorets IKT-system skiftet ut. Det ble også foretatt noen nødvendige bygningsmessige endringer. Den administrative staben ble styrket med en stilling.

Budsjett 2012**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under kapittel 20 Statsministerens kontor dekker ordinære driftsutgifter for Statsministerens kontor. Som følge av et stadig mer økende internasjonal engasjement for statsministeren er det behov for å styrke Internasjonal avdeling med en stilling.

Etter angrepet mot regjeringsskvartalet 22. juli 2011 er lokalene til Statsministerens kontor ødelagt. Statsministerens kontor har etablert seg i lokaler på Akershus festning. Denne etableringen gir merbehov som følge av økte lønnskostnader og nødvendige investeringer i blant annet møbler og IKT-utstyr. For 2012 er det derfor nødvendig å styrke post 01 Driftsutgifter med 7,3 mill. kroner utover lønns- og prisjusteringer. De økonomiske merbehovene etter angrepet mot regjeringsskvartalet er beheftet med stor usikkerhet da en fortsatt ikke har full oversikt over omfanget og konsekvensene.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, 22. juli-kommisjonen, kan overføres

I statsråd 12. august 2011 ble det oppnevnt en uavhengig kommisjon (22. juli-kommisjonen) som skal gjennomgå og trekke lærdom fra angrepene på Regjeringsskvartalet og Utøya 22. juli 2011. Hensikten med kommisjonens arbeid er å foreta en gjennomgang og evaluering for å trekke lærdom fra hendelsene med sikte på at det norske samfunnet skal kunne stå best mulig rustet til å avverge og møte eventuelle fremtidige angrep, samtidig som en tar vare på sentrale verdier i det norske samfunnet som åpenhet og demokrati. Kommisjonen skal avgi rapport til statsministeren.

Kommisjonen er gitt frist til 10. august 2012, men den kan anmode om utsatt frist dersom dette er ønskelig av hensyn til kommisjonens arbeid. Kommisjonen kan avgi delutredninger før den avgir sin endelige rapport.

Kommisjonen skal være uavhengig av regjeringen og Statsministerens kontor i sitt arbeid, men er administrativt tilknyttet Statsministerens kontor. Kommisjonen utpeker selv sitt sekretariat.

Det er estimert et samlet budsjett på 27 mill. kroner til kommisjonens arbeid, fordelt på statsbudsjettet for 2011 og 2012. Anslagene er beheftet med usikkerhet. Det foreslås en bevilgning på 12 mill. kroner for 2012.

Kap. 3020 Statsministerens kontor

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	Saldert budsjett 2011	
16	Refusjon av foreldrepenger	538		
18	Refusjon av sykepenger	224		
	Sum kap. 3020	762		

Kap. 21 Statsrådet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	146 816	137 800	139 100
	Sum kap. 0021	146 816	137 800	139 100

Rapport 2010

Utover normale driftsutgifter ble det i 2010 utbetalt etterlønn til politikere. Utenriksdepartementet overtok ansvaret for driften av statsministerboligen fra 1. juli 2010.

Budsjett 2012**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under kapittel 21 Statsrådet skal dekke regjeringsmedlemmenes, statssekretærenes og de politiske rådgivernes lønnsutgifter, samt en del andre utgifter knyttet opp mot den politiske ledelsen i departementene. Dette gjelder bl.a. utgifter til bolig for pendlere, hjemreiser og besøksreiser for familie, diett når vedkommende har utgifter til dobbel husholdning og barnehage-tilbud for politisk ledelse.

Bevilgningen dekker også generelle driftsutgifter for den politiske ledelse i departementene,

herunder utgifter til tjenestereiser og alle driftsutgifter forbundet med Regjeringens biltjeneste.

Nærmere regler om hvilke ytelser politisk ledelse kan få dekket, er gitt i Reglement om arbeidsvilkår for politisk ledelse, fastsatt ved kgl.res. 28. mars 2003. Reglementet suppleres og utfylles i Håndbok for politisk ledelse, som utgis av Statsministerens kontor.

Statsministerens kontor iverksetter, i samråd med politiet, visse sikkerhetstiltak for regjeringen. Det er vanskelig å budsjettere tiltakene, og tiltakene vil også kunne endre seg i løpet av budsjettåret. Det foreslås derfor at Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2011 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen, jf. forslag til romertallsvedtak III.1.

Rammen for 2011 foreslås videreført reelt uendret i 2012.

Kap. 3021 Statsrådet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Leieinntekter		150	300
16	Refusjon av foreldrepenger	836		
	Sum kap. 3021	836	150	300

Post 01 Leieinntekter

Inntektsposten omfatter inntekter ved framleie av ledige pendlerboliger. Rammen økes med 0,15 mill. kroner i forhold til 2011.

Kap. 24 Regjeringsadvokaten

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	50 353	50 000	51 400
21	Spesielle driftsutgifter	11 937	14 400	14 900
	Sum kap. 0024	62 290	64 400	66 300

Rapport 2010

I 2010 kom det inn 934 nye saker til Regjeringsadvokaten. Dette er en nedgang på 7 pst. fra 2009. Reelt er det imidlertid en liten stigning i sakstallet fordi det i 2009 ble gjort en endring i registreringspraksis for saker om erstatning for opprettelse av verneområder.

Utviklingen går i retning av at både uttalelssaker og rettssaker blir større og mer kompliserte. Det har særlig sammenheng med at rettskildematerialet er mer omfattende og sammen satt.

Sakene fordeler seg med 709 rettssaker, 138 rådgivende uttalelser og 87 høringer. Blant retts sakene utgjør områdene trygd, psykisk helsevern og utlendingssaker fortsatt betydelige tall. Antallet trygdesaker viser en viss nedgang fra for fem år siden. Antallet saker om psykisk helsevern viser en ny høyeste notering. Det nye, høye antallet utlendingssaker fra 2009 (en nær dobling fra tidligere år) ser ut til å ha festnet seg.

Arbeidsbelastningen for Regjeringsadvokatens ansatte er voksende. Av flere grunner, derunder rekrutteringshensyn, er embetet ikke tjent med å øke antall advokater. Den økte arbeidsbelastningen løses ved å sette ut saker til private advokater, og noe bruk av egenprosedyre i etatene. Saker som settes ut til private advokater er først og fremst på områder der embetet har et større antall saker av relativt ensartet karakter. I

tråd med målsettingen om å frigjøre mer tid til oppgaver av stor og prinsipiell betydning for staten, ble det også i 2010 satt ut en god del utlendings- og trygdesaker. Som en ny ordning fra og med 2009, prosederes en andel av sakene innen området psykisk helsevern av Helsedirektoratets egne jurister. Helsedirektoratet prosederer bare saker for tingretten. I 2010 ble ca. 30 pst. av alle nye saker innen området psykisk helsevern fordelt til Helsedirektoratet.

Budsjett 2012**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter hos Regjeringsadvokaten. Det er behov for økte kontorarealer hos Regjeringsadvokaten. Ledige lokaler i tilknytning til de eksisterende lokaler gjør at Regjeringsadvokaten nå kan leie hensiktsmessig tilleggsareal. Det foreslås derfor å øke post 01 Driftsutgifter med 0,5 mill. kroner utover lønns- og prisjusteringer.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke prosessutgifter og utgifter til leie av advokater. Posten kan også benyttes til å finansiere oppdrag som Regjeringsadvokaten påtar seg, jf. inntekter under kap. 3024, post 03 Oppdrag. Rammen for 2011 foreslås videreført reelt uendret i 2012.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Erstatning for utgifter i rettssaker	11 625	7 600	13 000
03	Oppdrag		500	500
16	Refusjon av foreldrepenger	502		
18	Refusjon av sykepenger	407		
	Sum kap. 3024	12 534	8 100	13 500

Post 01 Erstatning for utgifter i rettssaker

Inntektsforslaget dekker inntekter som følge av at staten tilkjennes saksomkostninger i sivile saker der Regjeringsadvokaten har vært prosessfullmektig. Rammen for 2012 er justert opp på bakgrunn av regnskapstall de fem siste årene.

Post 03 Oppdrag

Posten skal dekke inntekter fra oppdrag som Regjeringsadvokaten tar på seg, blant annet for statsforetakene, jf. kap. 24, post 21. Rammen for 2011 foreslås videreført i 2012.

Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner

Utgifter under programkategori 00.40, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
41	Stortinget	906 772	958 118	1 116 900	16,6
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	5 316	6 025	6 300	4,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	42 709	49 902	52 200	4,6
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	8 465	10 500	9 200	-12,4
51	Riksrevisjonen	438 437	463 900	471 800	1,7
Sum kategori 00.40		1 401 699	1 488 445	1 656 400	11,3

Programkategorien omfatter lønns- og driftsutgifter til Stortinget, Ombudsmannsnemnda for Forsvaret, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-

overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Forslaget er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Kap. 41 Stortinget

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	690 056	737 880	741 800
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>			90 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	63 896	64 100	122 000
70	Tilskudd til partigruppene	140 840	142 638	149 200
72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 400	1 400	1 400
73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	10 580	12 100	12 500
Sum kap. 0041		906 772	958 118	1 116 900

Hovedoppgaver og organisasjon

Stortingets administrasjon skal gjennom sine støtte- og servicefunksjoner legge til rette for at stor-

tingsrepresentantene kan konsentrere seg om det politiske verv de er valgt til, og at Stortinget og dets organer på en effektiv måte kan ivareta sine funksjoner.

Direktøren er Stortingets øverste administrative leder og direkte underlagt Stortingets presidentskap. Administrasjonen er organisert i fem avdelinger: Konstitusjonell avdeling, Drifts- og serviceavdelingen, Forvaltningsavdelingen, Informasjons- og dokumentasjonsavdelingen og Internasjonal avdeling.

Rapport 2010

Stortinget har i 2010 holdt 100 møter. Det ble behandlet 313 innstillinger fra presidentskap og komiteer i plenum. Videre ble det innlevert 1 815 spørsmål til skriftlig besvarelse i tillegg til spørsmålene i muntlig spørretime. 98 interpellasjoner ble behandlet. Det ble gitt 9 redegjørelser for Stortinget.

Grunnlovsseminar

Presidentskapets arrangerte grunnlovsseminar i lagtingssalen 7. oktober 2010. Seminaret hadde tittelen «Stortinget – den fremste statsmakt? Balanse og samspill mellom statsmaktene».

Ny teknologi i stortingssalen

Nytt konferansesystem i stortingssalen ble gjennomført sommeren 2010. Representantene kan nå bl.a. følge med på talerlisten på skjermen på hver enkelt plass, og de kan be om ordet til innlegg, replikk og spørsmål ved å trykke på skjermen.

Budsjettbehandlingsverktøy

Et prosjekt for å fornye og forbedre dataprogrammet som er knyttet til budsjettbehandlingen ble satt i gang. Dette er et system som brukes i forbindelse med at Stortingets komiteer behandler budsjettet, og det har over tid oppstått behov for å gjøre det enklere, mer brukervennlig, raskere og mer stabilt.

Stortingets kontor i Brussel

Stortinget besluttet i 2010 å opprette et eget kontor i Brussel. Formålet er å styrke kontakten og samarbeidet med Europaparlamentet i en tid da denne institusjonen er i ferd med å få utvidet innflytelse i EU. Kontoret ble åpnet under stortingspresidentens offisielle besøk til Brussel og Europaparlamentet i november.

Større tiltak for ungdom

Stortingets to lærings- og opplevelsessentre MiniTinget og «2050 – Valget er ditt» er fortsatt svært populære: MiniTinget er rollespillet for elever i videregående skole, og «2050 – Valget er ditt» er et prioriteringsspill for ungdomsskoleklasser. MiniTinget startet året med ny sak og nye parti-programmer, og på slutten av året ble det installert berøringsfølsomme skjermer. I 2010 ble det mulig å søke om reisestøtte til begge opplevelsessentrene. I 2010 var det 5 163 besøkende i MiniTinget og 1 666 besøkende i «2050 – Valget er ditt». Til støtte for undervisningen i samfunnsfag i skoleverket ble det 27. og 28. tredagerskurset i Stortingskunnskap arrangert for til sammen 111 lærere i ungdomsskolen og videregående skole. Utviklingen av nettsidene for ungdom, tinget.no, innbrakte hederlig omtale av ABC Startsidene i kåringen av årets nettsted. Stortinget bidro til gjennomføringen av Barnas Spørretime i november.

Forberedelser til grunnlovsjubileet i 2014

Den nasjonale hovedkomiteen for grunnlovsjubileet 2014 satte i gang arbeidet med å utforme måldokumenter for grunnlovsjubileet i 2014. For egen del planlegger Stortinget en rekke prosjekter og aktiviteter knyttet til jubileet. Hovedkomiteen består av politikere og ledere på høyt nivå fra 25 sentrale institusjoner og ledes av Stortingets president. Det utvikles egne nettsider som en integrert del av Stortingets internettløsning under Stortinget og demokratiet – Grunnlovsjubileet.

Enklere styring

Mål og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i Stortingets administrasjon. Det støtter lederne i styring og daglig oppfølging av oppgavene. Det pågående prosjektet «Enklere styring» skal gjøre det enklere for alle å arbeide mot felles mål. Ved inngangen til 2010 forelå Strategidokument 2010–2012, med formål, målbilde og handlingsområder som er vesentlige for å realisere målbildet. Hvert handlingsområde gir mandat og retning for årsplanene og andre styringsdokumenter for administrasjonen.

Nye kameraer og ny TV-kontroll

For å kunne ta opp og overføre sendinger fra alle høringer samtidig med møtene i stortingssalen ble mulighetene for TV-produksjon utvidet. I løpet

av sommeren ble det installert seks nye kameraer med fjernstyringsroboter i høringssalene. Dette gjør Stortinget i stand til å produsere TV i kringkastingskvalitet fra tre samtidige høringer.

TV-bildene legges ut til bruk for riksdekkende TV-selskaper, Stortingets nett-TV og andre nett-baserte medier.

Brannsikkerhet og arbeidsmiljø

Det ble arbeidet målrettet med å bedre brannsikkerheten i hele bygningsmassen. Sommeren 2010 ble fløydørene og publikumsdørene i stortingsbygningen bygget om for å tilfredsstille kravet til rask og sikker rømning.

Stortinget tok i 2010 i bruk Bislettbekken til kjøleproduksjon. Kjølemaskinene produserer kaldt vann som sirkulerer i rør innover i stortingsbygget, og alle store ventilasjonsanlegg er tilknyttet anlegget.

Mål og budsjett 2012

Budsjettet omfatter den parlamentariske virksomheten i vid forstand, medregnet Stortingets deltakelse i internasjonale parlamentarikerforsamlinger, øvrige reiser og stortingsrepresentantenes godtgjørelser. Budsjettet omfatter også den administrative drift og vedlikehold av Stortinget.

Foruten de konstitusjonelle oppgavene ivaretas Stortingets internasjonale aktiviteter gjennom besøksutvekslinger til og fra Norge. Stortinget ønsker også å bidra til demokratiutvikling og styrke parlamentenes rolle i nye demokratier.

Det er en viktig målsetting for Stortinget å sikre at dokumentasjonen av Stortingets konstitusjonelle og administrative virksomhet blir bevart på en hensiktsmessig og rasjonell måte for gjenfinning til samtidig og fremtidig bruk. Det er et mål å vedlikeholde og videreutvikle de service-messige, tekniske og administrative tjenester, systemer og installasjoner på Stortinget.

Strategi for Stortingets administrasjon

Formål

Stortingets administrasjon skal gjennom sine støtte- og servicefunksjoner legge til rette for at stortingsrepresentantene kan konsentrere seg om det politiske verv de er valgt til, og at Stortinget og dets organer på en effektiv måte kan ivareta sine funksjoner.

Målbilde

Stortingets administrasjon skal oppleves som relevant, profesjonell, effektiv, serviceorientert og samfunnsbevisst av stortingsrepresentantene og andre målgrupper. Administrasjonen skal utføre sine oppgaver slik at Stortingets anseelse blir ivaretatt på best mulig måte.

Handlingsplan og handlingsområder

Handlingsplanen består av handlingsområder som skal være redskap for å ivareta formålet og for å nå målbildet. De seks handlingsområdene nedenfor omfatter alle administrasjonens støtte- og servicefunksjoner og angir retningen for perioden 2010–2012:

- Støtte til den parlamentariske saksbehandlingen
- Virksomhetsstyring og lederskap
- Organisasjonskultur og internkommunikasjon
- Personalpolitikk og kompetanse
- Tjenestekvalitet og servicenivå
- Ekstern informasjon og kommunikasjon

Støtte til den parlamentariske saksbehandlingen

Det er et mål å gi representantene økt tilgang til den informasjonen de trenger der de til enhver tid befinner seg. Moderne verktøy er tatt i bruk og planlegges innført. Nytt intranett er lansert som den foretrukne kanal for intern informasjon, for å gi optimal støtte til arbeidsprosessene for representanter, partigrupper og administrasjonen.

Samarbeidet med Europaparlamentet videreutvikles og stortingsrepresentantene tilbys faglige møteplasser gjennom seminarer og andre arrangementer.

Virksomhetsstyring og lederskap

Ledernes systemer og verktøy for styring, innsyn og kontroll videreutvikles. I 2012 satses det særlig på å videreutvikle støtteverktøy for målstyring, budsjettstyring samt finne løsninger for ramme- og prioritetsstyring av IKT-området. Nye standarder for intern kontroll vil bli innført.

Ledernes mulighet for helhetlig ledelse styrkes gjennom utvikling av en lederplattform og lederprinsipper basert på felles verdier, prinsipper, kunnskap og rolleforståelse.

Organisasjonskultur og internkommunikasjon

Det arbeides videre med kultur og medarbeiderskap. Medarbeidersamtaler og egevaluering utvikles som instrument for bedre kompetansebehov, tjenester og service.

Personalpolitikk og kompetanse

Det satses aktivt og målrettet på behovsbasert kompetanseheving. Hensikten er å bidra til at ansatte har den kompetansen som er nødvendig for å ivareta sine arbeids- og ansvarsområder.

Faglige samlinger arrangeres for å styrke kunnskap og interesse om konstitusjonelle spørsmål samt europapolitikken.

Tjenestekvalitet og servicenivå

I 2012 leveres servicenivå og kvalitet som avtalt på de mest relevante tjenester som tilbys representantene. Brukergrupper anvendes for å sjekke ut om tjenestene har rett innhold og kvalitet. Tilbakemeldinger fra representantene skal brukes til forbedring av tjenestene. Det tilrettelegges løsninger for å ivareta informasjonssikkerhet i representantenes arbeid, og driften av Stortinget har arbeidsprosesser som ivaretar miljøhensyn.

Ekstern informasjon og kommunikasjon

De nye kommunikasjonsretningslinjene er formidlet, forstått og tatt i bruk som støtte for god ekstern informasjon og kommunikasjon om Stortingets arbeid.

Digitalisering av stortingsforhandlinger og registre 1814–1996 fortsetter og fullføres i løpet av 2013. System og rutiner for elektronisk langtidslagring av lyd, tekst og bilde er nær avklaring. Arbeidet med å fornye opplevelsessentrene fortsetter. Forberedelsene til Grunnlovsjubileet 2014 trappes opp.

Stortingets budsjett

Stortingets budsjettkapittel, eksklusive tilskudd til partigruppene, viser en total vekst på 152,2 mill. kroner (15,7 pst.) fra 2011 til 2012. I kostnadene for 2012 inngår delbetalinger for kjøp av 38 pendlerboliger med 90 mill. kroner og større bygningsmessige arbeider utover normalt vedlikehold 36,4 mill. kroner samt fullføring av ekstraordinære informasjons- og kommunikasjonsutviklingsprosjekter som er beregnet til 15 mill. kroner. I løpet

av 2013 og 2014 vil 42 pendlerboliger bli solgt slik at netto budsjettbelastning er beregnet til ca. 16 mill. kroner. Salget skjer i senere budsjetterminer. Ser man bort fra kjøp av pendlerboliger og ekstraordinært bygningsmessig vedlikehold, er den nominelle veksten på 2,7 pst.

Kap. 41 blir ikke tilført midler fra den sentrale lønnsreserven i staten, og det må følgelig legges inn en viss lønnsreserve i budsjettet.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønn og godtgjørelser for stortingsrepresentanter og ansatte, og utgifter til Stortingets kjøp av varer og tjenester. Posten omfatter også utgifter til reiser og deltakelse i faste internasjonale parlamentarikerforsamlinger. Utgifter til trykking av Stortingets publikasjoner, drift av Stortingets bibliotek og arkiv, samt vedlikehold og drift av bygninger og Stortingets tjenesteboliger inngår i denne posten.

Post 32 Kjøp av leiligheter, kan overføres

Her føres kjøp av pendlerboliger. Stortinget har tidligere besluttet å bytte ut en del av tjenesteboligene, jf. Innst. 308 S (2010–2011).

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Her budsjetteres kjøp av teknisk utstyr, fornyelse og videreutbygging av Stortingets IKT-systemer, kjøp av kunst, ombyggingsarbeider, større vedlikeholdsarbeider mv. i Stortingets bygningsmasse. Spesielt nevnes oppgradering og oppussing av:

- Prinsens gate 26 med en anslått totalkostnad på 136,6 mill. kroner for årene 2012–2015. Av dette er 16,6 mill. kroner innarbeidet i budsjettforslaget for 2012.
- Stortingsbyggets fløy mot Akersgaten, fase 1, med en anslått totalkostnad på 31,8 mill. kroner for årene 2012–2013. Av dette er 19,8 mill. kroner innarbeidet i budsjettforslaget for 2012.

Post 70 Tilskudd til partigruppene

Posten omfatter Stortingets tilskudd til partienes gruppesekretariater. Tilskuddet til hver stortingsgruppe avhenger av partiets representasjon på Stortinget. Det gis et fast, felles grunntilskudd til hver partigruppe samt et tillegg per stortingsrepresentant.

**Post 72 Tilskudd til Det Norske
Nobelinstituttets bibliotek**

Her føres tilskudd til Nobelinstituttets bibliotek.

**Post 73 Kontingenter, internasjonale
delegasjoner**

Her føres kontingentene til Nordisk Råd, OSSE og IPU.

Kap. 3041 Stortinget

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Salgsinntekter	7 658	6 065	6 900
03	Leieinntekter	2 046	2 000	2 500
40	Salg av leiligheter	36 335		
	Sum kap. 3041	46 039	8 065	9 400

Under dette kapitlet budsjetteres blant annet salgsinntekter og leieinntekter. Salgsinntektene kommer stort sett fra kafeteriaene.

Kap. 42 Ombudsmannsnemnda for Forsvaret

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	5 316	6 025	6 300
	Sum kap. 0042	5 316	6 025	6 300

Hovedoppgaver

Ombudsmannsnemnda skal bidra til å sikre de allmennmenneskelige rettigheter for Forsvarets personell og ved sitt arbeid søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret. Nemndas leder benevnes som Ombudsmannen for Forsvaret, er årslønnet og leder Ombudsmannens administrasjon.

Personellet i Forsvaret kan bringe inn alle typer saker for Ombudsmannen, dersom de mener seg urettmessig, urimelig eller urettferdig behandlet av Forsvarets ordinære forvaltningsorganer. Antall henvendelser til Ombudsmannen er mange, og de fleste henvendelser løses ved dialog og på lavest mulig nivå. Antall henvendelser fra vernepliktige, ansatte og veteraner til Ombudsmannen innenfor det som kan rubriseres som «rådgivende funksjon» har de siste årene vist sterk økende tendens, det samme har henvendelser fra personellorganisasjonene. Ombudsman-

nen merker et økende antall henvendelser fra kvinner på førstegangstjeneste og fra personell i Heimevernet.

Saker av prinsipiell karakter, eller som har særlig allmenn interesse, forelegges nemnda etter forberedelse av Ombudsmannen.

Stortinget, Forsvarsministeren og Forsvarssjefen kan forelegge saker for nemnda til uttalelse.

Som ledd i tilsyn og kontroll av tjenesteforholdene i Forsvaret, foretar Ombudsmannsnemnda rutinemessige inspeksjoner (befaringer). Medlemmer av Forsvarets ombudsmannsnemnd er også medlemmer av Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige. Utgifter vedrørende sistnevnte nemnd dekkes også over kap. 42.

Innberetning til Stortinget

Ombudsmannsnemnda sender årlig melding om sin virksomhet til Stortinget (Dokument 5). Gjen-

part av meldingen sendes Forsvarsdepartementet. Nemnda kan også, når den finner det ønskelig, sende melding til Stortinget om enkeltsaker i årets løp.

Av nemndas melding 2010–2011 fremgår at det samlede klageantall er økende, dog varierer dette fra år om annet. Stadig flere saker løses gjennom veiledning ved besøk av Ombudsmannen ved avdeling eller per telefon. Disse sakene registreres ikke som klagesaker.

Klagesakene knytter seg blant annet til spørsmål vedrørende utsettelse av førstegangstjeneste, utsettelse av øvelser, økonomiske ytelser som bostøtte, sosial stønad, økonomisk erstatning, befalets rettigheter, tjenesteuttalelser mv.

Ved inspeksjoner søker Ombudsmannsnemnda å bidra til en effektivisering av Forsvaret og bedring av tjenesteforholdene i Forsvaret.

Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige sender innberetning til Stortinget (Dokument 6) hvert fjerde år.

Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	budsjett 2011	
01	Driftsutgifter	42 709	49 902	52 200
	Sum kap. 0043	42 709	49 902	52 200

Bestemmelser om Sivilombudsmannen er gitt i lov av 22. juni 1962, sist endret 19. juni 2009, og i Stortingets instruks for ombudsmannen av 19. februar 1980, sist endret 12. juni 2007.

Hovedoppgaver

Som Stortingets tillitsmann skal Sivilombudsmannen føre kontroll med at det i den offentlige forvaltning ikke blir gjort urett eller feil mot den enkelte borger. Ombudsmannen skal også bidra til at forvaltningen respekterer og sikrer menneskerettighetene. Disse oppgavene ivaretas først og fremst gjennom undersøkelser og behandling av klager fra enkeltpersoner, organisasjoner og selskaper. Ombudsmannen tar også opp saker på eget initiativ, i hovedsak basert på kjennskap til forhold i forvaltningen det kan være grunn til å ta opp særskilt. Han foretar besøk til offentlige etater, hos fylkesmenn, kommuner, i fengsler og andre lukkede institusjoner. Der det er behov for det, blir besøkene fulgt opp for å få bedret forholdene. For borgerne er Sivilombudsmannen et alternativ og et supplement til domstolskontrollen med forvaltningen. Gjennom sine meldinger til Stortinget gir Sivilombudsmannen informasjon om hvordan Grunnloven, lover og Stortingets vedtak i praksis blir anvendt i forvaltningsvirksomhet.

Rapport for 2010

Ombudsmannens årsmelding for 2010 ble overlevert Stortinget 29. mars 2011. Meldingen er inn tatt i Dokument 4 (2010–2011). Meldingen er denne gang omarbeidet bl.a. for å orientere mer om generelle utviklingstrekk i forvaltningen. Det er lagt vekt på å vise bredden i klagesaksbehandlingen, også utover de klager som resulterer i kritikk fra ombudsmannen.

Klagesaksbehandling

Antall klagesaker har vært jevnt økende de senere år. Det kom inn i alt 2 959 klager i 2010, en økning på 9,8 pst. i forhold til året før. Om lag 50 pst. av henvendelsene ble realitetsbehandlet og 50 pst. av sakene ble avvist, mot hhv. 53 pst. og 47 pst. året før. Til tross for en vesentlig økning i klagesakstilfanget ble det anledning til å ta opp et noe større antall saker på eget initiativ i 2010. Det ble tatt opp 35 slike saker, mot 25 i 2009. Samlet tilgang på saker var dermed 2 994 i 2010, en økning på 10,1 pst. i forhold til 2009. Ved årets slutt var saksbeholdningen på 513 saker, mot 430 i 2009. Det er fortsatt en målsetting å øke antallet saker som tas opp av eget tiltak. I lys av veksten i antallet klagesaker blir det viktig å prioritere hvilke saker som tas opp. Det vil legges vekt på å avslutte flere saker uten nærmere undersøkelser.

Saksbehandlingstid

Beregninger som er foretatt viser følgende gjennomsnittlig saksbehandlingstid for klagesaker hos ombudsmannen:

- saker som er avvist på formelt grunnlag: 15 dager
- saker avsluttet uten å ha vært tatt opp med forvaltningen: 39 dager
- saker avsluttet etter å ha vært tatt opp med forvaltningen: 170 dager

I 2010 har kontoret fått et elektronisk verktøy for beregning av gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Beregningen baserer seg på samtlige saker innenfor de ulike sakskategoriene. Resultatet av beregningene for 2010 er i hovedsak i samsvar med de måltallene som tidligere har vært oppstilt for saksbehandlingstiden. Det er fortsatt ønskelig å få redusert saksbehandlingstiden, og arbeidet med dette vil bli prioritert.

Arbeidet med internasjonale spørsmål og menneskerettigheter

I 2010 ble ombudsmannens arbeid med menneskerettigheter og internasjonale relasjoner og spørsmål styrket ved at det ble ansatt en ny rådgiver med særlig ansvar for dette arbeidet. Rådgiveren bidrar blant annet med kompetanseheving internt, koordinerer ombudsmannens innspill til internasjonale overvåkningsorganer og representerer ombudsmannen i ulike nasjonale og internasjonale nettverk.

Mål og budsjett 2012

Ombudsmannen og hans medarbeidere skal på bakgrunn av klager fra borgerne undersøke saken og foreta en rettslig vurdering av de spørsmål klagen måtte reise. Ombudsmannen står imidlertid fritt til å ta opp de spørsmål han mener er av interesse. Undersøkelsen og vurderingen skal gjøres på en formålstjenlig, effektiv og rasjonell måte. Undersøkelsenes omfang skal bestemmes ut fra det som fremstår som nødvendig for å få avklart om det har vært gjort urett eller feil. Det er viktig at ombudsmannen begrenser undersøkelsenes omfang til det som klagen og saksdokumentene gir grunnlag for. For å oppfylle disse kravene må ombudsmannen til enhver tid ha en organisering og arbeidsform som fremmer god flyt i saksbehandling.

I 2012 ønsker ombudsmannen å ta opp flere saker av eget tiltak. Det tas også sikte på flere besøk i forvaltningen. Målet med besøkene er å skaffe seg kunnskap om forholdene i den type institusjoner ombudsmannen mottar klager på.

Ombudsmannen vil i 2012 videreutvikle den interne mål- og resultatstyringen. Viktige mål for virksomheten vil være å sikre prioritering av de viktigste sakene, effektiv saksbehandling, god juridisk kvalitet og tillit i samfunnet, gode og effektive interne rutiner og støtteaktiviteter, samt videreutvikling av ombudsmannskontoret som en god arbeidsplass.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Sivilombudsmannens kjøp av varer og tjenester. Lønnsutviklingen hos Sivilombudsmannen forventes å følge lønnsutviklingen i staten.

Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
16	Refusjon av foreldrepenger	732		
	Sum kap. 3043	732		

Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	budsjett 2011	
01	Driftsutgifter	8 465	10 500	9 200
	Sum kap. 0044	8 465	10 500	9 200

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) er et permanent utvalg, opprettet i 1996. Utvalget har syv medlemmer som alle velges for fem år av gangen og kan gjenvelges.

Hovedoppgaver

EOS-utvalget skal føre regelmessig tilsyn med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste som utføres i den sivile og militære forvaltning (EOS-tjeneste). Kontrollutvalgets oppgaver er å gjennomføre inspeksjoner, undersøke alle klager og ta opp saker av eget tiltak som utvalget ut fra formålet finner det riktig å behandle. Hovedformålet er å ivareta den enkeltes rettssikkerhet og se til at tjenestene respekterer menneskerettighetene.

Det avgis årlig melding til Stortinget om utvalgets virksomhet, og ellers gis det innberetning ved behov.

Rapport 2010

Stortingets kontrollutvalg (EOS-utvalget) har i 2010 gjennomført 28 inspeksjoner av ulike etater og avdelinger. Det er avholdt 22 interne arbeids-

møter. Videre er det gjennomført 11 inspeksjoner av ytre ledd. Det har i 2010 innkommet 21 klagesaker til utvalget, og utvalget har tatt opp 23 saker av eget tiltak.

Nærmere opplysninger om virksomheten er gitt i utvalgets årsmelding for 2010 (Dokument 7 (2010–2011)).

Mål og budsjett 2012

Utvalgets hovedoppgave er å føre løpende kontroll med EOS-tjenestene. Kontrollen utøves i form av inspeksjoner, behandling av klagesaker og behandling av saker som tas opp av eget tiltak. Utvalgets faglige virksomhet styres i hovedsak av hva som fremkommer gjennom inspeksjonsvirksomheten og klagesaker, samt av de signalene Stortinget gir ved behandlingen av utvalgets årsmeldinger.

Utvalget vil i 2012 gjennomføre flere prosjektrettede undersøkelser, som et supplement til den løpende inspeksjonsvirksomheten. Styrkede ressurser i sekretariatet muliggjør dette. Utvalget vil fortsette samarbeidet med kontrollmyndigheter og relevante fagmiljøer både internasjonalt og i Norge.

Kap. 3044 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	budsjett 2011	
16	Refusjon av foreldrepenger	237		
	Sum kap. 3044	237		

Kap. 51 Riksrevisjonen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
		2010	budsjett 2011	2012
01	Driftsutgifter	438 437	463 900	471 800
	Sum kap. 0051	438 437	463 900	471 800

Hovedoppgaver og organisering

Riksrevisjonen ledes av et kollegium som består av fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år. Riksrevisjonens formål, oppgaver og rammevilkår følger av lov om Riksrevisjonens virksomhet av 7. mai 2004 nr. 21 og instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte, og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, jf. riksrevisjonsloven § 1.

Riksrevisjonen kan også etter avtale påta seg revisjons-, kontroll- eller bistandsoppdrag internasjonalt. Stortinget kan pålegge Riksrevisjonen å sette i gang særlige undersøkelser. Oppgavene er nærmere utdypet i instruks om Riksrevisjonens virksomhet.

Riksrevisjonen er organisert i syv avdelinger, med fire regnskapsrevisjonsavdelinger, to forvaltningsrevisjonsavdelinger og en administrasjonsavdeling.

Rapport 2010

Rapporteringen for 2010 viser at revisjonen i hovedsak er gjennomført i tråd med planen. Uforutsette forhold medfører imidlertid alltid et behov for enkelte omprioriteringer av ressurser. Omprioriteringer er basert på vurdering av vesentlighet og risiko for feil og mangler.

Når det gjelder revisjonsfaglige utviklingsprosjekter, ble det særlig arbeidet videre med et nytt revisjonsstøtteverktøy. Riksrevisjonen ønsket å benytte hyllevarer og anskaffelsen ble utlyst i EU-området, uten å få inn noen tilbud. Det er derfor besluttet å egenutvikle systemet basert på ulike IKT-verktøy som er i den systemporteføljen Riksrevisjonen allerede benytter. INTOSAI – verdenssammenslutningen av riksrevisjoner – vedtok på sin kongress i 2010 et fullstendig sett av internasjonale revisjonsstandarder. Riksrevisjonen har

vedtatt å følge disse i den grad de ikke strider mot riksrevisjonslov eller instruks, og arbeidet med å implementere standardene pågår. I 2010 ble også arbeidet med å implementere elektronisk saksbehandling påbegynt, og prosjektet er planlagt avsluttet i 2012. Den elektroniske løsningen bygger også på IKT-verktøy som allerede finnes i Riksrevisjonen.

I 2010 ble 67 pst. av ressursene brukt på revisjonsfaglige aktiviteter (66 pst. i 2009), 4 pst. på internasjonale aktiviteter (5 pst. i 2009), 5 pst. på kompetanseutvikling (tilsvarende i 2009) og 24 pst. på administrasjon og andre støttefunksjoner, som IKT, arkiv, bibliotek, renhold, resepsjon og sentralbord (tilsvarende i 2009).

Riksrevisjonen har i forbindelse med utviklingsarbeidet innrapportert 10 087 471 kroner som bistandsmidler (DAC-midler) til OECD via NORAD i 2010. I 2009 var dette tallet 9 963 000 kroner.

I Dokument 2 (2010–2011) orienterte Riksrevisjonen i detalj om virksomheten i 2010.

Mål og budsjett for 2012

Det ble i 2009 vedtatt en ny strategisk plan som skal gjelde for perioden 2010–2014. Det er definert fem strategiske hovedmål for perioden:

- Riksrevisjonen har allmenn tillit, og rollen og oppgavene er godt kjent i Stortinget og forvaltningen.
- Revisjonen gjennomføres på en enhetlig måte og holder høy faglig kvalitet.
- Riksrevisjonen har kompetanse til å gjennomføre arbeidsoppgavene på en effektiv og tilfredsstillende måte.
- Riksrevisjonen er en ledende aktør innenfor utvikling av offentlig revisjon internasjonalt.
- Riksrevisjonen er en god arbeidsplass som tiltrekker seg og beholder kompetente og engasjerte medarbeidere.

I 2012 skal det nye revisjonsstøtteverktøyet, nye internasjonale standarder og elektronisk saksbe-

handling implementeres i Riksrevisjonen. Det nye revisjonsverktøyet skal gi økt kvalitet på gjennomføring av revisjonen ved å legge til rette for bedre samhandling og informasjonsdeling i hele organisasjonen. Verktøyet må være fleksibelt med hensyn til endringer i revisjonsmetodikken. Dette er nødvendig for å sikre at revisjonen gjennomføres på en enhetlig måte og fortsatt holder høy faglig kvalitet.

Riksrevisjonens utviklingssamarbeid med andre lands riksrevisjoner vil i 2012 videreføres og videreutvikles. Riksrevisjonen vil også samarbeide tett med IDI (INTOSAI Development Initiative), spesielt når det gjelder å bygge kapasitet i regionale INTOSAI-organisasjoner. Det ble i 2009 opprettet et globalt partnerskap mellom INTOSAI og det internasjonale donorsamfunnet. Partnerskapet har som målsetting å bygge kapasitet og styrke riksrevisjoner i utviklingsland. Riksrevisjonen har med sin bistandserfaring et spesielt godt utgangspunkt og forpliktelse til å bli en sentral bidragsyter i denne sammenheng. IDI er sekreta-

riat for det globale partnerskapssamarbeidet. Norad skal finansiere administrasjonen av ordningen. Det vises til omtale i Dokument 2 (2009–2010).

Riksrevisjonen ser det fortsatt som et prioritert område å bidra til en bedre global miljøforvaltning blant annet gjennom å lede EUROSAs arbeidsgruppe for miljørevisjon. Revisjon av internasjonale organisasjoner der Norge er medlem, er også en prioritert og voksende oppgave for Riksrevisjonen i denne strategiske perioden.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Riksrevisjonens kjøp av varer og tjenester. Lønnsutviklingen i Riksrevisjonen forventes å følge lønnsutviklingen i staten for øvrig. Økningene i utgifter til varer og tjenester dreier seg i hovedsak om nytt revisjonsstøttesystem og Riksrevisjonens utviklingssamarbeid med andre lands riksrevisjoner.

Kap. 3051 Riksrevisjonen

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Refusjon innland	1 548	1 500	1 600
02	Refusjon utland	341	1 500	500
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	176		
16	Refusjon av foreldrepenger	4 462		
18	Refusjon av sykepenger	5 996		
	Sum kap. 3051	12 523	3 000	2 100

Riksrevisjonen vil motta refusjoner i forbindelse med inngått leieavtale med IDI-sekretariatet og

internasjonale revisjonsoppdrag. Det kan også bli refusjoner på enkelte bistandsoppdrag i 2012.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programkategori 23.10 Finansadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.10, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
1600	Finansdepartementet	353 129	349 800	358 900	2,6
1602	Finanstilsynet	293 418	303 900	323 200	6,4
1605	Senter for statlig økonomistyring	339 759	346 300	364 500	5,3
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	25 982	16 100	16 600	3,1
Sum kategori 23.10		1 012 288	1 016 100	1 063 200	4,6

Kap. 1600 Finansdepartementet

(i 1 000 kr)					
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	
01	Driftsutgifter	304 222	297 600	303 400	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 107	40 400	43 700	
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800	11 800	11 800	
Sum kap. 1600		353 129	349 800	358 900	

Hovedoppgaver

Finansdepartementets arbeidsoppgaver kan deles opp i fem hovedområder:

1. Samordning av den økonomiske politikken, som omfatter:
 - overvåking og analyse av den økonomiske utviklingen
 - finanspolitikk
 - penge- og valutakurspolitikk
 - inntekts- og fordelingspolitikk
 - strukturpolitikk, herunder funksjonsmåten til arbeidsmarkedet og produktmarkedene
 - koordinering av Regjeringens arbeid med bærekraftig utvikling
2. Arbeidet med formuesforvaltning, som omfatter:
 - investeringsstrategien til Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge, inkludert retningslinjer for ansvarlige investeringer
 - oppfølging og videreutvikling av rammeverket for forvaltningen av Statens pensjonsfond
3. Arbeidet med statsbudsjettet, som omfatter:
 - internasjonalt økonomisk samarbeid
 - statlig gjeldsforvaltning og statens kjøp og salg av klimavoter
 - offisiell statistikk, herunder overordnet styring av Statistisk sentralbyrå

- statsbudsjettets utgifter og inntekter under de enkelte fagdepartementene
 - effektivitet og ressursbruk i statsforvaltningen og økonomiske og administrative virkninger av offentlige utgifter
 - forvaltning og utvikling av regelverk for økonomistyring i statsforvaltningen, tiltak for å tilrettelegge for økonomistyringen i virksomhetene og overordnet styring av Senter for statlig økonomistyring
 - saker fra fagdepartementene med økonomiske og administrative konsekvenser
4. Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet, som omfatter:
- skatte- og avgiftsforslag som ledd i den samlede finanspolitikken
 - regelverksutvikling for skatter, avgifter og toll
 - skatte- og avgiftssystemenes virkninger på det offentlige inntekter, ressursutnyttelsen i økonomien og fordelingsvirkninger
 - overordnet styring av Skatteetaten, Toll- og avgiftsetaten og Statens innkrevingssentral
 - internasjonalt samarbeid på skatte-, toll- og avgiftsområdet
5. Arbeidet med finansmarkedsspørsmål, som omfatter overordnet styring av Finanstilsynet og utforming av regelverk for og overvåking av:
- finansinstitusjonene, herunder banker, øvrige kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, eiendomsmeglere mv.
 - verdipapirmarkedet, autoriserte markedsplasser og børser
 - struktur- og konkurransepolitikk for finansmarkedet
 - regnskaps- og revisjonslovgivning
 - finansiell stabilitet

Rapport

Økonomisk politikk, forvaltning av statens gjeld og statlig handel med klimakvoter

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk er en av Finansdepartementets hovedoppgaver, jf. nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Politikken og de analyser den bygger på, gis en bred omtale i de løpende budsjettokumentene til Stortinget.

Under finanskrisen og det internasjonale økonomiske tilbakeslaget var hovedoppgaven for den økonomiske politikken å holde sysselsettingen oppe og arbeidsledigheten lav. Siden sommeren 2009 har det igjen vært vekst i norsk økonomi, og sysselsettingen har tatt seg opp. Ledigheten har

så langt i 2011 ligget på om lag 3¼ pst. av arbeidsstyrken. Dette er litt lavere enn i 2010, klart lavere enn gjennomsnittet for de siste 20 årene og langt under nivåene i de fleste andre industriland. I 2011 har oppmerksomheten vært rettet mot å ta vare på disse gode resultatene ved å tilpasse bruken av oljeinntekter slik at vi demper presset på konkurranseutsatte næringer og opprettholder handlefriheten i finanspolitikken. Uroen rundt statsgjeldssituasjonen til enkelte europeiske land illustrerer hvor viktig det er å føre en ansvarlig og langsiktig finanspolitikk, med orden i eget hus.

For omtalen av forvaltningen av statens gjeld vises det til den årlige lånefullmaktsproposisjonen. Departementets vurdering av utøvelsen av pengepolitikken er nærmere omtalt i den årlige Finansmarknadsmeldinga.

Prosessen med innkjøp av klimakvoter har pågått kontinuerlig siden høsten 2007 da det ble lagt ut et offentlig anbud på kjøp av klimakvoter. Etter denne innledende runden er det innhentet tilbud etter en forenklet prosedyre, jf. nærmere omtale under kapitlene 1638 og 4638 i denne proposisjonen.

Formuesforvaltning

Departementet rapporterte om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2010 i Meld. St. 15 (2010–2011) som er den femte årlige meldingen om forvaltningen av fondet.

I denne meldingen la departementet fram analyser av resultatene i forvaltningen for 2010. Blant de spørsmål som ble drøftet i meldingen var perspektiver for videreutvikling av investeringsstrategien for Statens pensjonsfond utland og erfaringene med aktiv forvaltning i Statens pensjonsfond Norge.

Det vises ellers til omtale i proposisjonens del I Viktige oppgaver i 2012, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for effektiv ressursbruk i statsforvaltningen. Dette ivaretas blant annet ved å fastsette og forvalte felles prinsipper og normer for økonomistyring i staten (økonomiregelverket mv.) og ved ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter.

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) har fått delegert myndighet til å forvalte hoveddelen av økonomiregelverket, med unntak av fagom-

rådet etatsstyring som er beholdt i departementet. Finansdepartementet og Senter for statlig økonomistyring (SSØ) legger til rette for faglig utvikling og kompetanseoverføring i staten innen god virksomhets- og økonomistyring.

Finansdepartementet leder et nettverk for etatsstyring med deltakere fra de fleste departementene. Det er et mål å legge til rette for informasjonsutveksling og kompetansebygging på tvers av departementsfellesskapet og bidra til faglig utvikling på dette fagfeltet.

Finansdepartementet har fulgt opp forslaget om å videreutvikle regnskapsføringen i statsforvaltningen, jf. omtale i Gul bok 2010 og 2011 og Stortingets behandling av denne. Utviklingsarbeidet ledes av SSØ på oppdrag fra departementet. I 2010 ble det utarbeidet en standard kontoplan for statlige virksomheter. Kontoplanen ble fastsatt av Finansdepartementet som en frivillig ordning fra 1. januar 2011, med sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nærmere vurdering av erfaringene.

Finansdepartementet har fra 1. januar 2010 fastsatt anbefalte, ikke obligatoriske, regnskapsstandarder for statlige virksomheter som i samråd med sitt departement velger å føre periodisert virksomhetsregnskap i tillegg til kontantregnskapet. Stortingets bevilgningsvedtak og statlige virksomheters rapporteringer til statsregnskapet skal fortsatt være basert på kontantprinsippet. SSØ utarbeidet i 2010 et tilbud om tjenester og støtte til virksomheter som tar i bruk ny kontoplan og eventuelt endrer føringsprinsipp i virksomhetsregnskapet. Det første kullet av statlige virksomheter har tatt kontoplanen i bruk i 2011.

Finansdepartementet har vurdert behov og muligheter for å aggregere og publisere mer detaljert statsregnskapsinformasjon. Det vises til nærmere omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2012.

På oppdrag fra Finansdepartementet satte SSØ Evalueringsportalen i drift i 2010. Systematisert informasjon om bl.a. effektivitet, måloppnåelse og resultater i staten skal på denne måten bli lettere tilgjengelig. I 2010 var det frivillig for departementer og statlige virksomheter å levere evalueringer til portalen. Spørsmålet om obligatorisk innlevering vil bli avklart sent i 2011.

Finansdepartementet har løpende fulgt opp kvalitetssikringsarbeidet av større, statlige investeringsprosjekter med bl.a. forskning og utvikling av standarder for prosjektstyring. Forskningen er organisert i et eget forskningsprogram, Concept, jf. omtale under kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring.

Skatte- og avgiftsområdet

Ved behandlingen av Prop. 1 L (2009–2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer, ble det vedtatt en ny metode for verdsettelse av næringseiendom som ikke leies ut. Forslag til forskriftsregulering av den nye verdsettelsesmetoden har vært på alminnelig høring, og ny forskrift ble fastsatt i november 2010.

Finansdepartementet framforhandler i samarbeid med de øvrige nordiske landene informasjonsutvekslingsavtaler på skatteområdet. I løpet av 2009 og 2010 ble det undertegnet avtaler med flertallet av de jurisdiksjoner som har avgitt politisk forpliktende erklæringer til OECD om å gi innsyn i og effektivt utveksle informasjon i skattesaker. Finansdepartementet forhandler med EU-kommisjonen om en norsk tilslutning til Spare-direktivet, som vil forplikte partene til automatisk informasjonsutveksling om rentebetalinger til enkeltpersoner.

Det er et klart behov for å gå gjennom ordningen med særfradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter med sikte på å få til et mer hensiktsmessig og rettferdig system. På denne bakgrunn ble det i januar 2009 nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe for å vurdere ordningen i sin helhet. Arbeidsgruppen har under sitt arbeid hatt møter med aktuelle interesse- og pasientorganisasjoner. Gruppen avga sin rapport 20. april 2010. Rapporten ble sendt på bred høring med høringsfrist 15. august 2010. Finansdepartementet foreslår i Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012 at bestemmelsen om særfradrag for store sykdomsutgifter i skatteloven § 6-83 oppheves og at særfradraget fases ut over tre år.

Finansdepartementet har gjennomført en grundig evaluering av skattereformen 2006. Evalueringen ble presentert i Meld. St. 11 (2010–2011) Evaluering av skattereformen 2006. Meldingen vil bli fulgt opp med enkelte endringer i regelverket. I Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012, foreslås en endring i fritaksmetoden (3-prosentregelen), å oppheve reglene om korreksjonsinntekt og å avskjære fradragrett ved tap på fordring mellom nærstående selskaper.

Finansdepartementet sendte 28. juni 2011 ut høringsnotat om endringer i svalbardskatten. Et hovedmål med endringene er å unngå at kapitalinntekter opptjent utenfor Svalbard kanaliseres til selskap på Svalbard for å spare skatt, uten å skape næringsaktivitet og sysselsetting på Svalbard. Høringsnotatet følges opp med forslag til endringer i Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012.

Finansdepartementet fremmet 25. mars 2011 forslag om skattemessig behandling av visse former for omorganisering og omdanning av virksomhet, jf. Prop. 78 L (2010–2011) Skattefri omorganisering mv. Forslagene ble vedtatt i Stortinget i mai 2011 og har i det vesentlige virkning fra og med inntektsåret 2011. De nye reglene regulerer blant annet betingelsene for skattefri omorganisering som involverer selskaper hjemmehørende i ulike stater og for norske eiere av utenlandske selskaper.

Kontant betaling vanskeliggjør skatte- og avgiftsmyndighetenes arbeid med å avdekke og dokumentere skatte- og avgiftsunndragelser. Departementet har, gjennom oppfølging av NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser, hatt større oppmerksomhet på arbeid mot skatte- og avgiftsunndragelser som følge av kontantøkonomi og kan vise til at tiltak nylig er iverksatt for å stimulere til økt betaling via bank. Med virkning fra 1. januar 2011 kan næringsdrivende ikke lenger få fradrag etter skatteloven og merverdiavgiftsloven for vederlag over 10 000 kroner som ikke er betalt via bank. Videre kan kjøper av tjenester (og varer sammen med tjenester) bli medansvarlig for skatt og merverdiavgift som den som leverer tjenesten har unndratt, dersom kjøpesummen overstiger 10 000 kroner og kjøperen ikke har betalt via bank.

Finansdepartementets forslag om endringer i regelverket om skatteoppgjør, jf. Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter 2011, ble vedtatt av Stortinget 2. desember 2011. Skatteetaten kan nå sende ut skatteoppgjør for personlige skattytere i flere puljer. Dette vil både bedre servicen overfor skattyterne og øke fleksibiliteten i skattemyndighetenes arbeid. I tillegg ble bestemmelsen om kunngjøring av at skatteoppjøret er ferdig, opphevet, og det ble gjort endringer i enkelte saksbehandlingsregler, blant annet bestemmelsene om klagefrist. Endringene trådte i kraft 1. januar 2011.

Elektroniske tjenester som selges til norske forbrukere har siden 2001 vært merverdiavgiftspliktige ved salg fra norske tilbydere, men ikke ved salg fra utenlandske tilbydere. I Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter, fremmet Finansdepartementet forslag om at det også skal beregnes merverdiavgift med 25 pst. når privatpersoner og andre enn næringsdrivende og offentlig virksomhet kjøper elektroniske tjenester fra utlandet. Forslaget ble vedtatt som del av statsbudsjettet for 2011. Som en oppfølging av Stortingets vedtak og etter forutgående høring foreslo Finansdepartementet i Prop. 117 L (2010–2011) Endringer i

merverdiavgiftsloven mv., en ny og enkel registrerings- og rapporteringsordning for tilbydere som leverer elektroniske tjenester fra utlandet. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 17. juni 2011. Reglene trådte i kraft 1. juli 2011.

Departementet har hatt på høring et forslag om å avgrense merverdiavgiftsplikten ved utleie av hytter og annen fritidseiendom. Høringsfristen utløp 15. september 2011. Departementet vil følge opp saken og tar sikte på å komme tilbake med konkrete lovforslag.

Departementet har også hatt på høring et forslag om å gjeninnføre fritak for merverdiavgift på garantireparasjoner utført for utenlandsk næringsdrivende. Et fritak for dette var gitt i merverdiavgiftsloven 1969, men fritaket ble ikke videreført i merverdiavgiftsloven 2009. Det vises til nærmere omtale i Prop 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012.

I Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter 2011, foreslo Finansdepartementet en bestemmelse i merverdiavgiftsloven om endring av merverdiavgiftsoppgjør etter krav fra avgiftssubjektet. Bestemmelsen innebærer i stor grad en lovfesting av gjeldende praksis, og gir en klar rettslig forankring av avgiftssubjektets adgang til å kreve endring av avgiftsoppgjør for tidligere terminer. Som følge av forslaget fremmet departementet i samme proposisjon forslag om å innføre søksmålsfrister i merverdiavgiftsloven. Samtidig foreslo departementet å innføre søksmålsfrister i tollloven. Lovforslagene ble vedtatt av Stortinget 2. desember 2010.

Finansdepartementets forslag om endringer i reglene om offentlige skattelister i Prop. 116 LS (2010–2011) Endringer i skatte- og avgiftsreglene mv., ble vedtatt 17. juni 2011. Skattelisten skal være tilgjengelig på Skatteetatens hjemmesider på Internett fram til neste års liste blir lagt ut. Den som ønsker å søke i skattelisten må logge seg inn med MinID. Likningsmyndighetene vil fremdeles kunne utlevere en elektronisk versjon av skattelisten til pressen, men bare dersom den aktuelle redaksjonen skriver under en avtale om ikke å offentliggjøre hele eller deler av skattelisten for personlige skattytere på Internett. Endringene får virkning for skattelisten som legges ut til gjennomsyn høsten 2011.

Innkrevingsutvalget fremmet i NOU 2007: 12 Offentlig innkreving, en rekke forslag til tiltak for å forbedre den offentlige innkrevingen. Tiltakene retter seg både mot den alminnelige kreditorforvaltning og tvangsinnfordringen samt organisatoriske forslag. Utredningen ble sendt på høring våren 2008. Finansdepartementet følger opp de

organisatoriske forslagene og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet følger opp det øvrige.

Et stort flertall av høringsinstansene gikk mot utvalgsflertallets forslag om at alle statlige innfordringsoppgaver og kommunenes innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift samles i en statlig virksomhet. Nesten alle kommunene som avga uttalelse samt KS og LO, var imot forslaget om en ny statlig innkrevingsetat. Samtidig anbefalte utvalgsflertallet ikke å etablere en egen etat uten at det som utgjør skatteoppkrevernes innfordring inngår. En mindre innfordringsetat uten skatteoppkreveroppgavene antas ikke å oppnå de effektiviserings- og samordningsgevinster som hovedmodellen la opp til. På denne bakgrunn mener Finansdepartementet at det er uhensiktsmessig å gå videre med forslaget.

Arbeid med forbedring av offentlig innkreving har likevel skjedd gjennom ulike tiltak, blant annet ved etablering av en utleggsdatabase. Den praktiske tilretteleggingen bygger på at Statens innkrevingsssentral (SI) har etablert en særskilt database for utleggsforretninger og videreformidler informasjon om nedlagte trekk mv. fra samtlige namsmyndigheter til Løsøreregisteret. I første omgang er de alminnelige namsmenn koplet opp, i tillegg til SI selv. Det arbeides med å åpne for at de øvrige særnamsmenn; skattekontorene, de kommunale skatteoppkreverne og NAVI, kan registrere sine utleggsforretninger i denne databasen. Det vil gi grunnlag for en bedre samordning av krav og trekk, noe som vil være tjenlig både for skyldneren og det offentlige. Den offentlige innkrevningen er også blitt forbedret ved at SI som profesjonell innkrevingsmyndighet de senere år har overtatt stadig flere krav fra statlige virksomheter. Videre er de kommunale skatteoppkreverne blitt mer effektive etter innføring av nytt system for skatteregnskap (SOFIE) og også gjennom økt samarbeid gjennom interkommunale ordninger.

Finansmarkedsområdet

Regelverksarbeidet på finansmarkedsområdet har i stortingsssesjonen 2010–2011 resultert i flere lovforslag:

Finansdepartementet fremmet i Prop. 6 L (2010–2011) forslag til nye bestemmelser om rett til fleksibelt uttak av alderspensjon fra kollektiv tjenstepensjonsordning i privat sektor og individuelle pensjonsordninger. Forslaget innebærer en tilpasning av pensjonsordningene i privat sektor til de nye reglene om fleksibelt uttak av alderspen-

sjon i folketrygden. Den enkelte får rett til å ta ut alderspensjon ved fylte 62 år eller senere, til å velge hvor stor del av pensjonen som skal tas ut, til å velge om uttaket av alderspensjon skal kombineres med arbeid og videre pensjonsopptjening og til å velge å ta ut alderspensjon fra privat tjenstepensjonsordning uten samtidig å ta ut alderspensjon fra folketrygden. I tillegg ble det foreslått enkelte tekniske regler i foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven, lov om obligatorisk tjenstepensjon og lov om individuell pensjonsordning. Lovforslagene ble behandlet i Stortinget 14. desember 2010 og trådte i kraft 1. januar 2011.

Finansdepartementet fremmet i Prop. 51 L (2010–2011) forslag til endringer i revisorloven og enkelte andre lover som innebærer at alle aksjeselskaper som oppfyller lovens vilkår, får mulighet til å velge bort revisjon av årsregnskapet. Norske aksjeselskaper og NUFer med begrenset ansvar likestilles når det gjelder krav til revisjon. Selskapene kan velge bort revisjon der driftsinntektene er under 5 mill. kroner, balansesummen er under 20 mill. kroner og gjennomsnittlig antall ansatte ikke utfører mer enn 10 årsverk. Lovforslagene ble behandlet i Stortinget 11. april 2011 og trådte i kraft 1. mai 2011.

Finansdepartementet fremmet i Prop. 139 L (2010–2011) forslag til endringer i betalingssystemloven, lov om finansiell sikkerhetsstillelse og finansieringsvirksomhetsloven mv. for å gjennomføre EØS-regler som svarer til direktiv 2009/44/EF (endringer i finalitetsdirektivet og direktivet om finansiell sikkerhetsstillelse) og direktiv 2009/110/EF (nytt direktiv om e-pengeforetak). I proposisjonen foreslås det blant annet enkelte nye definisjoner i betalingssystemloven, samt regler for å sikre ensartede rettsvernssaker og virkninger mellom ulike betalingssystemer og ulike verdipapiroppgjørssystemer. I tillegg foreslås det endringer i lov om finansiell sikkerhetsstillelse om å utvide omfanget av tilgjengelig finansiell sikkerhet. I proposisjonen foreslås det videre nye regler i finansieringsvirksomhetsloven som har som formål å gjøre det enklere å drive virksomhet som e-pengeforetak. Forslaget innebærer at gjeldende lov om e-pengeforetak oppheves.

Finansdepartementet mottok 25. januar 2011 Finanskriseutvalgets utredning, NOU 2011: 1 Bedre rustet mot finanskriser. Utredningen ble sendt på høring 2. februar 2011 med høringsfrist 3. mai 2011.

Banklovkommissjonen avga 27. mai 2011 sin utredning nr. 24, NOU 2011: 8 Ny finanslovgivning. Utredningen ble sendt på høring 31. mai 2011 med høringsfrist 30. september 2011.

Budsjett 2012

I kap. 2, del I, i denne proposisjonen omtales flere prioriterte oppgaver for Finansdepartementet i 2011. Videre framgår det av rapportdelen ovenfor at flere av de sakene som er omtalt der, krever oppfølging også etter 2011.

Økonomisk politikk, forvaltning av statens gjeld og statlig handel med klimakvoter

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk vil være en hovedoppgave for Finansdepartementet også i 2012. Politikken og de analyser den bygger på, vil bli gitt en bred omtale i de løpende budsjettdokumentene til Stortinget. Det vises til nærmere omtale i Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012.

Finansdepartementet har ansvaret for å koordinere Regjeringens politikk for bærekraftig utvikling. I Nasjonalbudsjettet 2008 la Regjeringen fram en oppdatert nasjonal strategi for bærekraftig utvikling med en ambisjon om at Norge skal være et foregangsland i bærekraftarbeidet. Bærekraftprinsippet skal integreres i Regjeringens øvrige arbeid. Da bærekraftstrategien ble lagt fram i 2007 ble det samtidig meddelt at det ville være naturlig med en revisjon av strategien etter fire år. På denne bakgrunn inneholder Nasjonalbudsjettet 2012 en revidert strategi for bærekraftig utvikling, der rammeverket i den någjeldende strategien i hovedsak er videreført. Klimaarbeidet, både internasjonalt og hjemme, vil stå høyt på dagsorden også i 2012, og det vil bli arbeidet med oppdaterte utslippsframskrivninger.

For kjøp og salg av klimakvoter vises det til omtale under kapitlene 1638 og 4638 i denne proposisjonen.

Formuesforvaltning

Departementets arbeid med forvaltningen av Statens pensjonsfond ble styrket i 2006 gjennom opprettelsen av en egen avdeling for formuesforvaltning. Departementets arbeid med fondet er knyttet opp til videreutvikling av fondets overordnede og langsiktige investeringsstrategi, fastsettelse av retningslinjer og oppfølgingen av disse og ivaretagelsen av fondets rolle som ansvarlig investor. I tillegg til egne ressurser trekkes det på eksterne fagmiljøer i inn- og utland i arbeidet med fondet.

Prioriteringene for arbeidet med å videreutvikle fondets investeringsstrategi i 2012 vil ta

utgangspunkt i de mål som er beskrevet i Meld. St. 15 (2010–2011) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2010. Det tas sikte på å videreutvikle strategien slik at en i enda større grad enn i dag kan utnytte fondets særtrekk knyttet til langsiktighet, størrelse og evne til å holde mindre omsettelige eiendeler. Den påbegynte oppbyggingen av en portefølje av investeringer i eiendom er et eksempel på en slik utvikling som samtidig innebærer økte krav til oppfølging av forvaltningen. En særlig prioritert oppgave i 2012 vil være arbeidet med obligasjonsporteføljen for Statens pensjonsfond utland.

Det vises til nærmere omtale i proposisjonens del I, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond, og Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet og Senter for statlig økonomistyring (SSØ) vil i 2012 videreføre arbeidet med å legge til rette for faglig utvikling og kompetanseoverføring i staten innen god virksomhets- og økonomistyring.

Finansdepartementet vil gjennom Etatsstyringsnettverket fortsette arbeidet med å utveksle informasjon og bygge kompetanse om styring av underliggende virksomheter på tvers av departementsfellesskapet.

I samarbeid med SSØ vil Finansdepartementet fortsette å videreutvikle regnskapsføringen i statsforvaltningen. SSØ vil i 2012 føre videre arbeidet med å innføre standard kontoplan i statlige virksomheter.

Finansdepartementet ønsker å legge til rette for at informasjon fra standard kontoplan kan inngå i rapporteringen til statsregnskapet. Det vises til nærmere omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2012.

Finansdepartementet vil følge opp arbeidet med å kvalitetssikre større, statlige investeringsprosjekter, jf. omtale under kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring.

Skatte- og avgiftsområdet

Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet har som mål at landet har et skatte-, toll- og avgiftssystem som tilfredsstiller politiske, faglige og administrative krav, og en forvaltning som ivaretar dette. I 2012 vil blant annet følgende saker kreve særlig innsats:

Oppfølging av NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser

Departementet vil vurdere ytterligere av tiltakene som ble foreslått av skatteunndragelsesutvalget, herunder tiltak som tilrettelegger for bedre kontroll med fullstendig registrering og dokumentasjon av kontantsalg i kassasystemene. Det vil videre bli vurdert om arbeidsgivere innen enkelte bransjer skal pålegges å føre en daglig oppdatert journal over arbeidstakere. En slik ordning vil særlig være aktuell innen bransjer med stor kontantomsetning og hvor en kontroll på arbeidsplassen kan bidra til å identifisere svart arbeid.

Tiltak for å styrke skattyters rettssikkerhet

Regjeringen er bedt om å komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med en vurdering av skattyters rettssikkerhet i et større perspektiv. Etter departementets oppfatning sikrer gjeldende regelverk en betryggende behandling av skattyterne. Det er likevel en utfordring at regelverket knyttet til skatte- og avgiftsforvaltningen er fragmentarisk og lite harmonisert. Departementet legger derfor opp til en full gjennomgang av forvaltningsreglene på Skatteetatens område, dvs. først og fremst skatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift. Forvaltningsreglene for disse områdene bør samles i en egen skatteforvaltningslov. Prosjektet er omfattende og vil være tidkrevende å gjennomføre. Stortinget vil bli holdt orientert om det videre arbeid.

Modernisering av folkeregisteret

Finansdepartementet vil i 2012, i samarbeid med Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet og Skattedirektoratet, arbeide videre med modernisering og utvikling av folkeregisteret, med sikte på å tilrettelegge for god kvalitet og flyt i utvekslingen av grunndata på personinformasjonsområdet. Det sentrale folkeregisteret skal dekke et felles behov for personinformasjon i hele den offentlige forvaltningen og bidra til at personer med tilknytning til Norge sikres sine rettigheter og plikter her.

Gjennomgang av ordningen med D-nummer i folkeregisteret

Finansdepartementet har sett behov for å gjennomgå ordningen med rekvirering og tildeling av D-nummer i folkeregisteret. D-nummer tildeles av folkeregistermyndigheten i Skatteetaten, men kan

rekvireres av både banker, NAV og andre, i tillegg til andre enheter i Skatteetaten. Finansdepartementet har opprettet en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til mulige tiltak for å forhindre tildeling av D-nummer på grunnlag av falsk identitet. Arbeidsgruppens rapport vil bli fulgt opp av departementet i 2012.

Finansmarkedsområdet

I 2012 vil blant annet følgende lovsaker kreve særlig innsats på finansmarkedsområdet:

Banklovkommisjonen avga sin utredning nr. 24, NOU 2011: 8 Ny finanslovgivning til Finansdepartementet 27. mai 2011. I sin utredning nr. 24 har kommisjonen gjennomgått finansinstitusjons- og kredittlovgivningen med sikte på modernisering, samordning og revisjon og utarbeidet et utkast til samlet ny lov om finansforetak og finanskonsern. Utredningen ble sendt på høring 31. mai 2011 med høringsfrist 30. september 2011. Finansdepartementet vil forberede eventuelle lovforslag og forskriftsendringer.

Det vises til at Basel-komiteen har vedtatt nye retningslinjer for kapital- og likviditetskrav for banker og til at EU-kommisjonen har lagt fram forslag til CRD IV-regelverk, jf. omtale i del I pkt. 2. Finansdepartementet vil forberede nødvendige lovforslag for å gjennomføre Norges EØS-forpliktelser.

Lovregler som gjennomfører EUs Solvens II-direktiv (direktiv 2009/138/EF) skal tre i kraft 1. januar 2013. EUs Solvens II-direktiv trer i kraft fra 1. januar 2013. Direktivet er EØS-relevant og er tatt inn i EØS-avtalen. Direktivet innebærer en svært omfattende endring av soliditetsregelverket for forsikringsselskaper, og en gjennomføring av direktivet i norsk rett vil kreve både lov- og forskriftsendringer. Finanstilsynet har fått i oppdrag å lage utkast til lov- og forskriftsbestemmelser som er nødvendige for å gjennomføre det nye soliditetsregelverket for forsikringsselskaper som EUs Solvens II-direktiv innebærer. Lovforslag vil bli samkjørt med Banklovkommisjonens lovforslag i NOU 2011: 8 Ny finanslovgivning. Finansdepartementet vil etter endt høring forberede lovforslag og senere forskriftsforslag.

Lovregler om tilpasning av innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, lov om individuell pensjonsordning og lov om obligatorisk tjenestepensjon til ny alderspensjon i folketrygden trådte i kraft 1. januar 2011. Forslag til slike lovregler ble fremmet i Prop. 6 L (2010–2011), og bygger på Banklovkommisjonens utredning nr. 23 (NOU 2010: 6). Dette er den første av to utred-

ninger om tilpasninger i private tjenstepensjonsordninger til endringene i folketryktdloven (alderspensjon og AFP-ordning). Banklovkomisjonens andre utredning om tilpasninger til ny folketrygd forventes avgitt i løpet av 2011. Utredningen vil bli sendt på høring, og Finansdepartementet vil deretter forberede eventuelle lovforslag og forskriftsendringer.

Finanskriseutvalget avga 25. januar 2011 sin utredning, NOU 2011: 1 Bedre rustet mot finanskriser, til Finansdepartementet. Utvalget ble oppnevnt av Kongen i statsråd 19. juni 2009 og fikk i mandat bl.a. å se på den norske finansmarkedsreguleringen i lys av finanskrisen og på årsaker til den internasjonale finanskrisen og hvordan denne virket inn på det norske finansmarkedet. Utvalget har pekt på egenskaper ved eksisterende regelverk som ikke bør svekkes, og på områder innenfor finansmarkedsreguleringen hvor det kan være behov for forbedringer. Finansdepartementet sendte finanskriseutvalgets utredning på høring 2. februar 2011 med høringsfrist 3. mai 2011. Departementet har satt i gang flere prosesser for å følge opp utvalgets forslag, jf. nærmere omtale i Meld. St. 1 (2011–2012) Nasjonalbudsjettet 2012.

Finansdepartementet vil videre følge opp flere EU-initiativer og andre internasjonale initiativer som er satt på dagsordenen, blant annet som følge av den internasjonale finanskrisen i 2008–2009. Dette gjelder blant annet EUs arbeid med nytt innskuddsgarantidirektiv og forslag til ny tilsynsstruktur (makro- og mikronivå) og strengere krav til kapital og likviditet for banker, samt flere tiltak innenfor verdipapirirområdet. Det vises også til omtale under del I, pkt. 2.2.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Finansdepartementet har som mål at det innen departementets ansvarsområder skal være et systematisk samfunnssikkerhetsarbeid og en tilfredsstillende beredskap for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser. Departementet og underliggende etater har et beredskapsplanverk for å kunne håndtere uønskede hendelser. Deler av planverket ble blant annet benyttet av departementet for å sikre at driften kunne opprettholdes etter terroraksjonen mot regjeringskvartalet 22. juli 2011.

En hovedutfordring i finansiell sektor er å sikre at betalingsformidlingen opprettholdes og fungerer tilfredsstillende, slik at samfunnets behov for betalingstjenester dekkes. Sårbarheten i finansiell sektor er i økende grad knyttet til drif-

ten av IKT-systemer og kontinuerlig tilgang på telekommunikasjon og strømforsyning. Det har de senere år blitt arbeidet med å effektivisere og tilpasse beredskapen i finansiell sektor til de sårbarhetsforholdene som et moderne betalingssystem innebærer. Som et resultat av dette ble det i 2000 etablert et eget beredskapsutvalg for finansiell sektor (BFI). Utvalget har ansvar for å komme fram til og koordinere tiltak for å forebygge og å løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i den finansielle infrastruktur. Utvalgets medlemmer representerer de mest sentrale aktører innen norsk finansiell infrastruktur. Finanstilsynet har ansvaret for ledelse og sekretariat.

I 2011 er det avholdt tre møter og to beredskapsøvelser. I tillegg er det behandlet nødvendig beredskap i forbindelse med muligheten for arbeidskonflikt mellom Finansforbundet og Finansnæringens Arbeidsgiverforening samt hendelser forårsaket av svikt hos sentrale dataleverandører. Det tas sikte på å videreføre aktiviteten på minst samme nivå i 2012.

Post 01 Driftsutgifter

Driftsbevilgningen dekker lønnsutgifter og andre utgifter til drift av departementet. Finansdepartementet hadde per 1. mars 2011 en bemanning tilsvarende 288 årsverk. Lønnsrelaterte utgifter utgjør om lag 70 pst. av budsjettet. Av øvrige driftsutgifter utgjør lokalleie den største enkeltposten. For 2012 foreslås det bevilget 303,4 mill. kroner, som er 5,8 mill. kroner høyere enn saldert budsjett for 2011. Økningen gjelder lønns- og prisjustering. Det legges opp til om lag samme aktivitetsnivå som i 2011.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter hovedsakelig utgifter til forskningsoppdrag, utredningsarbeid og ekstraordinære innkjøp. Forskningsmidlene brukes særlig til programmer i regi av Norges forskningsråd, blant annet knyttet til skatteøkonomi. Det vises til nærmere omtale av målene for Forskningsrådet i Prop. 1 S (2011–2012) for Kunnskapsdepartementet, kap. 5 Forskning og utvikling i statsbudsjettet.

Bevilgningen dekker også utgifter til kjøp av utviklingstjenester fra Statistisk sentralbyrå. En viktig oppgave som Statistisk sentralbyrå ivaretar for departementet, er å vedlikeholde det økonomiske modellapparatet som brukes ved utforming av den økonomiske politikken. I tillegg brukes

midlene på posten til en rekke enkeltstående utredningsarbeider, blant annet kjøp av eksterne konsulenttjenester i forbindelse med departementets oppfølging av Statens pensjonsfond.

For 2012 foreslås det bevilget 43,7 mill. kroner, som er 3,3 mill. kroner høyere enn for 2011.

Finansdepartementet mottar refusjoner fra andre offentlige virksomheter som departementet samarbeider med. På grunn av usikkerhet om størrelsen på refusjonene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1600, post 21 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4600, post 02 Diverse refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det vedtatt å bruke en del av provenyet fra omdanning og salg av Oslo Børs til å opprette et finansmarkedsfond med en fondsavsetning på 90 mill. kroner. Fondets kapital ble senere økt til ca. 201 mill. kroner ifm. omdanning og salg av Verdipapirsentralen. Fondets formål er å bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte. Fondet skal også fremme innsikt og økt bevissthet med hensyn til næringslivsetikk på finansmarkedsområdet. Fondets avkastning skal inntektsføres i statsbudsjettet og gi grunnlag for en utgiftsbevilgning til nevnte formål. Styret for fondet ble oppnevnt av Finansdepartementet 10. april 2003. Finansdepartementet fastsatte 19. desember 2003 vedtekter for fondet og 23. april 2004 regelverk. Vedtektene for fondet ble endret høsten 2006. Etter dette kan styret for fondet, i tillegg til de midler som bevilges over statsbudsjettet, utdele midler som mottas som gave. Disse midlene vil gå til de samme formål som fondsavkastningen.

Som følge av at Finansmarkedsfondet reelt sett ikke startet sin virksomhet før i 2004, ble fondets kapital i juni 2004 økt med ubenyttet andel av 2003-bevilgningen. Etter dette utgjør kapitalen i Finansmarkedsfondet 206,7 mill. kroner.

Kapitalen i fondet er plassert som tre kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med 10 års bindingstid fra valuteringsstidspunktene. Forrige års avkastning fra fondskapitalen føres inn på inntektssiden i statsbudsjettet etterfølgende år. For 2011 anslås avkastningen til om lag 11,8 mill. kroner. Dette beløpet foreslås inntektsført på kap. 4600 Finansdepartementet, post 85 Avkastning fra Finansmar-

kedsfondet, for 2012. Det samme beløpet foreslås utgiftsført på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet. Kostnader til drift av fondet, herunder styrehonorar og andre administrasjonskostnader, vil bli belastet fondet og reduserer det beløpet som skal fordeles til dets formål.

Kapitalen i fondet er som nevnt plassert som tre kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med 10 års bindingstid fra valuteringsstidspunktene. 90 mill. kroner er plassert i et kontolån med 6,2 pst rente fra 2. januar 2002 til 1. januar 2012, vel 111 mill. kroner er plassert i et kontolån med 5,38 pst rente fra 10. april 2003 til 9. april 2013 og vel 5,5 mill. kroner er plassert i et kontolån med 4,59 pst. rente fra 1. juli 2004 til 30. juni 2014. Rentebindingstiden for disse lånene løper altså ut i hhv 2012, 2013 og 2014, og lånene vil bli erstattet av «nye» lån med ny rente. Reduksjonen i det generelle rentenivået siden 2002–2004 tilsier at rentene for de nye lånene blir vesentlig lavere enn de har vært til nå, slik at avkastningen vil gi grunnlag for vesentlig lavere årlige bevilgninger. Et enstemmig styre i Finansmarkedsfondet har på denne bakgrunn fremmet forslag til Finansdepartementet om å benytte fondets grunnkapital slik at bevilgningsnivået (sum rente og bruk av fondets kapital) kan holdes reelt uendret og slik at fondet kan opprettholde dagens aktivitetsnivå i årene framover. Saken er til behandling i Finansdepartementet.

Fullmakt til å korrigere uopplarte differanser og feilføringer i tidligere års statsregnskap

Det oppstår fra tid til annen differanser i regnskapet hos regnskapsførerene i staten. Enkelte av disse differansene blir ikke oppklart til tross for en betydelig innsats med å finne ut av hva de kan skyldes. Det kan også forekomme at beløp blir anvist og postert feil i statsregnskapet, og at feilen først oppdages etter at årsregnskapet er avsluttet.

Oppretting av slike feil ved motsatt postering i et senere års regnskap vil på grunn av ettårsprinsippet medføre at også senere års regnskap blir feil. Etter Finansdepartementets vurdering er det mest korrekt at uopplarte differanser og andre feil korrigeres i statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvninger i balansen. Da vil disse posteringene ikke påvirke bevilgningsregnskapet det året korrigeringen gjøres. Det forutsettes at dette skjer etter posteringsanmodning fra vedkommende departement og i) etter at det som er mulig er gjort for å oppklare differansen og ii)

når feilposteringen ikke kan korrigeres på annen måte.

Det må innhentes hjemmel fra Stortinget i den enkelte sak før posteringsanmodning kan sendes Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt.

Stortinget vedtok ved behandling av Innst. S. nr. 252 (1997–98), jf. St.prp. nr. 65 (1997–98), å gi

Finansdepartementet slik fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 1998. Denne fullmakten er årlig blitt gjentatt i budsjettokumentene. Det foreslås at Finansdepartementet gis samme fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 2012, jf. forslag til romertallsvedtak IX.

Kap. 4600 Finansdepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
02	Diverse refusjoner	5 719	500	500
16	Refusjon av foreldrepenger	3 586		
18	Refusjon av sykepenges	1 495		
85	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 815	11 800	11 800
	Sum kap. 4600	22 615	12 300	12 300

Post 02 Diverse refusjoner

Posten omfatter refusjoner fra andre offentlige virksomheter som Finansdepartementet samarbeider med.

Post 85 Avkastning fra Finansmarkedsfondet

Kapitalen i Finansmarkedsfondet utgjør 206,7 mill. kroner. Forrige års avkastning inntektsføres

i statsbudsjettet og gir grunnlag for en utgiftsbevilgning til fondets formål. Avkastningen i 2011 anslås til om lag 11,8 mill. kroner. Dette beløpet inntektsføres under kap. 4600, post 85 i 2012. Det vises til nærmere omtale av fondet under kap. 1600, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet.

Kap. 1602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	293 418	293 900	311 500
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		10 000	11 700
	Sum kap. 1602	293 418	303 900	323 200

Formål, hovedoppgaver og organisering

Finanstilsynet skal se til at institusjonene under tilsyn virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt den hensikt som ligger

til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Finanstilsynets oppgaver er fastlagt i lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. (finanstilsynsloven), og i de ulike særlovene for områdene under tilsyn.

Finanstilsynet vedtok høsten 2010 strategiplan for perioden fram til 2014.

Finanstilsynets hovedmål er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Dette er konkretisert i følgende delmål:

- Solide og likvide finansinstitusjoner
- God overvåking av risiko i økonomi og markeder
- Forbrukerbeskyttelse gjennom god informasjon og rådgivning
- Egnet ledelse og tilfredsstillende virksomhetsstyring i foretakene
- Robust infrastruktur som sikrer betryggende betalinger, handel og oppgjør
- Tilstrekkelig og pålitelig finansiell informasjon
- God markedsatferd
- Effektiv krisehåndtering

Finanstilsynet ledes av et styre på fem medlemmer, supplert med to representanter fra de ansatte ved behandling av administrative saker. Virksomheten hadde per 1. mars 2011 en bemanning tilsvarende 254 årsverk.

Sentrale innsatsområder i de nærmeste år

Basert på utviklingstrekkene i finansmarkedene anses følgende tiltak sentrale de nærmeste årene:

Banker og øvrige kredittinstitusjoner

- Identifisere utviklingstrekk i økonomi, markeder og institusjoner som kan true finansiell stabilitet.
- Gjennomføre felleseuropeiske regler for kapital og likviditet, og videreutvikle tilsynsmetoder.
- Påse at kvaliteten på kapitalen og kapitalnivået i bankene er på et tilstrekkelig høyt nivå, særlig for systemviktige banker.
- Gjennom stedlige tilsyn og oppfølging av interne modeller se til at institusjonene har forsvarlig styring og kontroll med kredittrisikoen.
- Gjennom dokumentbaserte og stedlige tilsyn følge opp at institusjonene prioriterer styring og overvåking av likviditetsrisiko.
- Ledelse og/eller delta i tilsynskollegier for grensekryssende banker av betydning for det norske markedet.
- Sikre forsvarlig forbrukerbeskyttelse gjennom tilsynsmessig oppfølging av komplekse og nye produkter.
- Følge opp institusjonenes operasjonelle risiko knyttet til infrastruktur og oppgjørssystemer samt eventuell utkontraktering.

Forsikring og pensjon

- Gjennomføre Solvens II, videreutvikle tilsynsmetoder og godkjenne interne modeller for beregning av nye solvenskrav.
- Integrere risikovurdering vedrørende klima i tilsynet med skadeforsikringsselskapene.
- Ledelse og/eller delta i tilsynskollegier for grensekryssende forsikringsselskaper som har betydning for det norske markedet.
- Sikre forsvarlig forbrukerbeskyttelse gjennom tilsynsmessig oppfølging av komplekse produkter i forsikring.

Verdipapiriområdet

- Følge opp nye rammevilkår på verdipapiriområdet og endringer i infrastruktur og handelsmønstre, blant annet ved å delta i nytt inter-europeisk oppgjørssystem (T2S).
- Videreutvikle spesialkompetanse innen markedsovervåking og utrede behovet for å anskaffe nye overvåkingssystemer i tillegg til dagens system for transaksjonsrapportering (TRS).
- Følge opp foretakenes salgs- og rådgivningsvirksomhet som ledd i en aktiv forbrukerbeskyttelse.
- Styrke og effektivisere saksbehandlingskapasiteten på verdipapiriområdet.
- Videreføre en risikobasert tilnærming i kontrollarbeidet på regnskapsområdet, med særlig vekt på bransjer som er av stor betydning på Oslo Børs.
- Kvalitetssikre foretakenes verdsettelse av eiendeler og gjeld gjennom vurderinger av anvendte modeller og benyttede forutsetninger.
- Håndheve brudd på den løpende informasjonsplikten.

Revisorer og regnskapsførere

- Prioritere tilsyn med revisorer i foretak av allmenn interesse.
- Trappe opp samarbeidet med revisortilsynsmyndigheter i andre land.
- Prioritere tilsyn med de største regnskapsførerselskapene, med særlig oppmerksomhet knyttet til utkontraktering.

Eiendomsmegling og inkasso

- Prioritere tilsynet med behandling av klientmidler.

- Følge opp kvalifikasjonskravene i ny eiendoms-
meglingslov og etablere en klar og forutsigbar
forvaltningspraksis.

Rapport 2010

Nedenfor følger nærmere beskrivelse av Finans-
tilsynets arbeid i 2010.

Tabell 4.1 Finanstilsynets ressursbruk, fordelt på tilsynsområder

Tilsynsområder	Regnskap 2009		Regnskap 2010		Plantall 2011	Foreløpige plantall 2012
	Årsverk	Prosent	Årsverk	Prosent	Prosent	Prosent
Banker	60,9	27,1	63,1	26,5	24,9	24,8
Finansieringsselskap og kredittforetak	6,9	3,1	7,2	3,0	3,6	3,5
Forsikring	43,6	19,4	46,8	19,6	18,7	18,6
Pensjonskasser og fond	8,1	3,6	9,8	4,1	3,5	3,4
Verdipapirhandel	46,4	20,6	47,3	19,8	21,4	22,2
Prospektkontrollen			7,9	3,3	5,0	5,2
Eiendomsmeglere	11,1	4,9	9,8	4,1	4,0	3,9
Inkassoforetak	3,7	1,6	3,6	1,5	1,5	1,5
Revisorer og regnskapsførervirksomhet	27,5	12,2	30,1	12,6	12,5	12,2
Regnskapskontroll	11,4	5,1	9,8	4,1	3,7	3,6
Andre	5,4	2,3	3,3	1,4	1,1	1,1
Sum	225	100	239	100	100	100

Generelt

Ressursinnsatsen økte med 14 årsverk fra 2009 til 2010, jf. tabellen ovenfor. Ressursinnsatsen overfor de fleste tilsynsgruppene økte fra 2009 til 2010. Unntaket var eiendomsmegling, inkassoforetak og regnskapskontrollen hvor det var en mindre reduksjon i ressursinnsatsen.

Finanstilsynet har fastsatt konkrete mål for saksbehandlingstid for et utvalg forvaltningssaker og for tilsynsrapporter og tilsynsmerknader. For de fleste forvaltningssakene er målet at 90 pst. skal være ferdig behandlet innen 30 dager. For enkelte kompliserte sakstyper er det satt lengre frist. Fristen for tilsynsrapporter og -merknader varierer mellom de ulike tilsynsområdene. Det ble i 2010 registrert en forbedring i saksbehandlingstiden for forvaltningssaker sammenliknet med 2009. I 2010 var måloppnåelsen for forvaltningssaker på 78 pst., mot 65 pst. i 2009.

For å øke effektiviteten og bedre kvaliteten på grunnlaget for tilsynsarbeidet har utviklingen av både nye og eksisterende tekniske løsninger blitt prioritert. Finanstilsynet har i økende grad benyt-

tet Altinn til innrapportering. Forberedelser til innføringen av Altinn II er også startet.

Nedenfor gis en kort oversikt over prioriteringer og viktige oppgaver i 2010. For en mer detaljert gjennomgang vises det til Meld. St. 12 (2009–2010) Finansmarknadsmeldinga og Finanstilsynets årsmelding for 2010.

Bank og finans

Stedlig tilsynsvirksomhet er viktig for å kunne identifisere problemområder i enkeltbanker og for å komme i dialog med ledelsen og styret så tidlig som mulig. Finanstilsynet benytter en risikobasert tilsynsmetodikk, og ved gjennomføring av de stedlige tilsynene blir det benyttet risikomoduler som er utviklet av Finanstilsynet på grunnlag av internasjonale tilsynsstandarder. Modulene er rammeverk for å kartlegge risikoforhold og risikonivå i foretakene og foretakenes styring og kontroll av risiko. For banker blir det benyttet moduler for kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og modul for overordnet styring og kontroll. I 2010 ble det gjennomført 70

stedlige tilsyn i banker og finansieringsforetak. Elleve av tilsynene omfattet hvitvaskingsregelverket og ni omfattet bankenes kapitaldekningsrapportering. Antallet innbefatter også seks IT-tilsyn, åtte tematilsyn knyttet til investeringsrådgivning og ett tilsyn knyttet til søknad om godkjenning av interne modeller for beregning av kredittrisiko og operasjonell risiko.

Et viktig tema for tilsynsvirksomheten ellers har vært usikkerhet knyttet til internasjonale økonomiske utsikter og mulige negative ringvirkninger for norsk økonomi, og Finanstilsynet har lagt vekt på at bankene av den grunn bør opprettholde en god kapitalbuffer framover. I Finanstilsynets overvåking av de største bankene har det i tillegg vært lagt vekt på risikoen knyttet til shipping, den økonomiske utviklingen i de baltiske landene og finansiering av oppkjøp.

Forsikring og pensjon

Finanstilsynet følger utviklingen i forsikringsselskapene gjennom stresstester, analyser og stedlige tilsyn. Det blir benyttet risikobasert tilsynsmetodikk som er basert på internasjonale tilsynsstandarder og erfaringer fra tilsynsarbeidet.

I 2010 ble det gjennomført ni stedlige tilsyn med forsikringsselskaper (fem livsforsikringsselskaper og fire skadeforsikringsselskaper), åtte stedlige tilsyn med pensjonskasser og fire stedlige tilsyn med forsikringsformidlingsforetak. I tilsynene med livsforsikringsselskapene ble det lagt vekt på styrings- og kontrollsystemer på overordnet nivå, mens det for pensjonskassenes del ble gjennomført tematilsyn på kapitalforvaltningsområdet.

Verdipapirmarkedet

I 2010 ble det gjennomført 20 stedlige tilsyn i verdipapirforetak, samt to tilsyn med norsk filial av utenlandsk verdipapirforetak. I tillegg ble det gjennomført to tilsyn spesielt rettet mot verdipapirforetakenes IKT-løsninger. Ved valg av hvilke foretak det skal gjennomføres stedlig tilsyn hos, vektlegger Finanstilsynet blant annet risikobaserte kriterier som likviditet, kapitaldekning, endringer i inntekter, lønnsomhet og dessuten forvaltningsmessige og atferdsmessige forhold som for eksempel klager fra kunder eller mistanke om brudd på god forretningsskikk.

Finanstilsynet la vekt på å undersøke foretakenes organisering for å sikre effektiv og uavhengig kontroll med etterlevelsen av verdipapirhandelloven med forskrifter, de større foretakenes ret-

ningslinjer og rutiner for informasjonshåndtering og håndtering av interessekonflikter. Finanstilsynet har særlig hatt oppmerksomheten rettet mot rådgivningssegmentet og forbrukerspørsmål. Det ble foretatt en kartlegging av salg av spareprodukter i 29 banker, hvorav alle de største. I den periodiske kontrollen er det lagt vekt på foretakenes etterlevelse av kapitaldekningsregelverket.

I 2010 ble det gjennomført to stedlige tilsyn i forvaltningsselskaper for verdipapirfond. Finanstilsynets tilsyn med og overvåking av forvaltningsselskapene har i hovedsak blitt gjennomført på grunnlag av dokumentbasert tilsyn, da Finanstilsynet i 2010 fant behov for å prioritere rådgivningssegmentet og større verdipapirforetak i 2010.

De generelle atferdsreglene på verdipapirmarkedet, herunder reglene om ulovlig innsidehandel, markedsmanipulasjon og tilbørlig informasjonshåndtering, er sentrale for å bidra til å sikre omdømmet til det norske verdipapirmarkedet. Finanstilsynet undersøkte i 2010 et stort antall saker knyttet til mulige brudd på dette regelverket, og det ble anmeldt to saker hvor det forelå mistanke om ulovlig innsidehandel og/eller brudd på taushetsplikt, fire saker om markedsmanipulasjon og syv saker for brudd på meldeplikt.

Det operative ansvaret for kontroll med prospekter som utarbeides i forbindelse med tilbud om tegning, kjøp eller opptak til notering av omsettelige verdipapirmarkeder og som tidligere ble ivaretatt av Oslo Børs, ble overført til Finanstilsynet med virkning fra 1. mai 2010.

Revisjon og regnskapsføring

Finanstilsynet kontrollerer om kravene som regulerer revisjonsvirksomhetene, er oppfylt, at kravene til revisors selvstendighet er oppfylt, og om kvaliteten på utført revisjon er tilfredsstillende. Videre kontrollerer tilsynet at pliktene etter hvitvaskingsregelverket blir etterlevd, og at revisor og revisjonsselskap leverer eget regnskap og selvdeklarerer i rett tid.

Det ble gjennomført 85 stedlige tilsyn innenfor revisjon i 2010, og det ble fattet 24 vedtak om tilbakekall av autorisasjon for regnskapsførere og et vedtak om tilbakekall av autorisasjon fra revisjonsselskap.

Finanstilsynet kontrollerer om kravene som gjelder for regnskapsførervirksomhet, er oppfylt. Blant annet undersøker tilsynet kvalitetskontrollen av arbeidet i foretakene i tilfeller der det blir benyttet medarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere, at pliktene etter regnskaps-

loven, bokføringsloven og hvitvaskingsregelverket blir etterlevd, og at regnskapsførere og regnskapsførerselskap leverer eget regnskap og selvangivelse i rett tid o.l. Finanstilsynet gjennomførte 56 stedlige tilsyn innenfor regnskapsvirksomhet i 2010, og det ble fattet vedtak om tilbakekall av autorisasjon for 18 regnskapsførerselskaper og 15 regnskapsførere.

Eiendomsmegling og inkasso

Det ble gjennomført 48 stedlige tilsyn med eiendomsmeglingsforetak og med advokater som driver eiendomsmegling i 2010. Det var meglernes håndtering av klientmidler og etterlevelse av forskrift om risikostyring og internkontroll som var særlig sentralt ved disse kontrollene.

I 2010 ble det gjennomført 12 stedlige tilsyn i fremmedinkassoforetak. Kontrollvirksomheten dreide seg særlig om det ble foretatt korrekt salærberegning, om det hadde blitt tatt nødvendig hensyn til skyldnernes innvendinger og om foretakene hadde innarbeidet forskrift om risikostyring og internkontroll i virksomheten.

IT-tilsyn

I 2010 gjennomførte Finanstilsynet 26 IT-tilsyn og tilsyn med system for betalingstjenester i banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak, verdipapirinstitusjoner, hos revisorer og regnskapsførere og i eiendomsmeglings- og inkassoforetak. IT-tilsynene omfattet òg tilsyn hos IKT-leverandører med grunnlag i IKT-forskriftens § 12 om utkontraktering av IKT-virksomhet. I tillegg ble det gjennomført 31 forenklede IT-tilsyn som en del av ordinære tilsyn og ett revisortilsyn med gjennomgang av IT-revisjonen. Tilsynene var særlig rettet mot samfunnsviktige foretak og tok ellers utgangspunkt i en risikobasert vurdering der blant annet elektroniske betalingsløsninger ble prioritert.

Budsjett 2012

Budsjettforslaget for 2012 på 323,2 mill. kroner innebærer en økning på 6,4 prosent fra saldert budsjett 2011. Utgiftsøkningene skyldes blant annet at det fortsatt er behov for styrking av flere av tilsynsområdene. Behovet er knyttet til blant annet større markedsovervåking ved fragmentering av verdipapirmarkedet og framveksten av alternative handelsplattformer, økt internasjonalt samarbeid om makroøkonomisk overvåking og tilsyn med finanssektorens IT-infrastruktur.

Finanstilsynets utgifter til internasjonale kontingenter vil øke som følge av at de rådgivende EU-komiteene på finanssektorens område hvor Norge har deltatt som observatør, i 2011 er erstattet av tre nye tilsynsmyndigheter (European Securities and Markets Authority (ESMA), European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) og European Banking Authority (EBA)) som er tillagt mer omfattende arbeidsoppgaver og utvidede fullmakter.

Videre vil Finanstilsynet fra og med 2012 bidra til finansieringen av IFRS Foundation og EFRAG, som utvikler internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). IFRS Foundation er en privat organisasjon og overbygningen til IASB (International Accounting Standards Board) og IFRS Interpretations Committee fagorganene som henholdsvis fastsetter og tolker de internasjonale regnskapsstandardene. EFRAG ble etablert i 2001 av en rekke europeiske organisasjoner med tilknytning til finansiell rapportering. EFRAG bistår EU-kommisjonen med vurderinger av om regnskapsstandarder utstedt av IASB eller tolkninger utstedt av IFRS Interpretations Committee, er i samsvar med felleskapsretten og blir også i økende grad brukt som teknisk rådgiver for IASB ved utformingen av nye regnskapsstandarder.

IFRS ble en del av norsk rett ved gjennomføringen av IFRS-forordningen, og alle norske børsnoterte foretak må avlegge konsernregnskapet etter IFRS. For å sikre at regnskapsstandardene har den kvalitet og troverdighet som er nødvendig for å sikre pålitelig, relevant og sammenliknbar finansiell informasjon, må IFRS Foundation og EFRAG gjøres i stand til å yte den nødvendige innsats og å opptre uavhengig av de markedsaktører som berøres av IFRS.

IFRS Foundation har tidligere i stor grad vært finansiert gjennom private bidrag fra bransjen, særlig fra de fire største regnskapsfirmaene. Særlig EU-kommisjonen, som fra 2010 har bidratt til organisasjonens finansiering gjennom en samfinansieringsordning, har fremmet at finansieringen i større grad bør gjøres uavhengig av næringen. I enkelte EU-land er det nå organisert nasjonale bidrag til IFRS Foundation gjennom frivillige private ordninger, mens bidragene fra Storbritannia, Italia, Frankrike og Spania kommer fra offentlige avgifter pålagt børsnoterte foretak. I Nederland bevilges bidrag over Finansdepartementets budsjett.

EFRAG finansieres delvis ved bidrag fra de syv medlemsorganisasjonene, delvis gjennom nasjonale finansieringsmekanismer etablert i Norge, Danmark, Frankrike, Italia, Sverige og England.

Fra 2010 er også EFRAG samfinansiert over EU-budsjettet.

For årene 2009 og 2010 er det Norsk Regnskapsstiftelse som på vegne av norske aktører selv har koordinert et privat bidrag til organisasjonene, men de mener at finansieringen av internasjonalt regnskapsregelverk bør være en offentlig oppgave. Bidrag fra Norsk Regnskapsstiftelse for 2011 er derfor forutsatt statlig finansiering fra 2012. Et norsk offentlig bidrag til IFRS Foundation og EFRAG vil bidra til en forutsigbar, bredt basert og uavhengig finansiering.

Videre øker kostnadene knyttet til IKT-prosjekter, herunder elektroniske rapporteringsordninger for forsikringsforetak, videreutvikling av transaksjonsrapporteringssystemet på verdipapirområdet og standardisering og utvikling av rapporteringsskjema fra tilsynsenheter med sikte på å bruke Altinn II. Som følge av de senere års vekst i antall stillinger, er det videre nødvendig å utvide Finanstilsynets leieareal. Kostnadene til oppfølging av personalmessige forhold, brukerstøtte og opplæring øker også.

Finanstilsynet skal prioritere følgende oppgaver i 2012:

i. Finansiell stabilitet

- Overvåke utviklingstrekk i institusjoner, markeder og i økonomien som helhet med sikte på å identifisere utviklingstrekk i økonomi, markeder og institusjoner som kan true finansiell stabilitet, og, i samarbeid med Finansdepartementet og Norges Bank, bidra til å identifisere viktige risikoforhold og mulige tiltak for å begrense risikoen.
- Finanstilsynet må følge opp bankenes utlån til boligformål i lys av dets retningslinjer.
- Bidra til å håndtere problemer som måtte oppstå som følge av problemer i de internasjonale finansmarkeder, for norske institusjoner og kunder.

ii. Regelverk

- På grunnlag av erfaringene fra krisen internasjonalt og i Norge, skal Finanstilsynet bidra til å utvikle regelverk og praksis med sikte på en mest mulig robust finansnæring. I dette arbeidet må tilsynet spille en aktiv rolle i de europeiske tilsynsorganene.
- Oppfølging av nye internasjonale regler for kapital og likviditet for banker.
- Forberede innføring av nye soliditetsregler for forsikringsselskaper (Solvens II), herunder lover, forskrifter, tilsynsmetodikk, modellgodkjenning og rapportering.
- Videreutvikle samarbeidet med nordiske tilsynsmyndigheter, herunder arbeidet for

enhetlig (og eventuelt førtidig) nordisk gjennomføring av det nye kapital- og likviditetsregelverket.

- Gjennom internasjonalt samarbeid bidra til å gjennomføre internasjonale krav til institusjoner og tilsyn.
- iii. Tilsyn
- Sørge for rask og effektiv håndheving av brudd på lover og regelverk, og dessuten sikre gode etiske normer og ordnede forhold blant aktørene i finansmarkedet.
 - Gjennomføre stedlig og dokumentbasert tilsyn i tilstrekkelig omfang. I tilsynet med institusjoner må det særlig legges vekt på solid egenkapital i forhold til risiko, at likviditeten er tilstrekkelig og at operasjonell risiko er under god kontroll. Dette gjelder ikke minst tilsyn med institusjonenes bruk av IKT-systemer med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalyser.
 - Påse at kvaliteten på kapital og kapitalnivået i bankene er på et tilstrekkelig høyt nivå, særlig i systemviktige banker.
 - Følge opp operasjonell risiko knyttet til betalings- og oppgjørssystemene, samt institusjonenes IKT-systemer.
 - Gjennomføre IKT-utviklingsoppgaver for å sikre gjennomføringen av internasjonale og nasjonale krav, herunder rapportering i forbindelse med Solvens II.
 - Bidra til et godt og effektivt tilsyn og regelhåndheving vedrørende alt regelverk knyttet til pensjoner og livsforsikring.
 - Gjennomføre tilsyn med revisorer og revisjonsselskaper som reviderer foretak av allmenn interesse, og håndtering av spørsmål som måtte oppstå innenfor tilsynets område som følge av endringene i grensene for revisjonsplikt.
 - Sikre et effektivt tilsyn og effektiv oppfølging av forbrukerrelaterte spørsmål gjennom blant annet å følge opp foretakenes etterlevelse av regler om god forretningskikk og regler om salg og rådgivningsvirksomhet, herunder påse at foretakene gir relevant, tydelig og forståelig informasjon om de ulike finansproduktene.
 - Gjennomføre en effektiv regnskapskontroll av noterte foretak med fortsatt vekt på verdsettelse av eiendeler og gjeld.
 - Følge opp nye rammevilkår på verdipapirområdet og endringer i infrastruktur og handelsmønstre.
 - Bidra til effektiv håndhevelse av regelverket om markedsmissbruk, herunder videre-

utvikle spesialkompetanse innen markeds-
overvåking for å møte fremtidige utfordrin-
ger knyttet til nye handelsmønstre.

- Følge opp kvalifikasjonskravene i ny eien-
domsmeglingslov og etablere en klar og
forutsigbar forvaltningspraksis.

iv. Øvrige viktige oppgaver

- Bidra til god informasjon til forbrukere og
investorer om risiko og andre egenskaper
ved finansielle produkter, i samarbeid med
forbruker- og bransjeorganer og gjennom
samarbeid om informasjon på
www.finansportalen.no.
- Benytte tilbakemeldinger fra brukerunder-
søkelser blant tilsynsenheter, bransjeorga-
nisasjoner og samarbeidende myndigheter
til å utvikle og forbedre tilsynets virksom-
het.
- Medarbeidernes kompetanse er et viktig
grunnlag for Finanstilsynets virksomhet.
Det er fortsatt viktig å rekruttere, beholde
og utvikle god kompetanse. For å sikre rik-
tig ressursbruk skal det foretas nødvendige
tilpasninger i arbeidsprosesser og organi-
sering.

Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar
med oppgaver og prioriteringer som er omtalt
foran.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgif-
ter. For 2012 foreslås det bevilget 311,5 mill. kro-
ner under post 01. Dette er en økning på 6,0 pst. i
forhold til saldert budsjett 2011. Det er satt av
midler til styrking av tilsynet med verdipapirområ-

det, bank- og finansområdet, IT-tilsyn, forsikrings-
området, informasjon og kommunikasjon og det
administrative området.

Prospektkontrollen er nærmere omtalt under
kap. 4602 Finanstilsynet, post 03 Prospektkon-
trollgebyrer. Antallet prospekter som skal kontrol-
leres, kan variere en del fra år til år, og Finanstil-
synet kan selv ikke påvirke volumet. Finansdepar-
tementet ber derfor om fullmakt til å overskride
bevilgningen på kap. 1602, post 01 Driftsutgifter,
med et beløp tilsvarende merinntekter på kap.
4602, post 03 Prospektkontrollgebyrer, jf. forslag
til romertallsvedtak II.1.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter utviklingstiltak for Finanstil-
synets systemer på IKT-området. For 2012 gjel-
der dette bl.a. videreutvikling av et system for
utveksling av elektroniske transaksjonsrapporter
med andre EØS-land som er en viktig del av
Finanstilsynets markedsovervåkningssystemer. I
tillegg er det satt av midler til utvikling av en
datavarehusløsning for bank- og forsikringsom-
rådet for å legge til rette for bedre uttrekk og
analyse av innrapporterte data. Det er videre satt
av midler til innrapporteringsløsninger i forbin-
delse med Solvens II for forsikringsområdet. Det
er også avsatt midler til overgangen fra Altinn I
til Altinn II.

For 2012 foreslås det bevilget 11,7 mill. kroner.
I forbindelse med enkelte av ovennevnte prosjek-
ter kan det være behov for å foreta bestillinger
utover gitt bevilgning. Det bes derfor om en
bestillingsfullmakt på 10 mill. kroner, jf. forslag til
romertallsvedtak IV.

Kap. 4602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	Saldert budsjett 2011	
03	Prospektkontrollgebyrer		9 000	10 000
16	Refusjon av foreldrepenger	2 960		
18	Refusjon av sykepenger	1 447		
	Sum kap. 4602	4 407	9 000	10 000

Post 03 Prospektkontrollgebyrer

Posten omfatter gebyrer fra den operative prospektkontrollen for omsettelige verdipapirer. Slike inntekter er i regnskapet for 2010 inkludert i kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet, post 70 Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene, med nærmere 3,8 mill. kroner.

Finanstilsynets kostnader ved prospektkontrollen dekkes ved at utsteder betaler et gebyr til

Finanstilsynet. Eventuelle mindre avvik mellom utstedte gebyrer og Finanstilsynets kostnader fordeles året etter på noterte utstederforetak, enten som en tilleggsutlikning eller som en reduksjon av utlikningen knyttet til andre tilsynsutgifter. Slike etterberegninger føres av praktiske årsaker på kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet, post 70 Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene.

Kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	250 284	294 900	313 200
	Sum kap. 5580	250 284	294 900	313 200

Tilsynets utgifter dekkes i sin helhet av de institusjoner som er under tilsyn etter finanstilsynsloven § 1 eller annen lovhjemmel. Utlikningen foretas av Finanstilsynet og godkjennes av Finansdepartementet. Inndekningen av utgiftene er hjemlet i finanstilsynsloven § 9. Det totale bidrag fra tilsynsenhetene i 2012 er budsjettert til 313,2 mill. kroner. Beregning og betaling av den enkelte tilsynsenhets bidrag skjer etterskuddsvis. De budsjetterte inntektene for 2012 vil derfor bli inntektsført i 2013. Bakgrunnen for dette er at det totale utlikningsbeløpet ikke vil være klart før på slutten av

budsjettåret, og at oversikten over hvilke enheter som skal utliknes, først foreligger når året er omme. Foranstående gjelder ikke prospektkontrollen, der hovedregelen er at prospektutstedere betaler samme året som kontrollen foretas og inntekten føres på kap. 4602 Finanstilsynet, post 03 Prospektkontrollgebyrer.

Siden 2005 er utgifter også utliknet på filialer av foretak hjemmehørende i andre EØS-land. Fordi tilsynsoppgavene rettet mot filialene er mindre omfattende enn for norske selskap, betaler disse en redusert tilsynsavgift.

Kap. 1605 Senter for statlig økonomistyring

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	324 930	320 800	313 600
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 524		21 400
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 305	25 500	29 500
	Sum kap. 1605	339 759	346 300	364 500

Formål, hovedmål og organisering

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) er statens ekspertorgan for økonomi- og virksomhetsstyring i staten. SSØ skal, med utgangspunkt i regelver-

ket for økonomistyring, bidra til effektiv ressursbruk i staten. Senterets overordnede mål er å legge til rette for hensiktsmessige fellesløsninger i staten og god styring i de enkelte statlige virksomheter. SSØ må avveie hensynet til direkte

gevinster gjennom standardiserte fellesløsninger mot behovet for spesialtilpassede løsninger for enkelte eller grupper av statlige virksomheter.

Hovedoppgavene til SSØ er å forvalte og formidle kunnskap om hvordan virksomhetene skal etterleve økonomiregelverket i staten, å forvalte konsernsystemene for statsregnskapet og statens konsernkontoordning og å levere lønns- og regnskapstjenester til statlige virksomheter. SSØ har også som oppgave å gjennomføre analyser og utredninger som grunnlag for utvikling av statlig styring.

Hovedmålene for SSØ er fra og med 2010:

- SSØs kompetanseoverføring representerer beste praksis innenfor styring og samfunnsøkonomisk analyse
- SSØs fellestjenester er korrekte, rettidige og nyttige
- SSØs tjenester gir synergier og stordriftsfordeler

SSØ er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan. SSØ har kontorsteder i Oslo, Tromsø, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Hamar. Det er også en enhet i Vadsø som er underlagt kontoret i Tromsø. SSØ hadde per 1. mars 2011 en bemanning tilsvarende 357 årsverk.

SSØ skifter navn til Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ) høsten 2011 samtidig med samlokalisering av sentralenheten i nye lokaler i Oslo.

Mål og resultater 2010

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av SSØs mål og resultater for driften i 2010.

Hovedmål 1: SSØs kompetanseoverføring representerer beste praksis innenfor styring og samfunnsøkonomisk analyse

SSØ tilbyr kompetansetiltak, metodeutvikling, veiledning og rådgiving, i tillegg til analyse og informasjonsformidling innenfor sitt ansvarsområde. Dette omfatter bl.a. fagområdene:

- mål- og resultatstyring, resultatmålinger og resultatinformasjon
- virksomhetsstyring, herunder risikostyring
- tilskuddsforvaltning
- evalueringer av styringsmessig karakter
- samfunnsøkonomiske analyser
- statsregnskapet og statlig betalingsformidling

SSØs tjenester innenfor disse områdene er tilgjengelige for alle statlige virksomheter og skal bidra

til at de kan forbedre sin virksomhets- og økonomistyring.

SSØs metoder og kompetansetiltak bygger på prinsippene og standardene i regelverket for økonomistyring i staten (økonomiregelverket). I 2010 prioriterte SSØ å utarbeide veiledere fremfor rapporter, og det ble gitt ut i alt syv metode-dokumenter. Videre la senteret mindre vekt på én-til-én rådgivningsoppdrag enn før og prioriterte oppdrag med tydeligere læringseffekt for mange. I løpet av 2010 ble det holdt 38 kurs og seminarer og 11 nettverksmøter i regi av SSØ, med i alt 1 450 deltakere. I tillegg orienterte SSØ i egne møter 1 200 ledere og medarbeidere i statlige virksomheter om nye veiledere og metode-dokumenter. Drøyt 600 personer deltok på SSØ-dagen – en årlig konferanse (etablert i 2006) for statlige ledere og fagpersoner. Konferansens tema var god virksomhets- og økonomistyring i staten.

SSØ har et samarbeid med Høgskolen i Oslo om et studieprogram i regnskap. I 2010 fulgte 23 studenter programmet. Det tidligere samarbeidet med Handelshøyskolen BI ble avviklet fra og med 2010.

SSØ gjennomfører en årlig brukerundersøkelse som dekker tjenestene kurs, veiledere og rådgiving innenfor økonomistyring og samfunnsøkonomiske analyser. Undersøkelsen i 2010 viste gjennomgående høy – og over tid stabil – tilfredshet med tilbud og nytte av SSØs tjenester på disse områdene.

I 2010 ble evalueringsportalen satt i drift. Per september 2011 er nærmere 900 evalueringer registrert i portalen.

Hovedmål 2: SSØs fellestjenester er korrekte, rettidige og nyttige

SSØs lønns- og regnskapstjenester

SSØ tilbyr økonomitjenester til virksomheter i statsforvaltningen som ønsker dette fra SSØ. I 2010 opprettholdt SSØ høy kvalitet på lønns- og regnskapstjenestene. Kundetilfredsheten ligger på et stabilt nivå på rundt 80 pst. Alle regnskap skal være korrekt avstemt.

Omfanget av tjenestene økte noe gjennom 2010. Dette skyldes bl.a. en fortsatt volumøkning innen elektronisk fakturabehandling. SSØs satsing på elektronisk fakturabehandling i statlige virksomheter har gitt administrative besparelser hos kundene og bidratt til bedre kvalitet i økonomistyringen. Antallet behandlede fakturaer økte fra 643 000 året før til 749 000 i 2010. Av disse var andelen fakturaer mottatt på papir for skanning

fortsatt høy – fakturaer mottatt elektronisk utgjorde kun nærmere 5 pst.

SSØ har videreført arbeidet med å tilrettelegge for prosesser på tvers av virksomhetene og tilbyr fellestjenester som kan benyttes av mange virksomheter.

SSØ har utviklet en e-handelsløsning som integrerer hele innkjøpsprosessen fra ordre til godkjent faktura. Senteret brukte 2010 til å høste erfaringer med løsningen. E-handelsløsningen ble innført som et permanent tilbud fra 2011.

SSØ arbeider jevnlig med å utvikle og oppgradere systemer og infrastruktur på IKT-området. SSØ er tilført budsjettmidler som skal sikre at kundene har tilgang til moderne og effektive løsninger.

Statsregnskapet, konserntjenestene og regelverksforvaltningen

SSØ ivaretar en myndighetsrolle overfor alle statlige virksomheter ved å ha forvaltningsansvar for økonomiregelverket, med unntak av fagansvaret for etatsstyring som forvaltes av Finansdepartementet.

I 2010 kom det 15 søknader om unntak fra det statlige økonomiregelverket. 11 av disse ble innvilget. Ved utgangen av 2010 var det 40 gyldige unntak fra regelverket, hvorav 24 gjelder bruk av valutakonto. SSØ vurderer i sin gjennomgang av regelverksområdet at økonomiregelverket er robust, det vil si oppdatert og relevant.

SSØ har ansvaret for forvaltning og drift av statsregnskapet. Ved utgangen av 2010 rapporterte 245 statlige regnskapsførere til statsregnskapet. Andelen komplette rapporteringer innen fristen var 99,1 pst. i 2010, mot 98,7 i 2009. En løsning for månedlig publisering av statsregnskapstall ble satt i drift i desember 2010.

SSØ inngår og forvalter rammeavtaler med banker om betalings tjenester i staten. Den enkelte statlige virksomhet får tilgang til tjenestene ved å bestille på rammeavtalene. Det er obligatorisk for statlige virksomheter å benytte rammeavtalene. 29. juni 2010 ble det inngått nye rammeavtaler for betalings- og kontoholdstjenester for staten med DnB NOR Bank ASA, Nordea Bank Norge ASA og Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA. Rammeavtalene løper fram til 31. desember 2013 og kan deretter forlenges med ett år.

I 2010 vedtok Finansdepartementet å innføre én felles standard kontoplan på virksomhetsnivå for statlige virksomheter. Kontoplanen ble innført som en frivillig ordning fra 1. januar 2011, med sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nær-

mere vurdering av erfaringene. SSØ har etablert Regnskapsprogrammet i staten, som skal utvikle et tjenestetilbud tilpasset ny standard kontoplan i kombinasjon med virksomhetsregnskap basert på kontantprinsippet eller periodiseringsprinsippet for de virksomhetene som ønsker det. I 2010 har SSØ lagt rammene for å tilby tjenester og støtte ved overgang til ny kontoplan og eventuelt endret føringsprinsipp. Et første, lite kull med virksomheter gikk i drift i januar 2011. Alle disse benytter ny standard kontoplan og har valgt å føre periodisert virksomhetsregnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Hovedmål 3: SSØs tjenester gir synergier og stordriftsfordeler

SSØ skal oppnå stordriftsfordeler for staten ved å tilby standardiserte systemløsninger innenfor budsjett og regnskap samt lønns- og personaladministrasjon – med tilhørende tjenester. SSØs volumer øker – i første rekke som følge av at flere statlige virksomheter har blitt kunder. Små og mellomstore virksomheter utgjør størstedelen av kundene. Ved utgangen av 2010 leverte SSØ lønns tjenester til 78 pst. av statlige virksomheter. Disse virksomhetene utgjør om lag 55 pst. av lønnsmassen i statsforvaltningen. En noe mindre andel av virksomhetene mottar regnskapstjenester fra SSØ. I SSØs arbeid med å formidle og overføre kompetanse om statlig økonomistyring legges det vekt på å utvikle og tilby tjenester som kan nå mange (såkalte én-til-mange løsninger). Dette kommer blant annet til uttrykk i SSØs kurs og veiledere, som er grunnstammen i senterets kompetansetilbud.

Utfordringer

SSØ er statens ekspertorgan for virksomhets- og økonomistyring og er delegert ansvaret for å forvalte økonomiregelverket i staten (unntatt bestemmelsene om departementenes styring av underliggende virksomheter, etatsstyring). En god forvaltning på dette området krever at regelverket er oppdatert og relevant. SSØ skal løpende følge med på praksis og erfaringer som grunnlag for å vurdere regelverket og eventuelt foreslå endringer overfor Finansdepartementet der det er behov for det.

SSØ skal påse at statlige virksomheter har et tilstrekkelig tilbud om kompetansebygging og erfaringsoverføring på fagområdene virksomhetsstyring, økonomistyring og samfunnsøkonomisk analyse.

SSØ skal utvikle det faglige fellesskapet innenfor virksomhetsstyring og økonomistyring i staten. Det innebærer å videreutvikle eksisterende kompetansetjenester og vurdere behovet for nye. SSØ skal prioritere bred bruk av SSØs metoder, kompetansetiltak og veiledningstilbud i statsforvaltningen. Det er fortsatt viktig å rette oppmerksomheten mot at virksomhetene bruker risikovurderinger aktivt i sin mål- og resultatstyring og at de etablerer gode systemer for intern kontroll. Det er fortsatt behov for at SSØ arbeider med å øke bruken av samfunnsøkonomiske analyser og evalueringer i styringen.

I 2012 skal SSØ fortsette arbeidet med å innføre ny standard kontoplan på virksomhetsnivå. SSØ skal tilby tjenester for virksomheter som benytter kontantprinsippet i virksomhetsregnskapet, og tilsvarende tjenester med bruk av periodiseringsprinsippet for statlige virksomheter som velger dette. SSØ skal også arbeide for økt bruk av kostnadsinformasjon og resultatmålinger som styringsverktøy i staten.

SSØ skal tilstrebe å oppnå stordriftsfordeler og synergier for staten, både gjennom kompetansetiltak og ved å levere felles lønns- og regnskaps-tjenester til flest mulig statlige virksomheter. Det er en utfordring å tilby standardiserte tjenester innenfor lønns- og regnskapsområdet og samtidig opprettholde eller øke kundemassen for å sikre stordrift. SSØ må avveie hensynet til stordriftsfordeler mot kundenes individuelle behov og deres valgfrihet til å benytte lønns- og regnskapstjenestene som tilbys. Senteret skal legge til rette for at virksomhetene kan utnytte standard tjenestetilbud, bl.a. ved tilpasning av tjenester til ulike kundegrupper. Virksomhetene skal kunne supplere SSØs tjenestetilbud med tjenester fra andre på områder der virksomhetene har behov for skreddersøm.

SSØ skal arbeide aktivt for å bidra til en mer effektiv statlig forvaltning gjennom økt elektronisk samhandel, herunder økt bruk av elektroniske tjenester. SSØ skal i 2012 legge til rette for og bistå virksomheter som ønsker og har forutsetninger for å ta i bruk e-handelsløsningen som SSØ tilbyr. Skanning av elektroniske fakturaer forventes å gå ned i takt med at omfanget av elektroniske fakturaer på fastsatt standardformat til statlige virksomheter øker. SSØ har tilpasset sine løsninger til å kunne motta standardformatet.

Innenfor konsernsystemene for statsregnskapet og statens konsernkontoordning er det viktig at SSØ arbeider for å opprettholde høy kvalitet.

Mål og budsjett 2012

Det vises til omtale av SSØs mål ovenfor.

Den underliggende målstrukturen (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Senter for statlig økonomistyring i forbindelse med utforming av tildelingsbrevet for 2012. Mål og styringsparametere gjenspeiler bl.a. departementets vurderinger av risiko og vesentlighet innenfor rammene som Stortinget fastlegger. I hovedsak vil de viktigste styringsparameterne for 2012 tilsvare de som ble anvendt for 2010, og tilsiktede resultater i 2012 skal generelt være minst like gode som oppnådde resultater i 2010, jf. rapportomtalen foran.

Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar med de formål og hovedoppgaver som er omtalt foran. SSØs budsjetttramme for 2012 foreslås satt til 364,5 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, drift og innkjøp av kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Beløpet inkluderer også direkte utgifter til lønnskjøring for andre statlige virksomheter hos eksternt leverandør, i tillegg til utgifter til videreutvikling av regnskapsområdet i statlige virksomheter. Det foreslås bevilget 313,6 mill. kroner under post 01. Nedgangen fra saldert budsjett 2011 skyldes i hovedsak at utgifter til videreutvikling av regnskapsområdet er flyttet til ny post 21.

SSØ vil ha inntekter i forbindelse med utføring av tjenester for andre statlige virksomheter og enkelte andre inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1605, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4605, post 01 Økonomitjenester, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter utgifter til regnskapsprogrammet med videreutvikling av regnskapsområdet i staten med innføring av standard kontoplan i statlige virksomheter, jf. omtale under hovedmål 2. Noe av utgiftene til programmet vil også bli dekket over kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter utviklingstiltak for SSØs systemer og infrastruktur på IKT-området, herunder

nødvendige oppgraderinger, videreutvikling av systemløsninger og forprosjekter mv. Posten omfatter også utgifter til en e-handelsløsning for SSØs kunder. Det foreslås bevilget 29,5mill. kroner under post 45.

Kap. 4605 Senter for statlig økonomistyring

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Økonomitjenester	49 396	37 200	38 000
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	46		
16	Refusjon av foreldrepenger	3 186		
18	Refusjon av sykepenger	3 862		
	Sum kap. 4605	56 490	37 200	38 000

Post 01 Økonomitjenester

Posten omfatter betaling fra kunder til dekning av direkte utgifter ved lønnskjøringer og elektronisk

fakturabehandling, lisensutgifter og kursutgifter, i tillegg til eventuelle andre, ikke budsjetterte inntekter.

Kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 982	16 100	16 600
	Sum kap. 1608	25 982	16 100	16 600

Bevilgningen under kap. 1608 går til ulike felles tiltak i staten med formål å styrke økonomistyringen og til særlige utviklingstiltak innenfor styring av store statlige investeringsprosjekter.

Økonomistyring

Finansdepartementets arbeid med statlig økonomistyring omfatter blant annet fastsettelse og forvaltning av reglement for økonomistyring i staten og andre felles prinsipper og normer for god økonomistyring, og ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter. Hensikten med tiltakene er å bedre kvaliteten på regnskapsføringen og økonomistyringen i virksomhetene, og legge til rette for best mulig utnyttelse av ressursene.

I 2010 ble bevilgningen og overført beløp fra 2009 benyttet på følgende prioriterte områder:

- Tiltak for tilrettelegging for innføring av standard kontoplan i statlige virksomheter og videreutvikling av regnskapsområdet i staten og bruk av tilleggsinformasjon fra virksomhetsregnskaper basert på periodiseringsprinsippet, jf. omtale i Gul bok 2010 og 2011
- Videreutvikling av portalen for evaluering i staten

Dette arbeidet er også prioritert i 2011. Noe av bevilgningen ble i 2010 benyttet til å utvikle en e-handelsløsning som del av tjenestetilbudet i Senter for statlig økonomistyring. Løsningen integrerer hele innkjøpsprosessen fra ordre til godkjent faktura. Det er også benyttet noe budsjettmidler

til etablering og driftssetting av nytt elektronisk mottakssystem for statsregnskapet.

For 2012 planlegges blant annet følgende tiltak og videreføring av arbeid fra 2010 og 2011:

- Videreføring av arbeidet med innføring av standard kontoplan i statlige virksomheter og videreutvikling av regnskapsområdet i staten og bruk av tilleggsinformasjon fra virksomhetsregnskaper basert på periodiseringsprinsippet, jf. omtale i Gul bok 2011 og 2012.
- Videreføre evalueringsportalen som ble satt i drift i 2010 og nå går over i en ordinær driftsfase. I denne forbindelse skal spørsmålet om obligatorisk innlevering til portalen avklares sent i 2011.

Av bevilgningsforslaget for 2012 anslås utgifter på til sammen 8,6 mill. kroner til arbeidet med å styrke den statlige økonomistyringen. Det vises videre til omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2012, kap. 9.

Prosjektstyring

Det ble i 2000 innført en ordning med kvalitetssikring av kostnadsoverslaget og styringsunderlaget for alle statlige investeringsprosjekter (ekskl. SDØE) med en anslått kostnad over 500 mill. kroner. Fra 1.1.2003 ble det i tillegg gjort unntak for helseforetakene. Fra 2005 ble ordningen utvidet til også å gjelde konseptvalget. Kvalitetssikringen utføres etter dette i to trinn:

- Kvalitetssikring av konseptvalget ved fullført forstudie (KS 1)
- Kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag ved fullført forprosjekt, eller i detaljprosjekteringsfasen for enkelte prosjekter (KS 2)

Kvalitetssikringen utføres av særlig kvalifiserte, private virksomheter som etter konkurranse er tildelt rammeavtale med Finansdepartementet. Det ble 4. mars 2011 inngått ny rammeavtale med fem ulike foretakskonstellasjoner for tidsrommet fram til 31.12.2012 med opsjon på to års forlengelse.

Den nye avtalen viderefører ordningen med KS 1 og KS 2 med noen endringer og presiseringer.

- Terskelverdien på 500 mill. kroner, som hadde stått uendret siden 2000, er økt til 750 mill. kroner. Dette er imidlertid ikke til hinder for at kvalitetssikring kan gjennomføres også for prosjekter med lavere kostnadsoverslag, dersom det ansvarlige fagdepartement anmoder om dette.

- Det kan gis unntak fra KS 1 for prosjekter som ikke har vesentlige konseptuelle sider, og fra KS 2 for prosjekter der risikoen antas å være liten.
- Som følge av forvaltningsreformen er fylkesvegnettet betydelig utvidet. Prosjekter på fylkesvegnettet som ligger over terskelverdien og helt eller delvis skal finansieres med bompenger, skal kvalitetssikres. Vedkommende fylkeskommune vil bli involvert.
- Planlegging etter plan- og bygningsloven bør iverksettes først etter at regjeringen har valgt konseptuell løsning (etter fullført KS 1).
- På bakgrunn av erfaringene med KS 1 er kravene til mulighetsstudien og til føringene for forprosjektfasen utvidet.
- På bakgrunn av erfaringene med KS 2 er kravene til kostnadsestimering og kontraktsstrategi utvidet.

Kvalitetssikringsarbeidet følges opp av et eget tverrfaglig forskningsprogram – Concept-programmet. Dette er organisatorisk forankret ved NTNU og SINTEF og fullfinansiert over kap. 1608. Hovedprogramfasen startet i 2002.

Concept-programmet arbeider med følgeforskning knyttet til store offentlige investeringer og forskning på avgrensede, spesifikke problemstillinger som er relevante for å bedre tilretteleggingen av slike tiltak og oppnå større samfunnsøkonomisk nytte av investeringene. Dette arbeidet vil bli videreført i 2012.

Etter hvert som tidligere kvalitetssikrede prosjekter blir fullført, samles erfaringsdata som er sammenliknbare på tvers av prosjekter og sektorer for å gi ny kunnskap og råd til beslutningstakere og kvalitetssikrere. Det vil i tiden framover bli lagt økt vekt på systematiserte etterhåndsevalueringer (såkalte ex-post evalueringer) både i KS 1- og KS 2-perspektiv.

KS 2-perspektivet kommer tidsmessig nærmest fullføringen av prosjektene. Det som her skal evalueres er hvorvidt resultatmålene ble nådd, dvs. om prosjektets innhold ble som forutsatt, samt om leveransen fant sted innenfor budsjett- og tidsrammene. Erfaring har vist at sluttrapporteringen er sprikende mellom de ulike sektorer i staten. Finansdepartementet tar sikte på å utarbeide spesifikasjoner med sikte på å få en mer relevant og enhetlig sluttrapportering på tvers av sektorene. Dette er en nødvendig forutsetning for å lykkes med forskningsinnsatsen på dette området.

KS 1-perspektivet gjelder spørsmålet om effektene av prosjektene ble som forutsatt. De grunn-

leggende evalueringstemaene vil være hvorvidt samfunns- og effektmål ble nådd, og om samfunnsøkonomisk nytte er realisert i henhold til forutsetningene. Det endelige svar på disse spørsmålene får en strengt tatt først når investeringsobjektet skal utfases. For å få meningsfulle evalueringer med overføringsverdi til andre prosjekter, tas det sikte på å utføre effektevalueringer noen år etter idriftsettelse med forbehold om senere drifts-, vedlikeholds- og oppgraderingskostnader, endringer i nyttebildet og samlet levedyktighet for investeringen. Foreløpig er ingen prosjekter som har vært gjennom både KS 1 og KS 2, kommet langt nok til å kunne evalueres med hensyn på effekter. Concept-programmet vil imidlertid forbe-

rede forskningsdesign og tilrettelegging for å kunne ta fatt i effektevalueringer etter hvert som prosjektene beveger seg gjennom driftsfasen.

Concept-programmets forskningsresultater og publikasjoner er åpent tilgjengelige og kan lastes ned fra programmets nettsider.

Oppfølgingen av den nye rammeavtalen og opplegg og gjennomføring av systematiske prosjektevalueringer medfører nye utfordringer for programmet. Samtidig må følgeforskning, erfaringsutveksling nasjonalt og internasjonalt, forskningsformidling og kompetanseoppbygging videreføres på et tilfredsstillende nivå.

For 2012 anslås det utgifter til Concept-programmet på 8,0 mill. kroner.

Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.20, fordelt på kapitler:

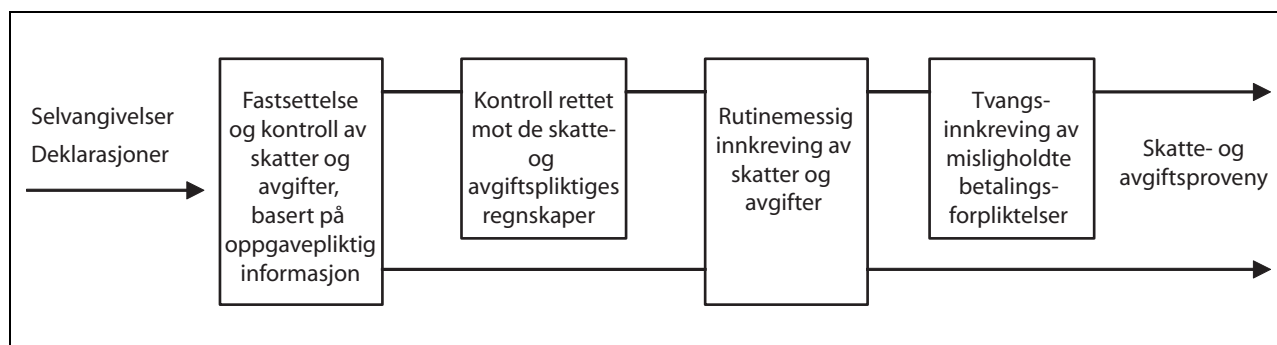
(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 413 556	1 449 600	1 475 800	1,8
1618	Skatteetaten	4 845 905	4 664 500	4 737 100	1,6
	Sum kategori 23.20	6 259 461	6 114 100	6 212 900	1,6

Organisering og ansvarsområder

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltning av skatte- og avgiftssystemene. Dette omfatter arbeid med skatte- og avgiftslovgivningen og styringen av den statlige delen av skatte-, avgifts- og tolladministrasjonen (Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten). Skatteoppkreverne hører administrativt til kommunene, men er underlagt Finansdepartementets og Skatteetatens faglige instruksjonsmyndighet for innkreving av skatt og folketrygdavgifter, og kontrollfunksjoner

overfor arbeidsgivere. Staten har ansvaret for kontroll og revisjon av skatteoppkreverfunksjonen, ved henholdsvis Skatteetaten og Riksrevisjonen.

Finansdepartementet og den øvrige skatte- og avgiftsadministrasjonen skal blant annet sikre en tilfredsstillende etterlevelse av regelverket for skatter, avgifter og toll. Etatene har som primære oppgaver å fastsette, innkreve og kontrollere. Ved siden av regelverksutvikling, informasjon og veiledning, er verdikjeden i skatte- og avgiftsadministrasjonen som vist i figur 4.1.

Figur 4.1 Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter

Overordnede mål for etatene er å sikre inntekter til fellesskapet og bidra til rettferdig fordeling gjennom riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av skatter, avgifter og toll. I tillegg har Toll- og avgiftsetaten som mål å forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer. Skatteetaten skal i tillegg arbeide

for et korrekt og oppdatert folkeregister. Det gis en nærmere beskrivelse av etatenes hovedmål og resultater mv. under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

For årene 2008–2010 fordelte skatte- og avgiftsinntektene seg som vist i tabell 4.2.

Tabell 4.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll

	Regnskapstall (mill. kr)		
	2008 ¹	2009 ²	2010 ³
Skatt på inntekt og formue	194 879	192 888	199 335
Arbeidsgiveravgift	121 722	128 089	130 416
Trygdeavgift	84 228	90 800	91 936
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	245 167	168 966	159 168
Merverdiavgift	190 684	185 178	196 809
Andre avgifter	86 769	85 551	92 506
Tollinntekter, inkl. salg av tollkvoter	2 141	2 242	2 522
Sum skatte-, avgifts- og tollinntekter over statsbudsjettet	925 590	853 714	872 692
Kommune- og fylkeskommuneskatt på inntekt og formue ⁴	123 070	129 580	138 226
Samlede skatte-, avgifts- og tollinntekter	1 048 660	983 294	1 010 918

¹ Jf. St.meld. nr. 3 (2008–2009)

² Jf. Meld. St. 3 (2009–2010)

³ Jf. Meld. St. 3 (2010–2011)

⁴ Kilde: Statistisk sentralbyrå

Innbetalte beløp som andel av fastsatte beløp har de senere årene ligget på et stabilt, høyt nivå for de viktigste skattene og avgiftene. Det vises til

nærmere omtale under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	1 329 278	1 362 300	1 399 600
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	84 278	87 300	76 200
	Sum kap. 1610	1 413 556	1 449 600	1 475 800

Formål, hovedoppgaver og organisering

De overordnede mål for Toll- og avgiftsetaten er å hindre ulovlig inn- og utførsel av varer, samt å sikre riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av toll og avgifter. Etaten skal yte god service. Hovedoppgavene er å:

- tilrettelegge for effektiv inn- og utførsel av varer
- kontrollere gods, reisende og transportmidler (grensekontroll)

- forvalte deklarerings-, fastsettelses- og innkrevingssystemer som sikrer staten toll- og avgiftsinntekter
- kontrollere grunnlaget for avgifter og toll for å avdekke unndragelser (økonomisk kontroll)
- forvalte regelverket, herunder informere og veilede brukerne
- delta i internasjonalt samarbeid

Etaten er organisert med et sentralt direktorat og seks underliggende tollregioner. Regiontollstedet er det administrative senteret i den enkelte toll-

region. Regiontollstedene er lokalisert i Fredrikstad, Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø. Toll- og avgiftsetaten er også lokalisert 32 andre steder i landet. I tillegg utfører svenske og finske enheter på grensen oppgaver for norske tollmyndigheter. Per 1. mars 2011 hadde etaten en bemanning tilsvarende 1 838 årsverk.

Mål og resultater 2010

Toll- og avgiftsetatens driftsresultater vurderes ut fra fire fastsatte hovedmål for virksomheten, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Hindre ulovlig inn- og utførsel av varer

Grensekontrollen baseres i stor grad på risikoanalyser og etterretning for å avdekke alvorlige overtredelser og profittmotivert smugling. Beslagene varierer fra år til år, og enkeltbeslag kan gjøre store utslag på årsresultatet.

Antall kontrollerte objekter i 2010 var 206 482 med 23 950 treff. Til sammenlikning kontrollerte etaten i 2009 187 645 objekter med 21 121 treff og i 2008 145 564 objekter med 18 845 treff. Dette ga en treffprosent på 11,6 i 2010, mot 11,3 i 2009 og 12,0 i 2008. Tallene fra 2008 er ikke direkte sammenliknbare med senere år da flere typer kontroller inngår i resultatmålingen fra og med 2009.

Treffprosenten er høyest i kontrollen av reisende og i kontrollen av transportmidler. Det er lavest treffprosent i godskontrollen. De beslag som gjøres der, er imidlertid ofte betydelige. Etaten vil fortsatt arbeide systematisk med å bedre treffprosenten i godskontrollen, blant annet gjennom forbedrede utvalgsmetoder og bruk av etatens skannere. Treffprosenten i godskontrollen økte fra 2,3 pst. i 2008 og 4,7 pst. i 2009 til 5,0 pst. i 2010.

Totalt ble det i 2010 gjort 33 607 beslag, mot 30 168 i 2009 og 30 458 i 2008 (ett treff kan inneholde flere beslag). Dette tilsvarer en økning på 11,4 pst. fra 2009 og 10,3 pst. fra 2008. 6 254 overtredelser ble anmeldt til politiet, mot 5 412 i 2009 og 4 564 i 2008, en økning på henholdsvis 15,6 og 37,0 pst. Det ble i tillegg skrevet ut 17 605 forenklede forelegg i 2010, noe som er en økning på om lag 12 pst. fra både 2008 og 2009. 818 av overtredelsene som ble anmeldt til politiet, er definert som alvorlige, mot 673 i 2009, en økning på 21,5 pst. Disse utgjorde en betydelig andel av beslagsvolumet. Dette er beslag knyttet til profittmotivert smug-

ling, og aktørene er ofte profesjonelle i organiserte nettverk.

Det ble gjort 2 513 beslag av narkotika i 2010, mot 2 251 i 2009 og 2 198 i 2008. Beslagene av kokain og khat økte også i volum, mens heroinvolumet var stabilt. Målt i volum var beslagene av cannabis høyere i 2010 enn i 2008, men lavere enn i 2009. For amfetamin var beslagene i 2010 lavere enn i både 2008 og 2009.

Antall beslag hvor narkotika ble smuglet inni kroppen, økte fra 35 i 2008 og 38 i 2009 til 62 i 2010. I tillegg ble det avdekket tre forsøk på innvendig smugling av valuta. Omfanget av innvendig smugling øker, noe som er en utfordring for Toll- og avgiftsetaten da kontrolltiltakene for å avdekke denne type smugling er ressurskrevende. Selv om det i 2010 var flere narkotikabeslag og større avdekking av innvendig smugling, var det færre svært store beslag enn i 2009.

Beslagene av høyt beskattede varer var jevnt over store sammenliknet med tidligere år. Økningen var særlig stor for brennevin, vin og øl. Beslagene av brennevin ble mer enn doblet, fra om lag 25 000 liter i både 2008 og 2009, til 52 230 liter i 2010. Beslag av øl økte fra om lag 250 000 liter i 2008 og 2009 til 388 938 liter i 2010. Vinbeslagene økte med 22,5 pst. – fra 44 792 liter i 2009 til 54 863 liter i 2010. Det ble beslaglagt 4,4 pst. mer vin enn i 2008. En stor andel av beslaglagt mengde alkohol gjelder store profittmotiverte enkeltbeslag ved grensen til Sverige.

Etaten disponerte i 2010 tre skannere, hvorav en er permanent plassert på Svinesund. Skannerne gjør det mulig å undersøke last på vogntog og i containere uten å måtte gå inn i lasterommene. Skannere er et effektivt kontrollverktøy og gir også gevinst for næringslivet ved at kontroller kan utføres raskere og smidigere. Antall skannede objekter økte med 34,6 pst. – fra 7 241 i 2009 til 9 745 i 2010. Sammenliknet med 2008 var økningen på 40,2 pst. Antall treff i 2010 var 656, og det ble beslaglagt flere typer narkotika, sprit, vin, øl og sigaretter. Selv om antall skanninger økte, ble treffprosenten opprettholdt på om lag 19 pst.

Det ble i 2010 avdekket brudd på deklarasjonsplikten for valuta tilsvarende 57,9 mill. kroner, en økning på om lag 44 pst. i forhold til i 2009. Av dette beløpet ble som i 2008 om lag 19 mill. kroner beslaglagt, jf. tabell 4.3. Valuta som ikke blir beslaglagt, blir tillatt etterdeklart. De tre valutahundene som benyttes i kontrollarbeidet har vist seg å være effektive hjelpemidler, og de har bidratt ved en tredjedel av beslagene.

Tabell 4.3 Toll- og avgiftsetaten – grensekontroll – beslagsstatistikk

År	2008	2009	2010
Antall narkotikabeslag	2 198	2 251	2 513
Cannabis (i kg)	342,7	1 565,9	449,0
Heroin (i kg)	51,8	96,5	83,0
Amfetamin (i kg)	274,6	246,4	123,3
Kokain (i kg)	63,1	57,6	74,4
Ecstasy (i stk. tabl.)	19 170	89 621	2 794
Dopingmidler (enheter)	158 344	223 576	106 752
Brennevin (i liter)	25 245	25 878	52 230
Sprit ¹ (i liter)	6 611	22 366	14 250
Vin (i liter)	52 568	44 792	54 863
Øl (i liter)	248 059	250 268	388 938
Sigaretter (stk.)	7 187 805	13 775 511	7 227 188
Skytevåpen (stk.)	12	19	17
Valuta NOK	19 189 438	16 700 000	18 991 630

¹ Brennevin med mer enn 60 pst. alkohol

Hovedmål 2: Riktig fastsettelse av avgifter og toll

I 2010 mottok Toll- og avgiftsetaten om lag 6 mill. inn- og utførselsdeklarasjoner. Tilsvarende tall for 2009, som var preget av den internasjonale konjunkturedgangen, var om lag 5,6 mill. I 2008 var antallet om lag 6,1 mill., jf. tabell 1.2.

Alle deklarasjonene blir behandlet i TVINN (TollVesenet's INformasjonssystem med Næringslivet). 183 330 deklarasjoner ble tatt ut til dokumentkontroll, mot om lag 175 000 i 2008 og 2009. Fysisk kontroll av de deklarererte varene ble utført i 9 981 tilfeller, mot 8 886 i 2008 og 9 378 i 2009. Ved kontrollene sjekkes informasjon i deklarasjonene mot underliggende dokumentasjon eller den fysiske varen. Kontrollene i 2010 medførte at deklarasjonene ble rettet med 260 mill. kroner til fordel for statskassen og med 548,7 mill. kroner til fordel for næringslivet. Gjennom målrettet informasjon og veiledning arbeider etaten med ytterligere å bedre kvaliteten på næringslivets deklaring.

Etatens behandling og kontroll av inn- og utførselsdeklarasjonene er nødvendig for at Norge skal oppfylle sine forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler og er grunnlaget for innkrevingen av det meste av etatens inntekter. Deklarasjonene brukes videre i statistikken for norsk

utenrikshandel, og utgjør behandlings- og beslutningsgrunnlag for andre etater som Statistisk sentralbyrå, Mattilsynet, Statens landbruksforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet.

I perioden 2008–2010 lå antallet mottatte særavgiftsoppgaver stabilt på rundt 10 000 i året. Mellom 5 og 6 pst. av mottatte oppgaver kontrolleres. Ved nærmere 50 pst. av de kontrollerte særavgiftsoppgavene avdekkes det feil. I 2010 ble det korrigert henholdsvis 4,5 mill. kroner til fordel for statskassen og 2,3 mill. kroner til fordel for næringslivet. Samtlige nyregistrerte særavgiftspliktige gis særskilt veiledning. Et nytt system for elektronisk innrapportering av særavgiftsoppgaver er innført fra høsten 2011. Elektronisk deklaring forventes å heve kvaliteten på særavgiftsoppgavene.

I tillegg til deklarasjonskontrollen og oppgavekontrollen gjennomføres det kontroll av virksomhetenes toll- og avgiftsregnskap og lagerhold. I 2010 ble det gjennomført 1 335 slike virksomhetskontroller. Disse kontrollene medførte at det ble etterberegnet 464,6 mill. kroner i toll, særavgifter og merverdiavgift, mot 489,5 mill. kroner i 2009 og 492 mill. kroner i 2008. I likhet med i 2009 utgjorde de ti største sakene mer enn halve beløpet.

Summen av korreksjoner til fordel for staten i forbindelse med deklarasjons- og særavgiftsoppgavekontroll og etterberegninger etter virksomhetskontroller, utgjorde 730 mill. kroner. Tilsvarende tall for 2009 var 766 mill. kroner og for 2008 746 mill. kroner. Toll- og avgiftsetatens økonomiske kontroll er viktig av allmennpreventive grunner og fordi disse kontrollene har høy treffprosent.

Etatens økonomiske kontroller avdekket 159 alvorlige overtredelser i 2010, mot 174 i 2009 og

167 i 2008. 34 av sakene ble anmeldt til politiet, mot 47 i 2009 og 28 i 2008.

Videre førte etatens satsing på kontroll med forfalskede merkevarer og andre krenkelseser av immaterielle rettigheter (IPR-varer) til 318 tilbakeholdte varesendinger i 2010, mot 132 i 2009. Antall tilbakeholdte enheter i 2010 var 220 026, mot 39 649 i 2009. Utviklingen viser at den øremerkede satsingen på området har gitt gode resultater.

Tabell 4.4 Toll- og avgiftsetaten – økonomisk kontroll – kontrollstatistikk

År	2008	2009	2010
Antall innførselsdeklarasjoner	4 768 575	4 403 882	4 774 306
%andel dokumentkontroller ved innførsel	3,2	3,5	3,4
Treffprosent i innførselskontrollen	36,5	35,0	32,1
Antall utførselsdeklarasjoner	1 300 009	1 196 608	1 234 808
%andel dokumentkontroller ved utførsel	1,7	1,9	1,9
Treffprosent i utførselskontrollen	49,3	46,6	45,5
Antall særavgiftsoppgavekontroller	578	548	585
Antall virksomhetskontroller ¹	1 157	1 343	1 335
Antall avdekkede alvorlige overtredelser	167	174	159

¹ I tillegg utføres årlig om lag 150-200 bistandskontroller for andre lands tollmyndigheter.

Hovedmål 3: Rettidig innbetaling av avgifter og toll

Toll- og avgiftsetatens inntekter i 2010 var på 191,8 mrd. kroner, mot 179,9 mrd. kroner i 2009 og 196,1 mrd. kroner i 2008, jf. tabell 4.4. Dette utgjør en økning på 11,9 mrd. kroner (6,6 pst.) fra 2009 til 2010. Økningen gjelder samtlige inntektsgrupper, se tabell 4.5 under.

Tollinntektene økte i 2010 med 266 mill. kroner (12,4 pst.) i forhold til 2009, men ble redusert med 328 mill. kroner (15,7 pst.) sammenliknet med 2008.

Inntektene fra innførselsmerververdiavgift økte med 6,4 mrd. kroner (6,5 pst.) fra 2009 til 2010. Inntektene var likevel 8,7 mrd. kroner lavere enn i 2008. Økningen fra 2009 skyldes i hovedsak høyere importvolum. Den norske kronen styrket seg fra 2009 til 2010. Dette gir lavere importpriser i norske kroner og bekrefter dermed at inntektsøkningen er knyttet til økt importvolum.

Inntektene fra motorvognavgiftene økte med 4,6 mrd. kroner (11,0 pst.) fra 2009 til 2010 og med 2,5 mrd. kroner (5,6 pst.) fra 2008 til 2010.

Størstedelen av økningen fra 2009 til 2010 er knyttet til engangsavgift der inntektene har økt med 3,8 mrd. kroner (24,2 pst.). Importen av biler steg kraftig i 2010, og det ble registrert 29,5 pst. flere nye personbiler enn året før. Inntektene fra bensinavgiften ble redusert med 313,8 mill. kroner (4,1 pst.) og vektårsavgift med 12,1 mill. kroner (3,5 pst.). De øvrige motorvognavgiftene viste en økning på hhv. 756,4 mill. kroner på autodieselavgift (9,7 pst.), 345,5 mill. kroner på årsavgift (4,2 pst.) og 22,6 mill. kroner på omregistreringsavgift (1,0 pst.) sammenliknet med 2009.

Inntektene fra øvrige særavgifter økte med 630 mill. kroner (1,7 pst.) fra 2009 til 2010 og 1,7 mrd. kroner (4,8 pst.) fra 2008. Størst økning fra 2009 til 2010 hadde forbruksavgift på elektrisk kraft med 532,3 mill. kroner (7,8 pst.), CO₂-avgift med 171,6 mill. kroner (3,9 pst.) og avgift på mineralolje med 146,6 mill. kroner (11,9 pst.). Størst reduksjon viste avgift på tobakksvarer med 370,4 mill. kroner (4,7 pst.) og avgift på sluttbehandling av avfall med 212,2 mill. kroner (43,2 pst.).

I tillegg til de beløp som framkommer av tabell 4.5, krevde etaten inn om lag 1,2 mrd. kroner i

diverse avgifter, forelegg og gebyrer for andre myndigheter, mot om lag 1 mrd. kroner i 2008 og 2009. Dette tilsvarer en økning på om lag 20 pst. Disse inntektene omfatter blant annet eksportavgift på fisk, forskningsavgift på landbruksprodukter og avgifter i matforvaltningen, samt miljøgeby-

rer ved innførsel av batterier, dekk, biler og elektriske produkter.

Etatens beløpsrestanser var i 2010 noe høyere enn i 2009. Innbetalte beløp tilsvarte 99,84 pst. av alle beløp med forfall i 2010. Tilsvarende tall var 99,87 pst. i 2009 og 99,81 pst. i 2008.

Tabell 4.5 Toll- og avgiftsetaten – inntekter og restanser

År	(mill. kroner)		
	2008	2009	2010
Inntekter: ¹	196 069	179 913	191 846
- tollinntekter ²	2 088	2 150	2 416
- merverdiavgift ved innførsel ³	113 817	98 688	105 086
- avgift på motorvogner ⁴	44 471	42 309	46 948
- øvrige særavgifter	35 693	36 766	37 396
Akkumulerte restanser	629	504	597
Nye restanser i året	367	238	316

¹ For mer detaljert oversikt, se Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012.

² Eksklusive salg av tollkvoter.

³ For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er merverdiavgiften som oppkreves ved innførsel, fradragsberettiget i deres merverdiavgiftsoppgjør med skattekontorene, jf. også fotnote til tabell 4.6 under kap. 1618 Skatteetaten.

⁴ Motorvognavgifter omfatter kapittel/post: 5536/71 Engangsavgift på motorvogner mv., 5536/72 Årsavgift, 5536/73 Vektårsavgift, 5536/75 Omregistreringsavgift, 5536/76 Avgift på bensin og 5536/77 Avgift på olje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

Hovedmål 4: Yte brukerne god service

Toll- og avgiftsetaten arbeider kontinuerlig med å yte bedre service til brukerne. Toll- og avgiftsetatens målsetting er at nettsidene www.toll.no skal være brukernes foretrukne informasjonskanal. I 2010 hadde nettsidene om lag 1,3 mill. besøk (en økning på 5,4 pst. fra 2009). Kalkulatoren for innførsel av kjøretøy og KID-generatoren er spesielt populære tjenester. Antall abonnenter på nyhetsaker fra toll.no har økt fra 2 900 i 2008 og 3 300 i 2009 til 4 200 i 2010.

De regionale informasjonssentrene mottok om lag 122 000 spørsmål i 2010, mot 124 000 i 2009 og 135 000 i 2008. Om lag 85 pst. av spørsmålene kommer telefonisk, resten hovedsakelig per e-post. Nedgangen i antall spørsmål henger trolig sammen med større bruk av nettsidene.

Etaten har som mål at saksbehandlingstiden skal være kort, samtidig som kvaliteten opprettholdes. I 2010 behandlet etaten mer enn halvparten av innkomne søknader i løpet av to uker, dvs. omtrent som i 2009. Enkelte søknadstyper fra næringslivet er høyt prioritert. Viktigheten av en

rask behandling av næringslivets søknader om tollkreditt er et eksempel på dette. Etaten behandlet 97,6 pst. av tollkreditsøknadene innen to uker i 2010. Tilsvarende tall for foregående år var 96,5 pst (2009) og 94,8 pst (2008). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for klage på særavgifter var 165 dager i 2010. Dette var ti dager mer enn i 2009.

Samlet resultatvurdering

Ut fra de fastsatte hovedmål for Toll- og avgiftsetaten vurderer Finansdepartementet driftsresultatene i 2010 samlet sett som tilfredsstillende, med en positiv resultatutvikling de senere årene. Etaten kan vise til en økning i antall grensekontroller, og det har aldri vært flere narkotikabeslag enn i 2010. Finansdepartementet er tilfreds med resultatene på fastsettelsesområdet samlet sett. Etatens restanser holder seg lave, med unntak av restansene for kontrollkrav. Etatens service til brukerne vurderes som gjennomgående god, og etaten når fastsatte servicemål for saksbehandlingstid på de fleste områder.

Sentrale utfordringer og tiltak

Internasjonalt samarbeid

Toll- og avgiftsetatens oppgaver preges i økende grad av den internasjonale utviklingen. Det legges større vekt på beskyttelse av legal og effektiv internasjonal handel. Samtidig har trusler som internasjonal terror, miljøkriminalitet, svart økonomi og korrupsjon ført til krav om bedre kontroll av vare- og valutastrømmene. Tollmyndighetene må prioritere sine oppgaver ut fra en vurdering av den globale utviklingen, og etaten må følge med på og påvirke standarder og regelverk som utvikles gjennom World Trade Organization (WTO), World Customs Organization (WCO) og frihandels- og samarbeidsavtaler som Norge har inngått (herunder EØS-avtalen og bilaterale avtaler).

Den vesentligste delen av norsk handel med utlandet er med andre europeiske land. Det er derfor viktig at regelverk, prosedyrer og kontrollmetoder avstemmes med våre europeiske handelspartnere. Norske tollmyndigheter har i 2011 tre faste stillinger utenlands for å styrke det internasjonale kontrollsamarbeidet, og i tillegg en spesialutsending i Brussel for å følge utviklingen i WCO, WTO, EU og EFTA. Samtidig er det ønskelig at nye og forbedrede prosedyrer for vareførselen får global oppslutning. WCOs rammeverk på tollområdet har som formål å forenkle den globale handelen, samtidig som samfunnsbeskytterrollen skal ivaretas. Toll- og avgiftsdirektoratet arbeider med å harmonisere norske tollprosedyrer i tråd med dette og bidrar i utformingen av strategier og tiltak.

Norske tollmyndigheter bistår WCO med tollfaglig ekspertise i en del utviklingsland, med sikte på innføring av internasjonalt anerkjente standarder for tollbehandling, handelsfasilitering og god forvaltningspraksis. Arbeidet har i hovedsak vært støttet av bistandsmidler fra NORAD, basert på avtale mellom NORAD og WCO.

Toll- og avgiftsdirektoratet bistår Finansdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet i forhandlinger om frihandelsavtaler. I 2011 føres det frihandelsforhandlinger med India, Indonesia, Montenegro, Bosnia-Hercegovina, Hong-Kong og tollunionen Russland, Hviterussland og Kasakhstan i regi av EFTA, mens Norge forhandler bilateralt med Kina. I tillegg forberedes det forhandlinger i EFTA-regi med Malaysia og Vietnam. Gjenopptakelse av forhandlingene med Thailand antas å ligge lengre fram i tid. Handelsfasilitering er et viktig tema under forhandlinger om frihandelsavtaler. Direktoratet bistår også Finansdepartemen-

tet og Utenriksdepartementet i forhandlingene om handelsfasilitering under Doha-runden i WTO. Etaten deltar også i forhandlinger med andre land med sikte på inngåelse av avtaler om tollsamarbeid. Slike avtaler, som kan være uavhengige av frihandelsavtalene, kan blant annet omfatte gjensidig informasjonsutveksling og tollfaglig bistand.

Norske tollmyndigheter har en aktiv rolle i WCO, for tiden blant annet som Vice Chair (formannskap) for Europaregionen og leder for WCOs Integrity Sub Committee, og deltar også aktivt i ulike komiteer og arbeidsgrupper innenfor EFTA og EØS-avtalen. Direktoratet deltar også i et eget ekspertutvalg knyttet til EUs satsing på produktsikkerhetsområdet, den såkalte «varepakken», hvor målet er å utarbeide retningslinjer for samarbeidet mellom toll- og tilsynsmyndigheter.

EU innførte 1. juli 2009 nye regler om forhåndsvarsling av all vareførsel til og fra EU-området. Siden 1. januar 2011 har det vært obligatorisk å sende forhåndsvarsel elektronisk. EU har også innført en autorisasjonsordning for økonomiske operatører (Authorised Economic Operators, AEO) og samordnede kriterier for vurdering av risiko. Norge har inngått en egen avtale med EU i denne forbindelse og er dermed regnet for å være innenfor EUs sikkerhetssone, jf. Prop. 1 S (2010–2011). Som en følge av avtalen er Norge invitert til å delta på møtene i Customs Code Committee (CCC), EU-kommisjonens tollovskomité. Norge stiller nå i disse møtene som observatør med talerett.

Tollsamarbeidet innen Østersjø- og Barentsregionen har fått økt oppmerksomhet fra EU. Utviklingen av tollsamarbeidet mellom EU og Russland, spesielt i denne regionen, vil få stor betydning for det bilaterale samarbeidet mellom norske og russiske tollmyndigheter.

Det ble i 2009 inngått en avtale mellom Norge og Finland der Norge betaler for et begrenset antall finske tjenestemenn på felles grense for å ivareta norske interesser. Ordningen er evaluert i 2011. Konklusjonen er at løsningen fungerer godt og vil bli videreført inntil videre.

Økonomisk kriminalitet

Toll- og avgiftsetatens økonomiske kontroller er et bidrag til å bekjempe økonomisk kriminalitet og avgiftsunndragelser. Spennet i kontrollobjektene er stort. Det legges vekt både på å sikre at det betales avgifter til staten gjennom regelmessig kontroll av store avgiftsbetalere og å foreta kontroller som skal avdekke de bevisste og alvorlige overtredelsene.

Den globale utviklingen har ført til økt kompleksitet i internasjonal handel. Økte krav til sikkerhet og til effektiv vareførsel gir utfordringer for nasjonale tollmyndigheter verden over.

Etaten skal fortsatt satse på samarbeid med blant andre Skatteetaten, politiet, ØKOKRIM og Fiskeridirektoratet i kampen mot skatte- og avgiftsunndragelser. Samarbeidet omfatter utveksling av informasjon om aktuelle kontrollobjekter samt felles kontroller og kontrollaksjoner. Videre utarbeides det internasjonale, nasjonale og regionale risikovurderinger som sammen med etterretningsinformasjon legges til grunn for utvalg av kontrollobjekter.

Toll- og avgiftsetaten skal i 2012 fortsette å styrke virksomhetskontrollen. Tre tollregioner har i 2010 iverksatt særskilte tiltak for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Denne satsingen skal fortsette i 2012. Etaten skal også prioritere bekjempelse av piratkopivarer (IPR-varer), hvor antall saker har økt betraktelig de siste årene. Denne handelen har sterke forbindelser til svart økonomi, og innsats mot piratkopier og brudd på immaterielle rettigheter beskytter produktsikkerheten, forbrukerne og hensynet til like konkurransevilkår i næringslivet. I tillegg skal etaten forsterke arbeidet med risikovurderinger og analyse, etter at det i 2010 ble opprettet egne analyseenheter i alle tollregioner.

Kompleksiteten i den økonomiske kriminaliteten og veksten i strømmen av varer over grensene tilsier at Toll- og avgiftsetaten må basere sin kontrollvirksomhet på risikovurderinger. Det er derfor svært viktig at kontrollene som gjennomføres i størst mulig grad rettes mot aktører som ikke er lojale mot regelverket etaten forvalter. Internasjonale tollstrategier, fastsatt av EU og WCO, legger også økt vekt på bruk av risikovurderinger av vareforsendelser og aktører.

Tiltak mot valutasmugling

Formålet med det etablerte valutaregisteret og tilhørende regelverk er å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet, samt å bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling, ved at kontroll- og etterforskningsmyndighetene får tilgang til opplysninger om valutavekslinger og fysiske eller elektroniske overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Brudd på plikten til å deklare valuta og andre betalingsmidler er i dag et internasjonalt problem. Selv om antallet avdekkinger av disse lovbruddene har økt de siste årene, er det likevel grunn til å tro at bare en mindre del av den ulovlige inn- og utførselen blir avdekket.

For å øke treffsikkerheten i kontrollene vil etaten styrke informasjonsinnhenting og samarbeid med sikkerhetskontrollen på flyplassene samt samarbeidet med politiet og skattemyndigheter. Etaten har tre hunder i operativ tjeneste. Disse er spesialtrenet til å lukte seg fram til pengesedler og har vist seg å være et nyttig hjelpemiddel for å finne smuglet valuta. De siste årene er grensekontrollen og arbeidet med valutakontroller styrket. Prioriteringen av dette kontrollområdet skal videreføres i 2012.

I 2011 ble det fastsatt forskrifter og retningslinjer som gir tollmyndighetene adgang til å ilegge et overtredelsesgebyr ved brudd på plikten til å deklare valuta og andre betalingsmidler over 25 000 kroner som bringes til og/eller fra tollområdet. De alvorligste sakene skal fortsatt anmeldes til politiet.

Grensekontrollen

Gjennom tilstedeværelsen ved grensen og kontroll med vareførselen har Toll- og avgiftsetaten en sentral funksjon for å redusere den risiko som strømmen av varer, transportmidler og personer representerer. Internasjonalt rammeverk legger betydelige føringer for Toll- og avgiftsetatens kontroll ved grensene. Ved å møte potensielle trusler allerede i tilknytning til grensepassering, kan samfunnsbeskyttelsen økes.

Etaten har utfordringer med den langstrakte landegrensen og kysten. Det er verken mulig eller ønskelig å kontrollere alt som kommer over grensen. Kontrollen innrettes derfor etter vesentlighet og risiko, blant annet ved bruk av internasjonale kontaktverk, risikoanalyser og informasjonsinnhenting.

Røntgenutstyr, herunder store skannermaskiner, gir mer målrettede kontroller. Utstyret brukes ved grenseoverganger for personkjøretøy og godstrafikk, flyplasser med stor internasjonal trafikk og enkelte fergehavner med tilfredsstillende fasiliteter for slikt utstyr. Kontroll ved hjelp av røntgenutstyr og skannere bidrar til en mer effektiv kontrollgjennomføring og en raskere og mer smidig behandling av publikum og næringsliv.

Etaten vil i 2012 disponere en stasjonær og tre mobile skannere for skanning av containere og kjøretøy. Med utgangspunkt i trafikkgrunnlaget er skannerne plassert i tollregionene på Østlandet og Sørlandet, mens de mobile skannerne også benyttes i resten av landet. Toll- og avgiftsetaten har gode erfaringer med bruk av skannere, både som enkeltstående verktøy og i kombinasjon med andre kontrollmetoder.

Oppgradering av IT-infrastruktur

Etaten skal i 2012 modernisere og skifte ut flere utstyrskomponenter i den sentrale IT-infrastrukturen. Oppgraderingen gjøres for å redusere risikoen for feilsituasjoner og for å legge til rette for videreutvikling av etatens IT-løsninger. Arbeidet vil også øke driftssikkerheten og gi bedre ytelse og fleksibilitet.

I budsjettforslaget for 2012 er det avsatt 23,6 mill. kroner til dette arbeidet.

Nye TVINN

Det vises til omtale av Nye TVINN i Prop. 1 S (2010–2011). TVINN-systemet benyttes til tolldeklarasjoner og til fastsetting og innkreving av toll og avgifter. Prosjektet Nye TVINN hadde som målsetning å utvikle differensierte løsninger for næringslivet med blant annet autorisasjonsordninger som gir enklere prosedyrer for transport og kontroll.

I første fase ble TVINN konvertert til en ny teknisk plattform. Endringer i EUs tollregelverk førte til endrede forutsetninger for prosjektet, og det måtte utvikles autorisasjonsordninger (AUTOR) og et system for elektronisk forhåndsvarsling (ELFOR). Fristen for å sette i verk regelverket var svært kort, men de to delprosjektene ble ferdigstilt i tide. Arbeidet med et justert vareførselsregime er komplekst, og i 2010 viste det seg nødvendig å stanse prosjektet i sin daværende form. Arbeidet med utvikling av prosedyrer og regelverk vil likevel fortsette. Arbeidet med kartlegging og analyse av inn- og utførselsprosessene for ulike transportformer videreføres i linjen etter at prosjektet er avsluttet. Prosjektet har i 2011 arbeidet med utvikling, testing og idriftsetting av funksjonelle og teknologiske forbedringer i TVINN. Dette arbeidet ventes avsluttet i første halvår 2012.

Aktivitetene i 2012 ventes å koste om lag 10 mill. kroner som vil bli dekket av tidligere bevilgning. Prosjektet Nye TVINN avsluttes i 2012.

Toll- og avgiftsetatens tilpasninger til nytt Autosys
Nytt Autosys er et prosjekt i regi av Vegdirektoratet, jf. omtale i Prop. 1 S (2010–2011) for Samferdselsdepartementet. Dagens Autosys er kilde-register for motorvognavgiftene, og det er avgjørende for riktig fastsettelse av avgiftene at data fra registeret er korrekte. Framtidig utforming av motorvognavgiftene er også avhengig av at registeret inneholder tilstrekkelige opplysninger om

kjøretøy og eier. Det er også krav om at systemet skal være fleksibelt med tanke på tilpasninger til endringer i lovverk og andre formelle forhold, opprettholde generell IKT-sikkerhet, utarbeide gode selvbetjenings- og brukertjenester samt opprettholde høy datakvalitet. Det må gjennomføres tilpasninger i Toll- og avgiftsetatens IT-systemer som følge av nytt Autosys.

Arbeidet med nytt Autosys er nå igangsatt. Systemet skal innføres løpende, med planlagt ferdigstillelse innen utgangen av 2014. Toll- og avgiftsetatens tilpasninger av egne IT-systemer til nytt Autosys må skje på bakgrunn av framdriften i relevante deler av Autosys-prosjektet

Mål og budsjett 2012

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for Toll- og avgiftsetaten for 2012:

- Hindre ulovlig inn- og utførsel av varer
- Riktig fastsettelse av avgifter og toll
- Rettidig innbetaling av avgifter og toll
- Yte brukerne god service

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Toll- og avgiftsetaten i forbindelse med utforming av departementets tildelingsbrev til etaten. I hovedsak vil de viktigste styringsparameterne for 2012 tilsvare dem som ble anvendt for 2010. Tilsiktede resultater i 2012 skal generelt være like gode som eller bedre enn oppnådde resultater i 2010.

Toll- og avgiftsetatens utgiftsramme foreslås satt til 1 475,8 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 1,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2011. En større reduksjon av gebyret på kredittdeklarasjoner er hovedårsaken til at inntektsrammen på 194,3 mill. kroner er 25,0 pst. lavere enn i saldert budsjett 2011.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgifter, og er budsjettert til 1 399,6 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 2,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2011. Det meste av økningen gjelder lønns- og prisjusteringer.

Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, postene 01 Særskilt vederlag for tolltjenester og 04 Diverse refusjoner, jf. nærmere omtale nedenfor.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større vedlikehold og utskiftninger i etatens IT-infrastruktur. Posten er budsjettert med 76,2 mill. kroner.

I forbindelse med enkelte anskaffelser og prosjekter kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 40 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 725	6 400	6 600
02	Andre inntekter	4 018	2 800	2 900
03	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	1 963	2 000	2 000
04	Diverse refusjoner		2 700	2 800
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	260 992	240 000	175 000
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	139		
16	Refusjon av foreldrepenger	10 372		
17	Refusjon lærlinger	39		
18	Refusjon av sykepenger	20 317		
85	Overtredelsesgebyr – valutadeklarerer		5 000	5 000
	Sum kap. 4610	304 565	258 900	194 300

Post 01 Særskilt vederlag for tolltjenester

Posten omfatter gebyrer for privatrevirert tollbehandling og ekspedisjonsgebyr for utført tollforretning utenfor kontorsted og ekspedisjonstid. For å dekke de merkostnader som slik behandling og ekspedering medfører ved høyere aktivitetsnivå enn forutsatt, ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, post 01 Særskilt vederlag for tolltjenester, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Satsene for privatrevirert tollbehandling/særskilt vederlag for tolltjenester blir videreført med 350 kroner for 50 pst. overtid, og 450 kroner for 100 pst. overtid. Ekspedisjonsgebyret blir videreført med 200 kroner per påbegynt halvtime.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter flere typer inntekter som f.eks. avskiltingsgebyr, inntekter fra auksjonssalg av

overliggende, inndratte varer, innkrevde saksomkostninger og agio. Avskiltingsgebyret på 900 kroner er noe høyere enn etatens kostnader tilsier slik at det også skal virke preventivt.

Toll- og avgiftsetaten har en del direkte utgifter i anledning auksjonssalg, særlig til kunngjøringer, provisjon til nettauksjonssted og til taksering av spesielle varer som f.eks. tepper og smykker. Slike utgifter bidrar direkte til at det kan oppnås høyere salgsinntekter. For å få et mer korrekt uttrykk for salgsresultatet, foreslås at slike direkte utgifter kan trekkes fra brutto salgsbeløp (nettoposteres), jf. forslag til romertallsvedtak X.1.

Post 03 Refunderte pante- og tinglysingsgebyr

Posten omfatter refusjon av pante- og tinglysingsgebyr som Toll- og avgiftsetaten tidligere har betalt ved tvangsinndrivning av restanser, utført av de ordinære namsmenn.

Post 04 Diverse refusjoner

Posten benyttes til inntekter som er en direkte konsekvens av og av samme art som en korresponderende utgift. Dette gjelder blant annet tilskudd til prosjekter etter oppdrag fra NORAD og tilskudd fra andre statlige etater til konkrete prosjekter, kompetansetiltak mv., inntekter fra kursvirksomhet for næringslivet, inntekter fra framleie av lokaler ved Svinesund tollsted til spedisjonsforetak og provisjoner til dekning av etatens merutgifter ved innkreving av gebyrer o.l. for andre.

Det er nær sammenheng og samvariasjon mellom disse inntektene og tilhørende utgifter på kap. 1610, post 01 Driftsinntekter, og inntektene varierer en del fra år til år. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, post 04 Diverse refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner

Ved innførsel er hovedregelen at toll og avgifter skal betales ved grensepasseringen. Etter tollkredittordningen kan godkjente importører innvilges kreditt, slik at deklarasjoner for en kalendermåned kan samles og betales den 18. i påfølgende

måned. For hver innførselsdeklarasjon som belastes en tollkredittkonto, beregnes det et gebyr med hjemmel i § 14-20 fjerde ledd i skattebetalingsloven. Siden 2004 har gebyrsatsen vært 75 kroner per deklarasjon. Gjeldende gebyrsats er høyere enn kostnadene ved ordningen. Det foreslås derfor å redusere gebyrsatsen til 47 kroner for å redusere overprisingen. I forhold til en videreføring av gjeldende gebyrsats vil reduksjonen gi næringslivet vel 90 mill. kroner i lavere utgifter i 2012.

Post 85 Overtredelsesgebyr – valutadeklarasjon

Posten omfatter inntekter fra overtredelsesgebyr, ilagt ved ulovlig ut- og innførsel av valuta. Ordningen er nærmere omtalt i Prop. 1 L (2009–2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer. Valuta og andre betalingsmidler med en verdi tilsvarende mer enn 25 000 kroner skal meldes, fremlegges og deklarerer for Toll- og avgiftsetaten ved inn- og utførsel iht. tolloven § 3-1 jf. tollforskriften § 3-1-11, tolloven §§ 4-10 og 4-11 jf. tollforskriften §§ 4-10-2 (7) og 4-11-1. Når det er konstatert brudd på deklareringsplikten kan det ilegges et overtredelsesgebyr, eventuelt kan forholdet anmeldes til politiet. Overtredelsesgebyret kan utgjøre inntil 20 pst. av ikke-deklart beløp.

Kap. 1618 Skatteetaten

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	4 523 850	4 297 100	4 355 900
21	Spesielle driftsutgifter	129 762	127 600	131 500
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	89 854	147 400	163 200
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	102 439	92 400	86 500
	Sum kap. 1618	4 845 905	4 664 500	4 737 100

Formål, hovedoppgaver og organisering

De overordnede mål for Skatteetaten er å sikre korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter, og sørge for et oppdatert folkeregister. Etaten skal yte god service. Skatteetatens hovedoppgaver er å:

- gjennomføre forskudds- og forhåndsskattutskrivning

- sikre skatte- og avgiftsprovenyet, herunder kontrollere grunnlaget for oppgavene fra skatte- og avgiftspliktige og tredjepart
- fastsette og kontrollere skatt på formue og inntekt, i tillegg til folketrygdavgifter
- fastsette, kontrollere og innkreve merverdi- og arveavgift

- kontrollere og føre tilsyn med de kommunale skatteoppkrevernes innkreving av direkte skatter og arbeidsgiveravgift
- forvalte folkeregisteret
- forvalte regelverk, herunder informere og veilede publikum

Skatteetaten er organisert med et sentralt direktorat og fem skatteregioner (Skatt nord, Skatt Midt-Norge, Skatt vest, Skatt sør og Skatt øst) samt Oljeskattekontoret og Skatteopplysningen. Skatteregionene består per 1. september 2011 av om lag 169 skattekontorenheter på landsbasis. I tillegg har Skatteetaten inngått 170 serviceavtaler med andre offentlige kontorer. Etaten hadde per 1. mars 2011 en bemanning tilsvarende 6 044 årsverk.

Mål og resultater 2010

Skatteetatens driftsresultater vurderes ut fra fire fastsatte hovedmål, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Skattene skal fastsettes riktig og til rett tid

I 2010 ble det fastsatt 773,2 mrd. kroner i direkte og indirekte skatter på etatens ansvarsområde. Fastsatt beløp utgjorde til sammen 72,8 mrd. kroner mindre enn i 2009, jf. tabell 4.6 og fotnote 1. Dette skyldes reduksjon i petroleumsskatten med 101,7 mrd. kroner. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere olje- og gasspriser. Økningen i skatt på inntekt og formue var på 17,1 mrd. kroner, mens trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften økte med henholdsvis 3,4 og 3,5 mrd. kroner. Merverdiavgift viste en samlet økning på 13,3 mrd. kroner i forhold til 2009. Merverdiavgift på import, fastsatt av Toll- og avgiftsetaten, økte med 7,7 mrd. kroner, og merverdiavgift fastsatt av Skatteetaten økte med 5,7 mrd. kroner. Det ble utliknet 2 mrd. kroner i arveavgift i 2010, en nedgang på 0,7 mrd. kroner fra 2009, og på samme nivå som i 2008.

Det vises for øvrig til omtale i Prop. 1 LS (2011–2012) Skatter, avgifter og toll 2012.

Tabell 4.6 Fastsatte skatter og avgifter – oversikt

	(mill. kroner)		
	2008	2009	2010
Skatt på inntekt og formue	298 900	307 500	324 600
Trygdeavgift	78 700	86 200	89 600
Petroleumsskatt	186 300	246 800	145 100
Sum fastsatt ved likningsbehandlingen	563 900	640 500	559 300
Arbeidsgiveravgift, unntatt sentralt beregnet arbeidsgiveravgift	105 500	116 300	119 800
Merverdiavgift ¹	190 700	185 200	198 500
Arveavgift	2 000	2 700	2 000
Sum fastsatte skatter og avgifter	862 100	944 700	879 600

¹ Beløpet inkluderer merverdiavgift som oppkreves av Toll- og avgiftsetaten ved innførsel. For 2010 utgjorde dette 106,4 mrd. kroner og for 2009 98,7 mrd. kroner. For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er innførselsmerverdiavgiften fradragsberettiget i deres avgiftsoppgjør med skattekontorene, jf. fotnote 3 i tabell 4.5 under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Utskriving og endring av skattekort for inntektsåret 2010

For inntektsåret 2010 ble det i desember 2009 skrevet ut vel 3,5 mill. skattekort. I løpet av 2010 ble 21,8 pst. av skattekortene endret. Tilsvarende tall var 25,7 pst. i 2009 og 23,5 pst. i 2008. Stabiliteten i rentenivået er trolig den faktor som i størst grad medfører et redusert behov for nye skattekort. Det ble i 2010 skrevet ut 112 000 skattekort

til nye skattepliktige. Dette er samme omfang som i 2009.

Likning for inntektsåret 2009

I 2010 behandlet Skatteetaten selvangivelser for inntektsåret 2009 fra 3,5 mill. lønnskakere og pensjonister, 305 000 personlig næringsdrivende og 234 000 selskaper, jf. tabell 4.7.

Skatteetaten mottok 52,5 mill. oppgaver med grunnlagsdata i forbindelse med likningsarbeidet i 2010. Dette er en nedgang på 1,6 mill. oppgaver fra 2009. Av de mottatte oppgavene var 9,2 mill. lønns- og trekkoppgaver og 24,5 mill. saldo- og

renteoppgaver. I alt ble 98,6 pst. av oppgavene med grunnlagsdata mottatt med fastsatt kvalitet innen produksjonsstart for selvangivelsen. Dette er en marginal bedring fra tidligere år.

Tabell 4.7 Antall behandlede selvangivelser mv.

	2008	2009	2010
Selvangivelse lønnstakere og pensjonister	3 324 000	3 431 000	3 483 600
Selvangivelse personlig næringsdrivende	332 000	312 000	305 000
Selvangivelse etterskuddspliktige selskaper	219 000	229 000	234 000
Grunnlagsdata (lønns- og trekkoppgaver, bankoppgaver mv.)	52 400 000	54 100 000	52 500 000

Ordringen med leveringsfritak for selvangivelse ble innført fra inntektsåret 2007. I 2009 valgte 58,3 pst. av lønnstakerne og pensjonistene å benytte seg av leveringsfritaket. I 2010 steg andelen til 64,4 pst. Av dem som leverte selvangivelse, leverte 58,2 pst. elektronisk i 2010, en svak økning fra 57,1 pst. i 2009.

Som følge av leveringsfritaket ble antallet personlige skattytere som ble ilagt forsinkelsesavgift, redusert fra 18 000 i 2008 til 17 000 i 2009 og videre til 12 500 i 2010. Antallet skattytere som ble ilagt tilleggsatt for ikke levert selvangivelse, holdt seg om lag på samme nivå som i 2009. Sistnevnte skattytere er i hovedsak selvstendig næringsdrivende, som ikke omfattes av leveringsfritaket.

Antallet upersonlig skattytere som ble ilagt forsinkelsesavgift, er redusert fra 35 300 i 2009 til 22 100 i 2010, og beløpet er redusert fra 43,7 mill. kroner i 2009 til 18 mill. kroner i 2010. Antallet upersonlig skattytere som ble ilagt forsinkelsesavgift, ble nær firedoblet fra 2000 til 2009. Denne negative utviklingen kan derfor se ut til å ha snudd.

Skatteoppgjøret for inntektsåret 2009

For inntektsåret 2009 utgjorde utskrevet forskudd 102,1 pst. av utliknet skatt. Dette var marginalt over resultatmålet som er mellom 98 og 102 pst.

Skatteoppgjøret for inntektsåret 2009 ble klart i juni 2010 for 84 pst. av lønnstakere og pensjonister. På grunn av sambeskatning med næringsdrivende ektefelle eller på grunn av ytterligere kontroll, fikk de resterende 16 pst. skatteoppgjør i oktober 2010. Også alle som selv driver næring,

fikk skatteoppgjøret i oktober. Etterskuddspliktige skattytere (selskaper mv.) får alltid skatteoppgjøret i oktober.

Antallet forskuddspliktige skattytere med restskatt økte fra 683 000 i 2009 (18,2 pst.) til 705 500 i 2010 (18,6 pst.). Antallet med tilgodebeløp har holdt seg stabilt på om lag 2,7 mill. de senere år, og andelen har derfor minnet noe (fra 73 pst. i 2008 til 71 pst. i 2010) som følge av økningen i antall skattytere. Gjennomsnittlig restskattebeløp var om lag 20 400 kroner, som er en nedgang på 11 pst. fra 2009. Gjennomsnittlig tilgodebeløp var om lag 12 200 kroner. Dette er en nedgang på 5 pst. fra 2009.

Det er et mål at 95 pst. av klagen på likningen skal behandles innen 3 måneder. I 2010 ble 89 pst. av klagen behandlet innen 3 måneder. Behandlingstiden har hatt en positiv utvikling de siste årene, fra 71 pst. i 2007, 81 pst. i 2008 og 85 pst. i 2009.

Nytt system for likning (SL) ble i 2010 innført som landsdekkende system og er nå tatt i bruk som saksbehandlingssystem ved likningen av samtlige skattytere. Det overordnede målet for SL-prosjektet var å utvikle og innføre et system som skulle effektivisere og forenkle likningsløpet. Det vises for øvrig til omtale av SL-prosjektet i Prop. 1 S (2010–2011). SL-prosjektet ble avsluttet 31. desember 2010 som forutsatt i mandatet fra departementet og innenfor fastsatt kostnadsramme. Omskriving av systemets teknologiske plattform skulle opprinnelig gjennomføres i regi av SL-prosjektet. Dette arbeidet følges opp av linjeorganisasjonen i Skattedirektoratet og skal etter planen ferdigstilles i løpet av 2012.

Sentralskattekontorene

Sentralskattekontoret for storbedrifter, Sentralskattekontoret for utenlandssaker og Oljeskattekontoret er opprettet for å ivareta spesielle områder innen bedriftsbeskatning, beskatning av utenlandske selskaper og arbeidstakere med midlertidig tilknytning til landet, og beskatning av petroleumsvirksomheten.

Sentralskattekontoret for storbedrifter, som er underlagt Skatt øst, liknet i 2010 om lag 3 600 selskaper, og det ble fastsatt skatt for om lag 32,5 mrd. kroner. Dette er en økning på 12,6 mrd. kroner fra 2009. Antallet liknede selskaper har også økt fra 2009 (3 250) og tilsvarer nå antallet i 2008. Sentralskattekontoret likner i tillegg alle kraftverk med ytelse over 5 500 kVA. Det omfatter 120 kraftproduserende selskaper.

Sentralskattekontoret for utenlandssaker, som er underlagt Skatt vest, liknet 51 154 lønntakere og sjømenn i 2010. Dette er en økning på vel 3 pst. fra 2009. Ved den ordinære likningen for 2009 ble det fastsatt 2,34 mrd. kroner i skatt for forskuddspliktige. Dette var 0,2 mrd. kroner mer enn for 2009. Kontoret liknet til sammen 551 selskaper og 2 780 forskuddspliktige næringsdrivende ved ordinær likning i 2010. For selskaper er dette samme nivå som i 2009, men representerer en dobling for selvstendig næringsdrivende. Fastsatt skatt for etterskuddspliktige ved ordinær likning for inntektsåret 2009 var 769 mill. kroner. Dette er en økning på 116 mill. kroner fra 2009 og 249 mill. kroner fra 2008.

Oljeskattekontoret, som er administrativt underlagt Skattedirektoratet og faglig underlagt Finansdepartementet, liknet 71 selskaper i 2010, og fastsatt skatt var 145,1 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 101,7 mrd. fra toppåret 2009, jf. også tabell 4.6. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere olje- og gasspriser.

Merverdiavgift

Ved utgangen av 2010 var det registrert om lag 340 000 virksomheter i merverdiavgiftsmanntallet, og det ble behandlet knapt 1,6 mill. omsetningsoppgaver i løpet av 2010. 95,7 pst. av oppgavene ble levert rettidig. Dette er en liten økning fra 2009 (95,3 pst.). Om lag 86 pst. av skjønnsfastsettelsene skjedde innen to måneder. Dette er en økning på 12,2 prosentpoeng fra 2009, og 20 prosentpoeng fra 2008. Kravet er 90 pst. Oppgaveløsningen har hatt en god utvikling de siste årene. Dette området ble styrket i budsjettene for 2009 og 2010.

Arve- og gavemeldinger

I 2010 mottok Skatteetaten om lag 43 000 arve- og gavemeldinger. Dette er en økning på om lag 1 000 saker fra 2009. Saksrestansen var ved utgangen av 2010 om lag 14 000 saker, som er en nedgang på om lag 2 000 saker fra 2009. Andelen saker som behandles innen seks måneder var på 90,2 pst. ved utgangen av 2010, og innenfor resultatkravet på 90 pst. Resultatet for samme måleparameter var i 2009 71 pst. og i 2008 54 pst. Ved utgangen av 2010 var 73,2 pst. av klagen på vedtak i arveavgiftssaker behandlet innen tre måneder. Resultatet er noe bedre enn i 2009 (71 pst.) og betydelig bedre enn i 2008 da kun 53,7 pst. av klagen ble behandlet innen denne fristen. Målet er at 100 pst. av klagen skal behandles innen tre måneder.

Nytt system for fastsetting av arveavgift ble satt i drift i mars 2010. Skifteattestene blir nå direkte overført og registrert i arveavgiftssystemet. I 2011 fikk systemet funksjonalitet for behandling av enkle saker som nå behandles automatisk i systemet.

Skatteetatens og skatteoppkrevernes kontroll av næringslivet

En vesentlig del av Skatteetatens kontroll med næringslivet utføres i forbindelse med den årlige likningsbehandlingen og ved behandlingen av omsetningsoppgaver. I tillegg gjennomfører Skatteetaten og de kommunale skatteoppkreverne en rekke kontrollaktiviteter, herunder stedlige kontroller (bokettersyn mv.). Det er en løpende utfordring å finne den riktige balansen mellom de ulike kontrolltypene.

Det ble i 2010 gjennomført totalt 15 000 stedlige kontroller, mot 19 200 kontroller i 2009. Av disse ble om lag 6 900 gjennomført av skattekontorene (regnskapskontroller, avgrensede regnskapskontroller og formal- og infokontroller), noe som er en markant nedgang på om lag 5 000 fra 2009. Dette skyldes hovedsakelig større vekt på tyngre kontroller, og som resultat økte antallet regnskapskontroller fra 3 898 i 2009 til 4 677 i 2010. Skatteoppkreverne gjennomførte i 2010 vel 8 100 kontroller, som er godt over 2008- og 2009-nivå (7 400). Skatteoppkreverne er oppfordret til å etablere større kontrollmiljøer, og mange kommuner har etablert interkommunale kontrollordninger, med gode erfaringer.

I 2010 ble 80 pst. av bokettersynsrapporter behandlet innen 12 måneder. Dette er det samme som resultatkravet og betydelig bedre

enn i 2009 da 73,8 pst. ble behandlet innen 12 måneder.

I 2010 ble i overkant av 20 100 omsetningsoppgaver for merverdiavgift kontrollert. Dette er en økning på om lag 4 800 fra 2009 og 8 600 fra 2008. Kontrollnivået bør være minst like høyt i 2012 som i 2010.

Finansdepartementet har klare forventninger om resultatforbedringer på kontrollområdet, bl.a. som følge av kontrollsatsingen i 2009, med helårsvirkning i 2010. Selv om antallet kontroller er redusert i 2010, er avdekkingen opprettholdt. Fra 2011 er det innført nye styringsparametre på kontrollområdet, og departementet forventer at disse vil tilrettelegge for en bedre balanse mellom de ulike kontrolltypene. For øvrig vises til omtalen nedenfor av etatens arbeid med å bekjempe skattekriminalitet og omtale av reorganisering av Skatteetaten.

Behandling av klager på skattevedtak

Tabell 4.8 viser antall klagesaker som er blitt behandlet ved skattekontorene og i nemndene.

Tabell 4.8 Skatteetaten – antall behandlede klager på skattevedtak

	2008	2009	2010
Behandlet av skattekontoret selv i 1. instans ¹	47 643	66 652	68 006
Behandlet i Skatteklagenemnda	1 803	3 169	3 852
Behandlet i Riksskattenemnda	8	11	6
Behandlet i Klagenemnda for petroleumsskatt	44	31	36
Behandlet i Klagenemnda for merverdiavgift	146	260	237

¹ Tallet omfatter både saker omgjort etter klage og etter eget initiativ.

Hovedmål 2: Skattene skal betales til rett tid

Innkrevning av inntekts- og formuesskatt og avgifter til folketrygden (trygdeavgift og arbeidsgiveravgift) er lagt til de kommunale skatteoppkriverne, med Skatteetaten som faglig overordnet myndighet. Skatteetaten er eneansvarlig for innkreving av innenlands merverdiavgift og arveavgift.

Etter ligningsloven § 9-5 nr. 5 kan Skattedirektoratet kreve at Riksskattenemnda overprøver vedtak truffet av skatteklagenemnda. Det framgår av forarbeidene, Ot.prp. nr. 1 (2006–2007), at adgangen til å overprøve skatteklagenemndas vedtak i Riksskattenemnda er svært begrenset og skal fungere som en sikkerhetsventil for avgjørelser som ikke bør bli stående uendret. Antall saker behandlet i Riksskattenemnda de siste årene er derfor redusert. Etter en midlertidig nedgang i 2008 var antallet saker behandlet av skattekontorene og skatteklagenemndene i 2010 på samme nivå som i 2009. Saksbehandlingstidene ved skatteklagenemndene har imidlertid et klart forbedringsbehov, jf. også omtale under hovedmål 4.

Ved utløpet av 2010 var 70,5 pst. av sakene til Klagenemnda for merverdiavgift behandlet innen 6 måneder. Dette er en reduksjon fra 2009 (82 pst.) og betydelig under målet på 90 pst. Det er derfor fortsatt behov for forbedring, og etaten følger opp dette området nøye for å redusere saksbehandlingstiden.

Aktiv restanse

Samlet aktiv restanse var 31,3 mrd. kroner per 31. desember 2010, om lag 4,1 mrd. kroner høyere enn året før, jf. tabell 4.9.

Tabell 4.9 Samlet aktiv restanse¹

	(mill. kroner)		
	2008	2009	2010
Skatt og arbeidsgiveravgift	19 273	21 267	25 553
Merverdiavgift ²	5 405	5 584	5 416
Arveavgift	135	392	322
Samlet aktiv restanse	24 813	27 243	31 290

¹ Med aktiv restanse menes restanse inklusive krav i konkursbo, men unntatt krav stilt i bero og utgiftsførte krav.

² Omfatter ikke innførselsmerverdiavgift fastsatt av Toll- og avgiftsetaten, eller krav på tilbakebetaling av merverdiavgift.

Skatt og arbeidsgiveravgift

Per 30. juni 2011 utgjorde samlede innbetalinger for forskuddsordningen (forskuddstrekk og utskrevet forskuddsskatt person) 99,8 pst. av de fastsatte krav for inntektsåret 2010, jf. tabell 4.10.

Innbetaling av restskatt for inntektsåret 2009 var omtrent som for inntektsåret 2008. Av arbeidsgiveravgift fastsatt i 2010, ble 99,8 pst. innbetalt. Dette er en resultatforbedring på 0,1 prosentpoeng fra 2009. Departementet vurderer resultatene samlet sett som tilfredsstillende.

Tabell 4.10 Skatt og arbeidsgiveravgift for inntektsårene 2008–2010

		(mill. kroner)		
Inntektsår		2008	2009	2010
Forskuddsordningen ^{1, 3}	Sum krav	332 722	346 263	365 188
	Innbetalt	99,6 pst.	99,7 pst.	99,8 pst.
	Aktiv restanse	1 195	1 077	890
Utskrevet forskuddsskatt (upersonlige skattytere) ^{2, 4}	Sum krav	46 741	46 387	
	Innbetalt	99,9 pst.	99,9 pst.	
	Aktiv restanse	528	49	
Restskatt (upersonlige skattytere) ^{2, 4}	Sum krav	24 037	18 419	
	Innbetalt	97,8 pst.	96,3 pst.	
	Aktiv restanse	528	621	
Restskatt (person) ⁴	Sum krav	14 942	13 982	
	Innbetalt	90,8 pst.	91,0 pst.	
	Aktiv restanse	1 366	1 244	
Arbeidsgiveravgift ³	Sum krav	116 704	119 787	123 516
	Innbetalt	99,7 pst.	99,7 pst.	99,8 pst.
	Aktiv restanse	408	347	282

¹ Forskuddsordningen er utskrevet forskuddsskatt person og forskuddstrekk.

² Utskrevet forskuddsskatt og restskatt i regnskapssystemet SOFIE er ikke direkte sammenliknbare med det som gikk i den tidligere etterskuddsskatten i det gamle skatteregnskapet.

³ Målt per 30. juni – ½ år etter inntektsåret

⁴ Målt per 30. juni – 1½ år etter inntektsåret

Merverdiavgift

Per 31. desember 2010 var 99,2 pst. av merverdiavgift fastsatt for avgiftsåret 2009 innbetalt, jf.

tabell 4.11. Resultatet er uendret ift. foregående år. Resultatet vurderes som tilfredsstillende.

Tabell 4.11 Merverdiavgift for avgiftsårene 2007–2009

Avgiftsår	(mill. kroner)		
	2007	2008	2009
Sum krav ¹	177 285	191 911	190 488
Innbetalt ¹	99,5 pst.	99,2 pst.	99,2 pst.
Ikke innbetalt	969	1 557	1 482
Aktiv restanse ²	361	408	485

¹ Målt per 31. desember – 1 år etter avgiftsåret

² Eksklusive konkursbo, restkrav, avskrivninger og ettergivelser

Vanskeligstilte debitorer

Arbeidet rettet mot vanskeligstilte skattytere er videreført. I alle regioner er det opprettet egne enheter, Skattehjelpen, som arbeider spesielt med denne målgruppen. Skattehjelpen skal ha ansvaret for koordinering av regionens innsats rettet mot skattytere som av ulike årsaker ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser og ivareta sine rettigheter overfor skattemyndighetene.

Skattehjelpen skal arbeide både forebyggende og med vurdering av saker der det vil være spørsmål om å endre en tidligere fastsetting eller helt eller delvis ettergi skatte- eller avgiftskrav. Skattehjelpen kan vurdere alle typer saker innenfor gjeldende lover og retningslinjer, men har ikke vedtakskompetanse.

Skatteoppkreverfunksjonen for kommune 2312 – Skatteoppkrever utland

Arbeidstakere og oppdragsgivere med midlertidig opphold eller oppdrag på land eller sokkel i Norge og som ikke har tilknytning til andre kommuner, knyttes til denne «kommunen». Sentralskattekontoret for utenlandssaker er likningsmyndighet for sokkelkommunen, mens skatteoppkrevingen utføres av Skatteoppkrever utland, som også er underlagt Skatt vest.

Arbeidsoppgavene til Skatteoppkrever utland er spesielt krevende på grunn av debitorenes korte opphold i Norge. Totalrestansen ved Skatteoppkrever utland er som følge av iverksatte tiltak noe redusert i 2010. Departementet er tilfreds med utviklingen i restansene ved Skatteoppkrever

utland, men forventer at direktoratet fortsatt følger opp dette området særskilt.

Skatteetatens kontroll av skatteregnskapet og faglige oppfølging av skatteoppkreverne

Kontroll av skatteregnskapet utføres av regionale kontrollenheter ved skattekontorene. I 2010 ble samtlige regnskap kontrollert, og det ble gjennomført stedlige kontroller av skatteoppkreverfunksjonen ved 76 pst. av skatteoppkreverkontorene.

Hovedmål 3: Folkeregisteret skal ha høy kvalitet

Et oppdatert folkeregister er avgjørende for en rekke sentrale samfunnsfunksjoner. For å sikre et folkeregister med høy kvalitet er Skatteetaten blant annet avhengig av at andre instanser gir korrekte opplysninger til etaten og at endringer meldes raskt. Saksbehandlingstidene for alle meldingstyper var bedre i 2010 enn i 2009. I 2010 var saksbehandlingstiden for åtte av ti meldingstyper innenfor resultatkravet, mot seks av ti i 2009 og to av ti i 2008. Økt oppgavebelastning og kompleksitet kan langt på vei tilskrives endringer i befolkningssammensetningen (stor innvandring) og økt mobilitet i befolkningen.

Skatteetaten har samarbeidet med blant annet Statens kartverk og Statistisk sentralbyrå for å øke andelen personer med entydig boligadresse i flerbolighus. Dette har medført at kravet om 95 pst. bolignummerdekning på landsnivå er oppfylt for første gang.

Hovedmål 4: Brukerne skal få god service

Skatteetaten legger stor vekt på å yte god service og gi god informasjon til de skattepliktige og har i senere år styrket veiledning og service til skattyterne. Den landsdekkende Skatteopplysningen har vært i drift fra 2008 og besvarte over 2,7 mill. telefonhenvendelser i 2010. Servicesenter for utenlandske arbeidstakere og deres arbeidsgivere er godt etablert og har gått fra en prosjektfase til å bli en del av etatens daglige drift (i samarbeid med politiet, Arbeidstilsynet og UDI). Slike servicesenter er nå etablert i Oslo, Stavanger og Kirkenes og hadde 102 000 brukere i 2010 mot 81 000 i 2009. Blant annet medførte innføringen av registreringsordningen for EØS-borgere en kraftig økning i pågangen på sentrene, ettersom mange EØS-borgere som hadde gyldige tillatelser etter EØS-regelverket, likevel ønsket å registrere seg.

Skatteetaten gjennomfører jevnlig brukerundersøkelser blant lønnstakere og pensjonister og mot næringslivet. Brukerundersøkelser viser at publikum i hovedsak er fornøyd med den service som mottas fra Skatteopplysningen. En undersøkelse gjennomført blant lønnstakere og pensjonister viser en jevnt god tilfredshet med etatens servicenivå.

Skatteetaten har fortsatt utfordringer med å innfri serviceerklæringen for saksbehandlingstid på flere områder. Resultatene for etatens mål om god og rask service overfor brukerne var bedre i 2010 enn i 2009 og gjennomgående vesentlig bedre enn i 2008. Enkelte områder må fortsatt forbedres. Spesielt bør etaten redusere saksbehandlingstiden for klager på merverdiavgiftsvedtak, klager som behandles i skatteklagenemndene og klager på arveavgiftsvedtak.

Samlet resultatvurdering

Finansdepartementet vurderer resultatene i 2010 på fastsettingsområdet som gjennomgående tilfredsstillende. Kvaliteten på opplysningene som etaten mottar som grunnlag for likningen blir stadig bedre, og en betydelig andel av grunnlagsdata rapporteres elektronisk. De store produksjonene er gjennomført til rett tid og med god kvalitet. Ressursbruken til næringslikningen, spesielt selskapslikningen, bør økes.

Det har vært utfordrende for Skatteetaten å vri ressursene fra likningsarbeidet til tyngre kontroll av næringsdrivende og selskaper. Resultatene fra 2010 viser likevel at etaten har gjennomført flere tyngre kontroller. Dette har imidlertid gått på bekostning av det totale kontrollomfanget (antal

let kontroller), som er til dels betydelig redusert i perioden. Det er utfordrende å finne riktig balanse mellom de forskjellige kontrolltypene, men departementet er tilfreds med at etaten har dreid ressursbruken mot større kontroller og mer komplekse saker.

Resultatene på innkrevingsområdet er gjennomgående gode, og spesielt for skatteoppkreverne. Skattedirektoratet vil imidlertid vurdere virkemidler for å forbedre resultatutviklingen for innkrevingen av arveavgift. Restanseutviklingen for merverdiavgift og Skatteoppkrever utland har vært positiv i 2010. Arbeidet med innkreving fra sokkelkommunen følges fortsatt opp særskilt.

Resultatene i 2010 på folkeregisterområdet viser en klar bedring i saksbehandlingstiden for registrering av de fleste meldingstyper. Resultatene innfrir i hovedsak fastsatte mål, men det er fremdeles et forbedringspotensial for enkelte meldingstyper.

Brukerundersøkelser viser at publikum er godt fornøyd med den veiledningen som gis fra Skatteopplysningen, og at lønnstakere og pensjonister er tilfreds med etatens servicenivå. Det er imidlertid fortsatt et behov for å redusere saksbehandlingstidene på enkelte områder, spesielt ved flere av klagenemndene.

Samlet sett er det positivt at Skatteetatens måloppnåelse for 2010 er bedre enn for 2009. Det er imidlertid forbedringsbehov på enkelte områder, spesielt gjelder dette fastsettelsesområdet, innkrevingen av arveavgift og flere av saksbehandlingstidene. Resultatene må for øvrig ses i sammenheng med Reorganiseringen av Skatteetaten (ROS), den store, organisatoriske omstillingen etaten gjennomførte i perioden 2007–2009. Resultatutviklingen indikerer imidlertid nå at etaten på flere områder er på høyde med prestasjonsnivået fra før ROS.

Sentrale utfordringer og tiltak

Bekjempelse av skattekriminalitet

Arbeidet med å redusere omfanget av skatteunndragelser mv. er ett av Skatteetatens viktigste innsatsområder. Kompleksiteten i sakene som avdekkes, er økende, blant annet som følge av mer bruk av informasjonsteknologi og kompliserte og tilslørende selskapsstrukturer. For å kunne møte disse utfordringene er det viktig at Skatteetaten har tilstrekkelige kontrollressurser og riktig kompetanse og at ressursene utnyttes effektivt. I tillegg må det kontinuerlig vurderes om det er behov for regelverksendringer og nye organisatoriske, metodiske og teknologiske tiltak. Det skal bl.a.

gås gjennom problemstillinger knyttet til advokaters taushetsplikt på skatte- og avgiftsområdet. Regelverksutvikling på dette området skal prioriteres.

Skatteetaten legger stor vekt på godt samarbeid med andre myndigheter i inn- og utland. Videre bidrar samarbeid med en rekke arbeidslivs- og bransjeorganisasjoner til økt etterlevelse og seriøsitet i næringslivet. Også revisorer, regnskapsførere og advokater er viktige samarbeidspartnere. Etaten viderefører det viktige samarbeidet med Toll- og avgiftsetaten, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Fiskeridirektoratet, Arbeids- og velferdsetaten (NAV), Helseøkonomiforvaltningen (HELFO), Utlendingsdirektoratet samt Politiet og påtalemyndigheten. Det nordiske samarbeidet fungerer tilfredsstillende. Utover dette samarbeider etaten med andre lands skattemyndigheter, blant annet ved utveksling av kontrollopplysninger om formue og inntekt og om innkreving, felles kontrollaksjoner og bistand i enkeltsaker. Etaten deltar også aktivt i Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) og Intra-European Organisation of Tax Administrations (IOTA).

For å bidra til at etterforskning av anmeldte saker ikke stopper opp, er det etablert en landsdekkende ordning med bistandsrevisorer. Ordningen innebærer at skatterevisorer bistår politiet i behandlingen av skatte- og avgiftssaker. Det operative samarbeidet med politiet bør videreutvikles.

Bransje- og temakontroller er effektive og får ofte stor oppmerksomhet, noe som er med på å øke den allmennpreventive virkningen av slik innsats. Skatte- og avgiftsmyndighetene skal derfor framover intensivere kontrollvirksomheten i bransjer og på enkeltområder der det er grunn til å anta at det begås mye alvorlig skatte- og avgiftskriminalitet. Dette er i tråd med føringene i Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet 2011–2014.

Bygg- og anleggsbransjen er en bransje hvor Skatteetatens kontrollerfaringer viser at det skjer mye skatte- og avgiftsunndragelser. Undersøkelser viser at det er denne bransjen som har minst tro på å bli oppdaget av skatte- og avgiftsmyndighetene.

Merverdiavgiften er en av statens viktigste inntektskilder. Merverdiavgiftssystemet er basert på tillit mellom myndighetene og næringslivet og innebærer at næringsdrivende selv deklarerer den avgift som skal betales eller utbetales. Både nasjonalt og internasjonalt avdekkes det hvert år omfattende merverdiavgiftssvindel. Skatteetatens og Toll- og avgiftsetatens erfaringer er at slike

avgiftsunndragelser i økt utstrekning skjer gjennom organiserte nettverk. I enkelte av sakene avdekket i Norge den senere tiden er det mistanke om omfattende svindel med internasjonal tilknytning. Skatteetaten skal derfor fortsatt prioritere merverdiavgiftskontrollen og se nærmere på behovet for regelendringer på området.

Kontant betaling vanskeliggjør skatte- og avgiftsmyndighetenes arbeid med å avdekke og dokumentere skatte- og avgiftsunndragelser. Departementet har, gjennom oppfølging av NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser, hatt økt oppmerksomhet på arbeid mot skatte- og avgiftsunndragelser som følge av kontantøkonomi. Med virkning fra 1. januar 2011 får næringsdrivende ikke fradrag etter skatteloven og merverdiavgiftsloven for vederlag over 10 000 kroner som ikke er betalt via bank. Videre vil kjøper av tjenester (og varer sammen med tjenester) kunne bli medansvarlig for skatt og merverdiavgift som den som leverer tjenesten har unndratt, dersom kjøpesummen overstiger 10 000 kroner og kjøperen ikke har betalt via bank. Departementet vil også vurdere andre tiltak, herunder tiltak som tilrettelegger for bedre kontroll med fullstendig registrering og dokumentasjon av kontantsalg i kassasystemene. Det vil videre bli vurdert om arbeidsgivere innen enkelte bransjer skal pålegges å føre en daglig oppdatert journal over arbeidstakere. En slik ordning vil særlig være aktuell innen bransjer med stor kontantomsetning, og hvor en kontroll på arbeidsplassen kan bidra til å identifisere svart arbeid.

Tilsagnsordningen for oppfølging av konkursbo bidrar til avdekking av skatte- og avgiftskriminalitet i forbindelse med konkurser, jf. nærmere omtale nedenfor.

Styrking av Skatteetatens arbeid med mindre aksjeselskaper

Stortinget har vedtatt å styrke Skatteetatens arbeid med veiledning, fastsetting og kontroll av mindre aksjeselskaper, jf. Prop. 120 S (2010–2011) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2011 og tilhørende Innst. 420 S (2010–2011). Styrkingen innebærer at Skatteetaten kan øke bemanningen på området, herunder til oppfølging av blant annet kontroll av innbetalt kapital, kjøp, salg og privat bruk av selskapets formuesgoder, ikke-reelle lån mellom eier og selskap og ulovlig utbytte.

For 2012 er det avsatt 20 mill. kroner til oppfølgingen av mindre aksjeselskaper.

Tilpasning til EUs sparedirektiv

For å sikre norske skattemyndigheter bedre tilgang til skatterelevant informasjon om norske skattyteres plassering av midler i utlandet, er det tatt initiativ overfor EU-kommisjonen om forhandlinger om norsk tilknytning til EUs sparedirektiv (direktiv 2003/48/EF).

Sparedirektivet tilrettelegger for at land og andre jurisdiksjoner i EØS-området automatisk kan utveksle data om individers renteinntekter i banker mv. Målet er primært å redusere skatteunndragelse. Det vil bli innberetningsplikt for flere aktører som i næring utbetaler eller videreformidler rentebetalinger til fysiske personer. Rapporteringsplikten etter sparedirektivet vil i en viss utstrekning også omfatte utdelinger og realisasjonsgevinster fra verdipapirfond. Norsk tiltredelse til EUs sparedirektiv vil bl.a. føre til at en større del av oppgavene fra utlandet kan utnyttes til kontrollformål, på bakgrunn av nye rutiner for maskinell identifisering av skattyter og bedre motaksløsning for opplysningene. Tilpasning til sparedirektivet vil også bidra til økt etterlevelse av skattereglene både i Norge og i utlandet samt legge grunnlag for godt samarbeid med utenlandske skattemyndigheter om elektronisk utveksling av informasjon.

For 2012 er det avsatt 33,9 mill. kroner til Skatteetatens tilpasninger til EUs sparedirektiv.

Arbeidsinnvandring og nordmenn i utlandet

Offentlige myndigheter skal legge til rette for at arbeidsinnvandringen kan gjennomføres på en effektiv måte. Ett tiltak her er utvidet tverretattlig samarbeid. Det er en rekke norske bedrifter og nordmenn som har tilholdssted, handler med eller har eierinteresser i utlandet. Samtidig er det mange som kommer til Norge som lønnstakere, tjenesteytere eller selvstendig næringsdrivende. For alle disse gruppene håndterer Skatteetaten ulike problemstillinger knyttet til fastsetting av skatt og trygdeavgift, kontroll, innkreving og registrering (tildeling av fødselsnummer eller D-nummer, håndtering av meldinger om ut- og innvandring, registrering i manntall mv.), mens utlendingsforvaltningen håndterer oppholdsgrunnlag, oppholdstillatelser og beskyttelse (asyl) og Arbeids- og velferdsetaten håndterer arbeidstaker- og arbeidsgivermanntallet og trygderettigheter.

Arbeidsinnvandringen og flere nordmenn som oppholder seg i utlandet, har aktualisert behovet for god samhandling og utvikling av nye løsninger

og praksis på tvers og mellom ulike deler av den offentlige forvaltningen, jf. også Dokument 1 (2009–2010) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008. Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Utlendingsdirektoratet arbeider med flere tiltak for å bedre informasjonsflyten, samordne rutiner og heve registerkvaliteten på dette området. Utvikling av felles tiltak på tvers av etatene vil være en prioritert oppgave framover.

Kvalitetsheving av folkeregisteret

Kvaliteten på opplysningene i folkeregisteret bør fortsatt forbedres. Det stilles andre krav til innhold og registerkvalitet nå enn den gang folkeregisteret ble opprettet. Dette synliggjøres bl.a. gjennom utfordringene registeret møter ved fri bevegelse av arbeidskraft innen EØS og gjennom de spesielle utfordringene som er knyttet til bruk av falske identitetspapirer hos personer som kommer til Norge for å arbeide eller bosette seg. Det er også en utfordring å utøve tilstrekkelig kontroll for å avdekke falske og fiktive flyttemeldinger. Dette er områder hvor innsatsen vil bli intensivert i årene som kommer.

I forbindelse med reorganiseringen av Skatteetaten i 2008 ble folkeregisterfunksjonens samlet i større fagmiljøer i regionene. Dette har gjort det enklere å bygge opp attraktive og sterke fagmiljøer. Styrking av kompetanse innen fagområdene juss og forebygging og kontroll skal videreføres i 2012 for å sikre fortsatt økt kvalitet i tyngre saksbehandling, sikre mer ensartet praksis i alle regioner og bidra til en generell heving av kompetansen på folkeregisterområdet. Skatteetaten skal i årene framover bruke mer ressurser til forebyggende aktivitet på folkeregisterområdet. Det vil for eksempel være aktuelt å gjennomføre informasjonskampanjer og å utvikle hjelpemidler som vil gjøre det enklere å innhente riktig informasjon fra innbyggere og andre meldingsleverandører. Dialogen med eksterne brukere av registeret og registereiere innen tilgrensende områder skal også styrkes som ledd i arbeidet med å bedre datakvaliteten. Styrkingen av folkeregisteret vil bidra til et mer oppdatert register med bedre datakvalitet enn i dag. Dette vil sikre bedre ressursutnyttelse og service til alle virksomheter som er avhengig av folkeregisteropplysninger i sitt arbeid. Økt kontroll vil bidra til avdekking av flere falske, fiktive og manglende meldinger. Dette kan igjen bidra til å redusere misbruk av offentlige velferdsordninger og andre rettigheter. Bedre kontroll vil også kunne bidra til avdekking

av falske flyttemeldinger som ledd i identitetstyverier.

Skattedirektoratet har satt i gang et større program for modernisering av folkeregisteret. Programmet involverer en rekke offentlige og private interessenter, og målsettingen er et folkeregister som i større grad enn i dag ivaretar samfunnets behov. Det er også satt i gang utredningsarbeider rundt ny personidentifikator samt prising og distribusjon av folkeregisterdata for eksterne brukere.

Hjelpesystem for kontroll

Skattedirektoratet er i ferd med å utvikle nytt arbeidsstøttesystem (hjelpesystem) for kontrollvirksomheten i skatteetaten og hos skatteoppkreverne. Innføringen av systemet vil påbegynnes høsten 2012. Systemet skal tas i bruk av 2 000 medarbeidere i Skatteetaten og 800 medarbeidere hos skatteoppkreverne.

Elektronisk forvaltning

Nytt forvaltningssystem for skatteinnkreving – evaluering av SKARP-prosjektet

Det vises til tidligere omtaler av SKARP-prosjektet senest i St.prp. nr. 1 (2009–2010) for Finansdepartementet. Ansvaret for skatteinnkrevingen er delt mellom stat og kommune der kommunene har administrativt ansvar, mens staten gjennom Skatteetaten har et faglig styrings- og oppfølgingsansvar. Gjennom prosjektet er det utviklet et nytt landsdekkende innkrevings- og regnskapssystem for all skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift (SOFIE). Målsettingen var at det nye systemet skulle gjøre skatteinnkrevingen mer effektiv, samtidig som det oppfylte krav til reviderbarhet, sikkerhet og kontroll.

Stortinget godkjente i 2001 en endelig kostnadsramme for prosjektet på 802,2 mill. kroner, pluss risikoavsetning på 102,8 mill. kroner. Det ble forutsatt ferdig innen 31. desember 2005. Ved reorganisering av prosjektet i 2003 etter skifte av hovedleverandør, ble ny sluttdato satt til 31. desember 2007. Den totale kostnadsrammen for prosjektet ble holdt uendret, men justert for prisstigning. Innføring av systemet på landsbasis var en betydelig utfordring. Innføring startet høsten 2006 og foregikk i puljer. Pilotdriften viste at de faglige oppgavene ved drift av systemet, både ved innføring og ordinær produksjon, var mer omfattende enn opprinnelig beregnet. I St.prp. nr. 1 (2006–2007) for Finansdepartementet ble det orientert om at innføringen i Oslo ble utsatt til 2008.

Samtidig ble kostnadsrammen økt med 75 mill. kroner, til 1 055,5 mill. kroner.

SOFIE (Skatt, Oppfølging, Forvaltning, Innfordring og Ettersyn) er, i tillegg til å være et skatteregnskap, en komplett saksbehandlingsløsning for skatteinnkreving. Systemet har i hovedsak funksjonaliteter for å:

- Føre regnskap over skatte- og avgiftsinngangen fra arbeidsgivere, personer og selskaper.
- Føre register over alle som utbetaler ytelser der det skal foretas forskuddstrekk eller betales arbeidsgiveravgift (arbeidsgivere mv.).
- Behandle terminoppgaver og registrere de lønns- og trekkoppgaver som leveres på papir.
- Produsere betalingskrav og betalingsvarsler.
- Gi støtte til manuelle arbeidsprosesser ved skatteinnkreving, inkl. funksjonalitet for oppfølging når betaling eller informasjon ikke foreligger til rett tid.
- Utveksle informasjon med etatseksterne aktører, inkl. tilgang til registeropplysninger over aktiva og informasjon angående motregning.
- Fordele skatteinngangen til skattekreditorene (kommune, fylke, stat og folketrygd) og avlegge periodiske regnskap og oppgjør for disse.
- Utveksle informasjon mellom skatteoppkreverne innbyrdes og mellom skatteoppkreverne og overordnet fagmyndighet.

2009 var første år med landsdekkende drift i SOFIE, og systemet håndterte en årlig betalingsstrøm på over 600 mrd. kroner til skattekreditorene fra alle skattytere og arbeidsgivere.

Skatteetaten har evaluert SKARP. Det er i perioden observert store effekter på skatteinnkrevingen. Dette gjelder både regnskapsføringen (sikkerhet, sporbarhet, redusert antall avvik) og innfordringen (blant annet sterk reduksjon i restanser på restskatt). Det er etablert et sikkert, enhetlig og funksjonelt felles systemmessig grunnlag for innkrevingen i hele landet, godt støttet av omfattende prosess-, rutine- og kompetansesmessige tiltak. Det er vanskelig å dokumentere en direkte sammenheng mellom de ulike tiltak som ble gjennomført og de ulike positive effektene som er observert på området. Skattedirektoratet mener at gjennomføringen av SKARP-prosjektet utvilsomt har vært et viktig bidrag i utviklingen på området. SOFIE legger til rette for en god overordnet faglig styring av skatteoppkrever. Det er bygget opp en egen forvaltningsorganisasjon og brukerstøtte for SOFIE i Skatteetaten. Dette har bidratt til gode samarbeidsforhold. SOFIE har bidratt til økt harmonisering mellom skatteoppkre-

verkontorene og dermed mindre forskjeller i kvaliteten på oppgaveløsningen. For skattyterne betyr dette økt rettssikkerhet og likebehandling. Videre framheves betydningen for innkrevingen ved Skatteoppkrever Utland. Med den store økningen i arbeidsoppgaver ved dette kontoret de seneste årene, er et velfungerende system som SOFIE med tilpasset funksjonalitet, en forutsetning for en effektiv oppgaveløsning.

I driftsfasen er det gjennomført brukerundersøkelser som indikerer at SOFIE fungerer godt i daglig bruk. Målinger bekrefter at SOFIE har god tilgjengelighet, driftsstabilitet og ytelse. Målt oppetid er på over 99 pst. Et stort antall ansatte ved skatteoppkreverkontorene har fått superbrukeroplæring og/eller instruktøropplæring. Brukerstøtten fungerer nå godt, men det har vært utfordringer underveis. Erfaringer så langt indikerer at det kreves en omstillings- og overgangsfase ved den enkelte lokale driftsenhet på ett til to år før lokale rutiner, kompetanse og arbeidsmåter er tilpasset de mulighetene SOFIE gir.

Mange av skatteoppkreverkontorene er små, og om lag halvparten har mindre enn to årsverk. De er derfor sårbare. Både SOFIE og innføringsopplegget har tilrettelagt for økt samarbeid om skatteinnkreving mellom kommuner, inkludert etablering av større, felles driftsenheter basert på interkommunalt samarbeid. Stadig flere kommuner har valgt å organisere skatteinnkrevingen på denne måten, noe som ventes å gi gevinster over tid. For kommuner som samarbeider om skatteoppkreverfunksjonen betyr dette at saksbehandlere kan arbeide i SOFIE med oppgaver og skattytere uavhengig av hvilken kommune disse hører hjemme i. Dette gir mulighet for faglig spesialisering og effektiv fordeling av oppgaver mellom saksbehandlere, og for skatteregnskapet betyr dette at de regnskapsmessige posteringer og transaksjoner blir henført til riktig kommune. Per februar 2011 er 76 kommuner samordnet til 21 kontorer i SOFIE.

Kommunenes IT-kostnader knyttet til skatteinnkreving er blitt vesentlig redusert, mens statens kostnader har økt. Total IT-kostnad for de to første driftsårene var noe høyere enn forutsatt, men forventes å bli redusert de nærmeste årene.

Nytt analysesystem for oljeselskapenes gassalgsavtaler

Det vises til Prop. 1 S (2009–2010) hvor det redegjøres for behovet for nytt analysesystem for oljeselskapenes gassalgsavtaler.

Ved behandlingen av Prop. 126 LS (2009–2010) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv. ble det innført en bestemmelse i petroleumsskatteloven som pålegger oljeselskapene å gi Oljeskattekontoret opplysninger om salg av gass utvunnet på norsk sokkel. Formålet med opplysningsplikten er å gi likningsmyndighetene et bedre grunnlag for å kontrollere at oljeselskapene har fastsatt riktig pris ved salg av gass til nærstående selskaper (internsalg). Det er forutsatt at de innsendte opplysningene skal inngå i en database, som vil være til hjelp i arbeidet med å analysere og vurdere selskapenes gassalgsavtaler. Utviklingen av databasen gjennomføres i to faser i perioden 2011–2013, men er om lag et år forsinket på grunn av nødvendige lovendringer. Det skal legges til rette for at avtale- og fakturainformasjon innberettes elektronisk via Altinn.

Altinn II – tilpasning av eksisterende tjenester og utvikling av nye tjenester

Altinn skal videreutvikles som et verktøy for å nå målsettingen om elektronisk kommunikasjon mellom det offentlige og brukerne. Dette området har et potensial for store effektiviserings- og samordningsgevinster for både offentlig og privat sektor. Altinn II er et prosjekt for utvikling av felles infrastruktur i forvaltningen. Altinn II-prosjektet ledes av Brønnøysundregistrene, og Skatteetaten deltar aktivt i hovedprosjektet, jf. Prop. 1 S (2011–2012) for Nærings- og handelsdepartementet.

Arbeidet med å flytte tjenester fra Altinn I er blitt forsinket. Løsning for selvangivelsen vil fortsatt produseres i Altinn I (både for private og selvstendig næringsdrivende). Det forventes at selvangivelsen vil kunne flyttes til Altinn II i perioden 2013–2014.

Skattedirektoratet arbeider med å utvikle sitt interne rammeverk for eDialoger og de første konkrete eDialogene parallelt med at felles funksjonalitet for samhandlingstjenester utvikles i det sentrale Altinn II-prosjektet. Dette vil være med å danne grunnlag for det videre arbeidet med å utarbeide spesifikke krav til samhandlingstjenester i Altinn II.

For 2012 er det avsatt 89,9 mill. kroner til Skatteetatens arbeid med Altinn II.

Metadataløsning for elektronisk samhandling

Metadata er en beskrivelse av et dataelement eller en samling av dataelementer, dvs. en data- og begrepsdefinisjon. I Regjeringens arbeid med fornying og forenkling av offentlig sektor overfor

næringslivet står gjenbruk og elektronisk samhandling sentralt. En viktig forutsetning for å få til ytterligere samhandling i årene som kommer, er at offentlige virksomheter har ensartede data- og begrepsdefinisjoner. I St.meld. nr. 17 (2006–2007) har Regjeringen varslet at det må etableres nasjonale metadataregistre for å håndtere elektronisk samhandling mot næringsliv og innbyggere. Utviklingen av felles metadataløsning for elektronisk samhandling i Altinn ledes av Brønnøysundregistrene. Det vises for øvrig til omtale i Prop. 1 S (2011–2012) for Nærings- og handelsdepartementet.

For 2012 er det avsatt 37,8 mill. kroner til utviklingen av felles metadataløsning for elektronisk samhandling. Av dette gjelder 18,7 mill. kroner Skatteetaten.

Utvikling av elektronisk ID (eID) og signatur (e-signatur)

Skattedirektoratet og Difi samarbeider om utvikling av MinID som en del av Difis program for utvikling av felles offentlig eID på sikkerhetsnivå tre og fire. Det vises i den forbindelse til omtale i Prop. 1 S (2011–2012) Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Skatteetaten blir utsteder av felles offentlige PIN-koder til MinID (nivå 3-tjenester fra Difi).

Skatteetaten vil legge opp til å ta i bruk tjenestene fra IDporten i Difi. Etaten vil legge vekt på at eID (nivå 3 og nivå 4) og signaturtjenestene innføres samtidig i MinSide.no, i Altinn.no og i Skatteetaten.no, slik at brukerne møter samme påloggingsfunksjonalitet når de benytter etatens elektroniske tjenester.

Modernisering av grunnlagsdata (MAG)

Grunnlagsdata er tredjepartsopplysninger som Skatteetaten mottar fra næringsliv og offentlig forvaltning (som f. eks. banker, arbeidsgivere mv.). Flertallet av selvangivelsene for lønnstakere og pensjonister behandles i dag kun basert på informasjon fra tredjepart, uten at det gjøres tilføyelser eller endringer av skattyter selv. Bruk av informasjon fra tredjepart er avgjørende både for å forenkle arbeidet med selvangivelsen for skattyterne og for å sikre etterlevelse av skattesystemet. I framtiden vil bruk av slik informasjon få økt betydning også ved fastsettelse av skatt og avgift for næringsdrivende og småbedrifter. For Skatteetaten blir det en stadig større og viktigere oppgave å sikre at den informasjon som innhentes, er fullstendig og holder tilstrekkelig kvalitet. Etatens

nåværende systemløsninger for innhenting av slike opplysninger har nådd slutten av sin levetid og er per i dag en risiko for stabil og sikker produksjon av selvangivelsene.

MAG vil tilrettelegge for bedre kvalitet i likningen gjennom å erstatte dagens systemer med ett felles grunnlagsdatasystem. Dette vil tilrettelegge for bedre kontroll på prioriterte områder og bedre driftsstabiliteten i produksjonen av selvangivelser. Samtidig vil bedre kvalitet i likningen kunne gi økt skatteproveny og bedre rettssikkerhet for den enkelte skattyter gjennom bedre grunnlag for korrekt fastsettelse. Sistnevnte vil over tid styrke etatens omdømme og skattesystemets legitimitet. I tillegg kommer samfunnsmessige gevinster ved at arbeidet for skattyter reduseres ved økt forhåndsutfylling av selvangivelsen.

MAG utvikles med sikte på å være en grunnstamme i etatens løsninger for elektronisk innhenting av informasjon fra næringslivet. Den nye systemløsningen vil blant annet være et viktig fundament for realisering av systemstøtte til nye felles tjenester for arbeidsgivere ved realisering av EDAG, jf. under. Løsningen baseres på etatens nye arkitektur for tjenesteorienterte IT-løsninger og utvikles i tråd med dagens standarder og retningslinjer for nye IT-løsninger i offentlig forvaltning.

Prosjektets totale kostnadsramme er 221,6 mill. kroner for perioden 2012–2015, inklusiv usikkerhetsavsetning på 61 mill. kroner. For 2012 er det avsatt 43,6 mill. kroner til utviklingen av nytt felles grunnlagsdatasystem.

Elektronisk skattekort (eSkattekort)

Lønnstakere mottar i dag skattekort på papir fra Skatteetaten og har ansvar for å levere skattekortet videre til arbeidsgiver. Med elektronisk skattekort vil arbeidsgiver informeres om nytt/endret skattekort direkte fra Skatteetaten. Som hovedregel vil denne informasjonen gis elektronisk gjennom Altinn direkte til arbeidsgivers lønns- og personalsystem. Forslaget innebærer forenkling for arbeidsgiver ved at manuell håndtering av skattekort vil bortfalle. Det gir også en forenkling for skattyter som ikke lenger behøver å informere arbeidsgiver om nytt eller endret skattekort. Ordningen vil ha betydelig samfunnsøkonomisk gevinst og vil også gi besparelser for Skatteetaten. Siktet er at den nye ordningen skal kunne innføres i perioden 2013–2014 og være i full bruk fra og med forskuddsutskrivningen for inntektsåret 2014.

Prosjektets kostnadsramme er 30,4 mill. kroner for perioden 2012–2014. For 2012 er det avsatt 15 mill. kroner til utviklingen av elektronisk skattekort.

Elektronisk dialog med arbeidsgiverne

Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten, Statistisk sentralbyrå og Brønnøysundregistrene har gått sammen om et forprosjekt om utforming av en ny felles kommunikasjonsordning for arbeidsgiveres rapportering om ansettelser, lønn og trekk – Elektronisk dialog med arbeidsgiver (EDAG), jf. omtale Prop. 1 S (2010–2011) for Finansdepartementet. Siktemålet for samarbeidet i forprosjektet er å etablere et beslutningsunderlag slik at berørte departementer senere kan fremme forslag om innholdet i en ny ordning med tilhørende lovforslag og om det videre arbeid med en slik ordning.

Ordningen ventes å gi samfunnsøkonomiske gevinster i form av redusert oppgavebyrde for arbeidsgivere ved at flere rapporteringsordninger blir samordnet og standardisert, økt effektivitet og bedre oppgaveløsning i etatene og bedre tjenester fra det offentlige. Forslag til ny ordning har vært på offentlig høring våren 2011 i regi av Finansdepartementet. Høringsuttalelsene er i overveiende grad positive til forslaget, men med enkelte merknader. Spesielt påpekes det at overgangen til ordningen må tilrettelegges godt for små arbeidsgivere og at innføringen må forberedes i nært samråd med arbeidsgivere og deres tjenesteleverandører. Innføring fra januar 2014, som foreslått i høringsbrevet, vurderes av flere instanser å gi for lite tid til god forberedelse.

Forprosjektet videreføres i 2012. Det arbeides videre med forslag til rettslig regulering av ordningen. For 2012 er det avsatt 5 mill. kroner til Skatteetatens arbeid med forprosjektet. Det er foreløpig ikke tatt stilling til hovedprosjekt.

Organisering

Reorganisering av Skatteetaten (ROS) i perioden 2007–2009 er av de største omstillingsprosjektene i norsk statsforvaltning de senere årene, jf. St.prp. nr. 1 (2006–2007) og Innst. S. nr. 6 (2006–2007) samt Ot.prp. nr. 1 (2006–2007) og Innst. O. nr. 10 (2006–2007). Reformen ble sett på som en viktig og hensiktsmessig fornying av offentlig sektor.

Både forvaltningspolitiske og skattefaglige hensyn talte for en endret organisering av Skatteetaten. Skatteetaten var en desentralisert etat med mange mindre kontorer med begrensede ressurser og fagmiljø og med dels doble administrasjoner på fylkes-

nivå. Sett fra skattyterne og brukeres ståsted var etaten sterkt oppdelt og uoversiktlig. Brukerne måtte forholde seg til tre ulike kontortyper; fylkes-skattekontor, skattefogdkontor og likningskontor. Samfunnsutviklingen med mer bruk av informasjonsteknologi og mer komplekse selskapsstrukturer bød på betydelige utfordringer på skatte- og avgiftsområdet, særlig målsetningen om å redusere omfanget av svart økonomi og skatteunndragelser. Dette medførte behov for sterkere fagmiljøer med mer spisskompetanse og tverrfaglighet, metodeutvikling og kompetanse rundt virkemiddelbruk.

Ny organisering hadde til hensikt å gi en mer robust, fleksibel og slagkraftig organisasjon, med bedre ressursutnyttelse og høyere kvalitet. Dette ville i sin tur medføre riktigere skatteinngang.

Fra 1. januar 2008 ble etaten organisert med et sentralt direktorat og fem underliggende skatteregioner (Skatt nord, Skatt Midt-Norge, Skatt vest, Skatt sør og Skatt øst) samt Oljeskattekontoret og Skatteopplysningen. Hver region er én formell forvaltningsenhet og har en rekke fysiske kontorer. De regionale skattekontorene er organisert med funksjonene veiledning, fastsetting, kontroll og rettsanvendelse, innkreving og skattekrim og har riksdekkende myndighet på samtlige av etatens forvaltningsområder. Dette gir en mulighet for bedre arbeidsdeling innad og mellom regionene. Skatteopplysningen er etablert som en landsdekkende enhet direkte underlagt Skattedirektoratet. Reorganiseringen ble gjennomført i nært samarbeid med de tillitsvalgte, ledergruppene i etaten og departementet.

Det er foretatt en evaluering av resultatutvikling, måloppnåelse og produktivitet i Skatteetaten i omstillingsperioden, samt bruk av organisasjons- og styringsstruktur som virkemidler for bedre måloppnåelse. I gjennomføringen møtte etaten flere krevende utfordringer som ble håndtert ut i fra hensynet til skattyterne og sikring av de store inntektsgivende produksjonene som skattekort, selvangivelser og skatteoppgjør. Resultatsmessig fikk etaten en forbigående svekkelse i omstillingsperioden, jf. omtale i de foregående års budsjettproposisjoner. Resultatene i 2010 er på flere områder bedre enn noen gang, både innenfor deler av kontroll- og innkreivingsvirksomheten, service og veiledning samt på folkeregisterområdet. Foreløpige resultater i 2011 viser i følge Skattedirektoratet at den positive utviklingen fra 2010 fortsetter. Det er imidlertid fortsatt behov for forbedringer på enkelte områder, for eksempel likningskontroll av næringsdrivende og selskaper. I gjennomføringsperioden har etaten også fornyet systemer, strukturer, rutiner og dokumentasjon på alle sentrale

delers av Skatteetatens virksomhet. Det er derfor vanskelig å isolere effektene av ROS.

Omorganiseringen av skatteetaten har gitt bedre og mer fleksibel utnyttelse av ressursene. Stedsuavhengige oppgaver er i stor grad blitt flyttet fra det sentrale østlandsområdet til kontorer i distriktene og i andre landsdeler. Også innad i regionene har det vært en stor flytting av oppgaver. Omorganiseringen og omfordelingen av oppgaver har ført til at om lag 2 000 medarbeidere har fått helt eller delvis nye oppgaver, noe som har medført behov for endret og høyere kompetanse i etaten. Kompetanseutvikling har derfor vært et viktig element i organisasjonsutviklingen. Gjennom å samle ressurser i nye og spesialiserte organisasjonsenheter har etaten lagt til rette for økt standardisering og kvalitet i produksjonen og styrket kompetanse i behandling av mer kompliserte skatte- og avgiftsfaglige tema med stor provenyemessig betydning. I tillegg er det forebyggende arbeidet vesentlig styrket både gjennom det generelle informasjons- og veiledningsarbeidet og gjennom etablering av egne spesialiserte enheter.

Som en del av omorganiseringen er den tidligere klageordningen og tilhørende nemndstruktur vesentlig endret. Etaten er gitt fullmakt til å behandle klager i første instans, og det er etablert regionale skatteklagenemnder som er sammensatt av profesjonelle medlemmer. Organiseringen av etatens arbeid med klagesaker er på denne måten sterkt forenklet, men etaten bruker mer ressurser på å kvalitetssikre vedtakene. Erfaringene etter to år er at flere saker avgjøres i første instans og at færre saker enn tidligere påklages til nemnda. Den nye nemndstrukturen innebar helt nye saksbehandlingsrutiner for skatteklagenemndene. I tillegg var det et behov for å rydde opp i gamle saker. Dette medførte at saksbehandlingstidene har vært lengre enn ønskelig, men det er en positiv utvikling i 2010 og ytterligere hittil i 2011. Likebehandling og rettssikkerhet kan ivaretas bedre med den nye organisasjonen og det endrede klagesystemet. Sivilombudsmannen skriver i sin årsmelding for 2010, side 49: «Etter noen startvansker er det generelle inntrykket at den nye skatteetaten fungerer godt».

Skatteetaten har fulgt opp forutsetningene om å ivareta distriktpolitiske hensyn. Etaten har i hovedtrekk opprettholdt et tilsvarende antall ansatte ved de tidligere fylkeshovedstedene, der regionledelsen ikke er lokalisert, som før omorganiseringen. Nesten 20 pst. av etatens ressurser er lokalisert i ulike landsdekkende funksjoner utenfor Oslo. Av Skattedirektoratets 1 081 stillinger er 36 pst. lokalisert utenfor Oslo.

Et viktig hensyn i omstillingsarbeidet har vært å skape attraktive arbeidsplasser. Etaten har gjennomført flere medarbeiderundersøkelser i løpet av omstillingsperioden. Analyse av undersøkelsene viser at medarbeiderne i hovedtrekk er fornøyd med sin arbeidssituasjon i Skatteetaten.

Den nye organisasjonen har vært i drift i tre år. Det er fortsatt behov for forbedringer på noen områder, men Skatteetaten har oppnådd gode resultater på sentrale områder. Skatteetatens resultater for 2010 er på flere områder bedre enn noen gang, og foreløpige resultater for 2011 viser at den positive utviklingen fortsetter. Store organisasjonsendringer krever ofte tid før resultatene viser seg fullt ut, men resultatutviklingen i omstillingsperioden viser etter departementets vurdering potensialet i de organisatoriske løsningene som er valgt.

For å sikre et tilfredsstillende tjenestetilbud til alle skattytere, herunder enhetlig behandling av like saker, fikk Skatteetaten i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 fullmakt til å legge ned skattekontor som per. 1. januar 2011 hadde færre enn fem ansatte. Fullmakten inkluderer 121 skattekontor. Med til sammen 141 ansatte er fagmiljøene ved disse kontorene små og sårbare. Skatteetaten vil i løpet av 2011 vurdere hvilke kontor som skal legges ned. Stenging av skattekontorene vil i hovedsak skje i 2011 og første halvår 2012. Ved nedlegging av kontor skal etaten legge opp til å styrke nærliggende kontor. Nedleggelse skal ikke føre til økt sentralisering til de største byene.

Mål og budsjett 2012

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for Skatteetaten for 2012:

- Skattene skal fastsettes riktig og til rett tid
- Skattene skal betales til rett tid
- Folkeregisteret skal ha høy kvalitet
- Brukerne skal få god service

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Skatteetaten i forbindelse med utforming av departementets tildelingsbrev til etaten for 2012. Tilsiktede resultater i 2012 skal generelt være like gode som eller bedre enn oppnådde resultater i 2010, jf. for øvrig omtalen foran der det blant annet framgår satsingsområder og områder med forbedringspotensial.

Skatteetatens budsjetttramme for 2012 foreslås satt til 4 737,1 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 1,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2011.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. Posten dekker også betalingsformidlingsutgifter mv. i forbindelse med skattebetalingsordningen og midler til innkreving av skatt på petroleumsforekomster. Beløpet inkluderer videre utgifter til regnskapsføring, innkreving og kontroll av skatt fra oppdrags- og arbeidstakere som er skattepliktige i Norge, men som ikke har tilknytning til noen kommune. Blant andre oppgaver som dekkes av posten, nevnes drift og forvaltning av etatens IT-systemer, tiltak mot svart økonomi og skattekriminalitet samt innsats overfor utenlandske arbeidstakere. For 2012 foreslås det bevilget 4 355,9 mill. kroner under post 01 – en økning på 1,4 pst. Økningen skyldes lønns- og prisjustering.

Skatteetaten har enkelte inntekter i forbindelse med salg av tjenester til andre statsinstitusjoner og kommuner, og enkelte andre inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1618, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4618, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten omfatter Skatteetatens utgifter til innkreving av merverdiavgift mv., Skatteetatens andel av de kommunale skatteoppkrevernes utgifter til inn-

kreving av arbeidsgiveravgift, skatt og trygdeavgift, og omkostninger knyttet til tvangsforretninger, tinglysning og garantistillelser. For 2012 foreslås det bevilget 131,5 mill. kroner under post 21.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Posten omfatter bevilgning til etatens eget arbeid med forvaltning av Altinn og med nytt analysesystem for gassavtaler, samt utviklingen av et nytt kontrollhjelpesystem, tilpasninger til EUs sparedirektiv, elektronisk skattekort, og nytt felles grunnlagsdatasystem. Prosjektene er nærmere omtalt ovenfor. For 2012 foreslås det bevilget 163,2 mill. kroner under post 22.

For disse investeringsprosjektene kan det være behov for å inngå avtaler utover budsjettåret. Det bes derfor om at Skatteetaten gis fullmakt til å inngå slike avtaler innenfor de kostnadsrammene som er angitt foran, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter en avsetning til IT-formål, herunder utgifter til større IT-utskiftninger i etaten. Posten kan også benyttes til vedlikehold av etatens programvare. For 2012 foreslås det bevilget 86,5 mill. kroner under post 45.

I forbindelse med enkelte anskaffelser og prosjekter kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 30 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4618 Skatteetaten

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Refunderte utleggs- og tinglysningsgebyr	57 933	50 000	63 000
02	Andre inntekter	92 938	31 400	6 400
05	Gebyr for utleggsforretninger	23 270	23 000	23 000
07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 632	1 500	1 500
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	413		
16	Refusjon av foreldrepenger	36 302		
17	Refusjon lærlinger	43		
18	Refusjon av sykepenger	81 219		
	Sum kap. 4618	293 750	105 900	93 900

Post 01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr

Posten omfatter refusjon av gebyrer ved utleggsforretninger som utføres av de ordinære namsmenn, samt statens andel av de refusjoner skatteoppkreverne mottar fra debitor, jf. kap. 1618, post 21.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter blant annet inntekter fra salg av datatjenester, gebyrer for folkeregisteropplysninger og enkelte andre inntekter.

Til bruk i skatteinnkrevningen bestiller skatteoppkreverne en del dokumenter fra skatteetaten, f.eks. betalingskort for restskatt, terminoppgaver og meldinger om påleggstrekk. Etter gjeldende ordning faktureres skatteoppkreverne månedlig for de produksjons- og portoutgiftene som utskrivning og forsendelse av dokumentene gir. Per år faktureres for om lag 26 mill. kroner. Utgiftsrefusjonene er blitt ført på post 02 Andre inntekter. Fra og med 2012 dekker Skatteetaten disse dokumentutgiftene, og skatteoppkreverne får en utgiftsreduksjon med om lag 26 mill. kroner. Rammetilskuddet til kommunene reduseres tilsvarende, jf. omtale i Prop. 115 S (2010–2011) Kommuneproposisjonen 2011, pkt. 4.4.3.

Skatteetaten framleier en del lokaler. Ut fra den nære sammenhengen som det her er mellom utgifter og inntekter, vil nettoføring gi det beste uttrykket for de økonomiske realitetene. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å nettoføre refusjonene som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, jf. forslag til romertallsvedtak X.2.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

Posten omfatter gebyrinntekter fra utleggsforretninger som skattekontorene selv utfører.

Post 07 Gebyr for bindende forhåndsuttalelser

Posten omfatter inntekter fra gebyrer for bindende forhåndsuttalelser fra Skattedirektoratet og skattekontorene.

Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

For å sikre og følge opp krav i konkursbo som ledd i det offentlige innkrevingsarbeidet, ble det

for 2010 gitt fullmakt til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8,0 mill. kroner. Ved utgangen av 2010 forelå betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for nærmere 7,3 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten er knyttet til kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter. Videre har skatteoppkreverne etter § 4-6 i skatteoppkreverinstruksen anledning til å gi tilsagn inntil 0,5 G til dekning av utgifter til videre bobehandling. Tilsagnet kan utvides til inntil 1 G etter godkjennelse fra skattekontoret. Ved tilsagn som innvilges av skatteoppkreverne, belastes skatteregnskapet for utbetalinger. Skatteoppkrevernes tilsagn er ikke omfattet av rapporteringen her.

Tilsagn gis vanligvis når fortsatt bobehandling antas å kunne tilføre boet aktiva, men hvor det enkelte konkursbo ikke har evne til å bære risikoen for kostnadene. I særlige tilfeller er tilsagnet begrunnet med preventive hensyn. Dette gjelder blant annet når mistanke om økonomisk kriminalitet tilsier at konkursboet forfølger forholdet privatrettslig eller ved å overføre saken til påtalemyndigheten. Ordningen bidrar også til å avsløre overtredelser av skatte-, avgifts-, og regnskapslovgivningen og å motvirke bevisst økonomisk tapping av virksomheter.

Formålet med tilsagnsordningen er å tilføre skatte- og avgiftskreditorene verdier som medfører bedre dekning av skatte- og avgiftskrav som er meldt i boet. Skatteetaten opplyser at skatte- og avgiftskreditorene får en merdekning i konkursbo der det er gitt tilsagn om midler til videre bobehandling. Tilsagnsmidlene bortfaller når konkursboene får tilført midler ved forlik eller når retten gir boene medhold. I 2010 var tilsagnsreduksjon som følge av dette på til sammen 0,3 mill. kroner.

Både av innfordringsmessige og allmennpreventive grunner anser Finansdepartementet at tilsagnsordningen er viktig. Ansvaret for å gi nye tilsagn er delegert til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Ordningen foreslås videreført i 2011 ved at Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet gis fullmakt til å stille nye betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner, innenfor en samlet fullmakt for nye og gamle tilsagn på 23,3 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak VIII. Finansdepartementet vil foreta fordelingen mellom de to direktoratene.

Tabell 4.12 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

	(i 1 000 kr)
	Tilsagn
Samlet ansvar per 1. januar 2010	5 372
Nye tilsagn i 2010	5 472
Tilsagnsreduksjoner som følge av utbetalinger i avsluttede bo	-299
Tilsagnsreduksjoner som følge av utbetalinger i ikke avsluttede bo	-850
Differanse mellom tilsagn og utbetalinger i avsluttede bo	-2 410
Samlet ansvar per 31. desember 2010	7 284
Fullmakt til nye tilsagn i 2011	8 000
Forslag til fullmakt til nye tilsagn i 2012	8 000
Forslag til samlet fullmakt i 2012 for nye og gamle tilsagn	23 285

Programkategori 23.30 Offisiell statistikk

Utgifter under programkategori 23.30:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
1620	Statistisk sentralbyrå	710 346	701 900	706 800	0,7
	Sum kategori 23.30	710 346	701 900	706 800	0,7

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå

(i 1 000 kr)					
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	
01	Driftsutgifter	502 858	503 400	502 200	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	195 410	188 900	194 800	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 078	9 600	9 800	
	Sum kap. 1620	710 346	701 900	706 800	

Hovedoppgaver

Statistisk sentralbyrå har hovedansvaret for å dekke behovet for statistikk om det norske samfunnet og har i tillegg en betydelig forskningsvirksomhet. Offisiell statistikk dekker de fleste samfunnsområder og gir viktig kunnskap om samfunnets struktur, utvikling og virkemåte. Statistikken danner dermed grunnlag for planlegging og styring. Oppgavene til Statistisk sentralbyrå er regulert i *statistikkloven* og omfatter:

- å kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk
- å samordne statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer
- å utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning
- å gi opplysninger til statistisk bruk for forskningsformål og offentlig planlegging
- å ha det norske hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid

Statistikkloven gir Statistisk sentralbyrå faglig uavhengighet. Administrativt er Statistisk sentralbyrå underlagt Finansdepartementet. Uavhengigheten av myndigheter og interessegrupper er avgjørende for den tillit og autoritet som offisiell statistikk må ha. Samtidig er datasikkerhet og personvern avgjørende forutsetninger for tillit hos oppgavegiverne og dermed for Statistisk sentralbyrås virksomhet.

Internasjonalt statistisk samarbeid får stadig større omfang. Samarbeidet gir føringer for virksomheten til Statistisk sentralbyrå, samtidig som det bidrar til å heve kvaliteten på norsk statistikk. EØS-avtalen sikrer Norge mulighet for deltakelse i alle saksforberedende komiteer og ekspertgrupper i regi av EUs statistikkbyrå. Samtidig er Norge gjennom EØS-avtalen forpliktet til å oppfylle EUs statistikk- og rapporteringskrav og innføre EØS-relevante statistikkrettsakter i norsk rett. Også den europeiske statistikkloven, som inneholder retningslinjer for utvikling, produksjon og formidling av europeisk statistikk, er gjennom-

ført i norsk rett gjennom en forskrift til statistikkloven. Disse retningslinjene danner sammen med FN's grunnleggende prinsipper for offisiell statistikk et internasjonalt rammeverk for Statistisk sentralbyrås statistikkproduksjon.

Organisering

Ledelsen i Statistisk sentralbyrå består av administrerende direktør og assisterende direktør i tillegg til avdelingsledere. Ved utgangen av 2010 hadde virksomheten 974 ansatte; 586 i Oslo og 388 i Kongsvinger. Statistisk sentralbyrå hadde også 180 intervjuere som arbeider med spørreundersøkelser. Bemanningen utenom intervjuorganisasjonen er anslått til 923 årsverk per 1. mars 2011.

Med hjemmel i statistikkloven oppnevner Finansdepartementet *styret* til Statistisk sentralbyrå for perioder inntil fire år. Styret består av leder, nestleder og fem ordinære medlemmer inkludert en representant for de ansatte. De ordinære styremedlemmene har personlige varamedlemmer. I henhold til statistikkloven fører styret alminnelig tilsyn med utviklingen i offisiell statistikk og med Statistisk sentralbyrås virksomhet. Styret behandler også Statistisk sentralbyrås strategi, budsjettforslag og årlig arbeidsprogram etter forslag fra administrerende direktør. Det legger disse sakene samt årsmelding fram for Finansdepartementet.

Statistikkrådet er et rådgivende organ for Statistisk sentralbyrå og andre produsenter av statistikk i Norge. Rådet skal ifølge sitt mandat bidra til å samordne produksjon og formidling av offisiell statistikk. Statistikkrådet ledes av administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå og besto per august 2011 av 25 statistikkprodusenter og registreiere. Statistikkrådet legger fram en årlig rapport om sin virksomhet.

Statistisk sentralbyrå har løpende dialog og informasjonsutveksling med representanter for

brukere og oppgavegivere, som også gir råd om mål og prioriteringer innen ulike statistikkområder gjennom en rekke *rådgivende utvalg*.

Sentrale innsatsområder

Om lag hvert femte år utarbeider Statistisk sentralbyrå en strategiplan som gir retning for hvordan virksomheten skal utvikle seg de neste årene. Gjeldende strategiplan er fra 2007 og er bygd rundt følgende fem hovedpunkter:

- Statistikk speiler samfunnet
- Forskning av høy kvalitet
- Fornøyde brukere og motiverte oppgavegivere
- Samarbeid for bedre statistikk
- Kvalitet i alle ledd

Omtalen av prioriterte områder, aktiviteter og mål nedenfor følger i hovedsak inndelingen i strategien til Statistisk sentralbyrå. Oppfølging av disse punktene er en del av styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå, blant annet ved utformingen av det årlige tildelingsbrevet.

Rapport 2010

I det følgende gis en nærmere omtale av sentrale resultatindikatorer for den løpende statistikkproduksjonen i 2010.

Aktualitet

Statistikkens aktualitet måles som antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert. Som det framgår av tabell 4.13 gikk produksjonstiden ytterligere ned for kvartals- og årsstatistikken i 2010, mens den var uendret fra året før for månedsstatistikken.

Tabell 4.13 Statistikkens aktualitet – antall uker fra referanseperiodens utløp

	2006	2007	2008	2009	2010
Månedsstatistikk	3,4	3,2	3,5	3,4	
Kvartalsstatistikk	8,7	9,7	9,0	8,2	8,0
Årsstatistikk	40,4	38,3	41,5	40,6	37,2

Punktlighet

Både i Norge og andre land er det krav om at tidspunkt for publisering av offisiell statistikk er

annonsert på forhånd. Indikatoren for punktlighet måler andelen som kommer på det forhåndsmeldte tidspunktet. I 2010 var denne andelen i underkant av 90 pst., om lag som i de foregående årene.

Av andelen som avvek fra varslet tidspunkt skyldtes vel 1/3 statistikk som kom for tidlig og knapt 2/3 statistikk som kom for sent.

Tabell 4.14 Frigivelse av statistikker – avvik i forhold til varslet tidspunkt

	2006	2007	2008	2009	2010
Andel avvik fra varslet tidspunkt (i pst.)	6	10	10	12	11

Svarprosent

For å lage statistikk med tilstrekkelig kvalitet på bakgrunn av intervjuundersøkelser eller skjemautfylling er det en forutsetning at svarprosenten er høy. Statistikkloven gir Statistisk sentralbyrå hjemmel til å benytte oppgaveplikt og eventuelt tvangsmulkt ved innhenting av data for statistikkformål. Svarprosentene for Statistisk sentralbyrås undersøkelser med oppgaveplikt er gjennomgående svært høye og stabile, jf. tabell

4.15. I de frivillige undersøkelsene er svarprosentene lavere. Utviklingen de seneste årene tyder dessuten på at svarprosentene er avtakende, noe også flere andre lands statistikkbyråer har erfart. I 2010 var svarprosenten i de frivillige undersøkelsene svært lav, kun 67 pst. Det skyldtes særlig lav svarprosent for enkelte mindre undersøkelser som tidligere ikke har vært med i beregningene. Statistisk sentralbyrå arbeider målrettet for å styrke svarprosentene i de frivillige undersøkelsene.

Tabell 4.15 Svarprosent i undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå

Undersøkelser:	2006	2007	2008	2009	2010
Med oppgaveplikt	95	95	95	95	96
Frivillige	75	73	72	74	67

Oppgavebyrde

Ifølge beregninger fra Oppgaveregisteret utgjør arbeid knyttet til rapportering til Statistisk sentralbyrå i underkant av 2 pst. av den totale oppgavebelastningen for næringslivet. Som det framgår av

tabell 4.16 avtok oppgavebyrden, målt i antall årsverk, betydelig fra 2008 til 2009, og ytterligere i 2010. Reduksjonen i 2009 skyldtes delvis en endring i beregningsopplegget, men også justert for denne omleggingen fortsatte nedgangen i 2010.

Tabell 4.16 Oppgavebyrde knyttet til rapportering

	2006	2007	2008	2009	2010
I alt (årsverk)	175	177	177	146	137
- Næringslivet i alt	94	108	107	103	100
- Andre	81	69	70	43	37

I 2010 ble i alt 23 pst. av alle norske foretak bedt om å rapportere til Statistisk sentralbyrå, sammenliknet med 16 pst. i 2009. Økningen skyldtes i hovedsak flere store undersøkelser som ble gjennomført i 2010. Store foretak blir mer belastet enn små. Blant foretak med 20 eller flere sysselsatte var i alt 91 pst. med i én eller flere undersøkelser, mens 20 pst. av foretak med færre enn 10 sysselsatte deltok.

Elektronisk innrapportering fra næringslivet

Oppslutningen om Statistisk sentralbyrås elektroniske innrapporteringsløsninger fortsetter å øke. I 2010 ble totalt 65 pst. av næringslivets skjemaer til Statistisk sentralbyrå levert elektronisk. Den relativt omfattende landbrukstillingen i 2010 bidro til å trekke andelen ned. Utenom denne tellingen økte den elektroniske innrapporteringen til 71 pst.

i 2010. Satsingen på elektronisk rapportering, som blant annet består i ikke å sende ut papirskjema i førstegangshenvendelser til bedrifter og foretak,

har positiv effekt. For flere undersøkelser som tidligere var papirbaserte, var den elektroniske svarinngangen i 2010 på over 90 pst.

Tabell 4.17 Andel oppgavegivere som rapporterer elektronisk

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Elektronisk innrapportering (pst.)	33	36	48	53	63	65

Frigitte statistikker

I 2010 ble det publisert 951 statistikker, 42 færre enn året før, jf. tabell 4.18. Nedgangen skyldes at det ble gjennomført flere sammenslåinger av

enkeltpubliserings, blant annet ble seks ulike publiserings på området spesialisthelsetjenesten erstattet av en samlet frigiving. Samtidig var det i alt 10 nye statistikkfrigivninger i 2010.

Tabell 4.18 Frigitte statistikker

	2006	2007	2008	2009	2010
Frigitte statistikker	855	977	1009	993	951

Øvrig rapportering

Statistikkproduksjon og formidling

Flere prosjekter for å modernisere og standardisere statistikkproduksjonen ble igangsatt eller videreført i 2010 med sikte på å øke kvaliteten og tilgjengeligheten for statistikkprodukter. Disse omfatter blant annet prosjektet for elektronisk publisering og Nye ssb.no. Prosjektet Nye ssb.no, som nå er i en avslutningsfase, er den største omleggingen av Statistisk sentralbyrås elektroniske formidling av statistikk og forskningsresultater siden ssb.no ble etablert i 1995.

Forskningsvirksomheten

Forskningen i Statistisk sentralbyrå skal holde et høyt internasjonalt faglig nivå og bidra til ny kunnskap om økonomisk atferd og økonomiske virkninger av bl.a. politiske tiltak. Kunnskapen skal være til nytte og interesse for forskersamfunnet, gi en kvalitativt bedre statistikk og gi analyseverktøy og resultater til bruk for offentlige organer og allmennheten. Hovedlinjene i forskningsvirksomheten ble videreført i 2010, blant annet knyttet til modellkontrakter og modellutvikling. Forskningspubliseringen svinger betydelig fra år til år. I 2010 var den litt mindre omfattende enn året før, både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig var foredragsvirksomheten betydelig større.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid på statistikkområdet sikter bl.a. mot økt sammenliknbarhet i statistikken for ulike land. Samarbeidet innebærer at det stilles krav til statistikkens innhold, omfang og kvalitet. For å møte kravene fra det internasjonale samarbeidet om statistikk, må det løpende utvikles nye statistikker eller eksisterende statistikker må tilpasses internasjonale fastsatte krav. Dette arbeidet har økt over tid.

Virksomhet innenfor det europeiske økonomiske samarbeidsområdet utgjør den mest omfattende delen av det internasjonale statistiske samarbeidet. Relevante statistikkforordninger vedtatt av EU tas inn i EØS-avtalen og implementeres deretter i norsk lov. Til sammen om lag 300 statistikkforordninger vedtatt av EU var gjennomført i norsk rett ved utgangen av 2010.

Statistisk sentralbyrås administrerende direktør er medlem av FNs statistiske kommisjon for perioden 2010–2013. Statistisk sentralbyrå leder dessuten FNs arbeid med å utvikle nye prinsipper og manualer for internasjonal energi- og miljøstatistikk. Statistisk sentralbyrå deltok på 125 møter i det statistiske samarbeidet i EØS i 2010.

Brukerfinansierte oppdrag

I tillegg til grunnbevilgningen over statsbudsjettet (statsoppdraget) finansieres Statistisk sentralbyrås virksomhet ved at offentlige og private oppdragsgivere betaler direkte for utvikling og tilret-

telegging av statistikk og analyser (brukerfinansierte oppdrag). Departementer og andre statlige virksomheter er de viktigste oppdragsgiverne. Brukerfinansierte oppdrag utgjorde om lag 29 pst. av de samlede inntektene i 2010, mot knapt 27 pst. året før.

Sentrale utfordringer og prioriteringer i statistikkproduksjonen i 2012

Statistisk sentralbyrå arbeider systematisk med å videreutvikle og forbedre det samlede statistikkproduktet. Det blir lagt vekt på å utvikle statistikk for områder som er dårlig dekket. Etterspørselen etter ny og forbedret statistikk og analyse utvides til stadig flere områder som direkte eller indirekte beskriver samfunnsutvikling og levekår for ulike grupper. Samtidig skal den løpende statistikken opprettholde minst like god kvalitet og aktualitet som før. Statistikkproduksjonen skal følge internasjonale krav og retningslinjer. Det er et sentralt mål å begrense den totale oppgavebyrden så mye som mulig. Forskningsvirksomheten skal belyse utviklingstrekk ved samfunnet og videreføres på et høyt internasjonalt nivå.

Med økende etterspørsel etter ny og bedre statistikk er det løpende behov for å modernisere og effektivisere statistikkproduksjonen. I 2012 vil dette arbeidet videreføres, særlig gjennom ulike standardiseringstiltak.

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet prioriteres høyt og Statistisk sentralbyrå arbeider løpende med å videreutvikle rutiner for sikkerhet og beredskap på alle områder. Virksomheten er tilpasset krav og retningslinjer i personopplysningsloven og sikkerhetsloven. Arbeidet med datasikkerhet vil ha høy prioritet også i 2012, og Statistisk sentralbyrå vil delta i relevante, sentrale øvelser hvor sikkerhet og beredskap er tema.

Elektronisk datafangst

Arbeidet som startet i 2010 med å konvertere skjemaer i Altinn I og IDUN, dvs. Statistisk sentralbyrås eget system for elektronisk innrapportering, over i Altinn II slutføres i løpet av 2012. Overgangen til Altinn II vil innebære en full modernisering av datafangsten i Statistisk sentralbyrå.

Planleggingen av flyttingen av KOSTRA-rapportering til Altinn II vil bli videreført i 2012.

Statistisk sentralbyrå prioriterer elektronisk samhandling med oppgavegivere og andre statistikkprodusenter. Gjenbruk av data og utvikling av effektive rapporteringsløsninger bidrar til å holde oppgavebyrden lav. Det er et mål at næringslivet bare skal rapportere samme informasjon én gang til én offentlig etat. Statistisk sentralbyrå deltar i den forbindelse i planleggingen av en ny felles kommunikasjonsordning for arbeidsgiveres rapportering om ansettelse, lønn og trekk, jf. nærmere omtale under kap. 1618 Skatteetaten, avsnittet Elektronisk dialog med arbeidsgiverne.

Et nyutviklet system for samordning av utvalg for å oppnå jevnere fordeling av oppgavebyrden, er tatt i bruk. Et felles system for tilbakemeldinger til oppgavegivere om kvaliteten på deres innrapportering i løpet av datafangstperioden er planlagt igangsatt i 2011.

Folke- og bolig tellingen 2011

Mens tidligere folke- og bolig tellinger delvis bygget på utsending av papirskjema, vil tellingen i 2011 fullt ut baseres på administrative og statistiske registre. Tellingene har vært forberedt over flere år, og en sikter mot at kostnadene vil utgjøre om lag 10 pst. av kostnadene ved Folke- og bolig telling 2001. Tellingstidspunktet er 19. november 2011. Målet om en dekningsprosent for bosatte i flerbolighus på 95 pst. før tellingen skal gjennomføres er nådd. Skatteetatens arbeid med å øke dekningsprosenten av bolignummer i det sentrale folkeregisteret og Statens kartverks arbeid for å bedre kvaliteten på boligdata i registeret for slike data (Matrikkelen) har vært viktig for å oppnå en så høy dekningsprosent.

Folke- og bolig tellingen 2011 er hjemlet i en EU-forordning og gjelder følgelig også for øvrige EØS-land. EU-forordningen stiller krav til at rapporteringen og tabeller vil være tilgjengelige i Statistisk sentralbyrås formidlingsdatabase. Hovedpubliseringen vil finne sted i 2012 og 2013.

Landbrukst tellingen 2010

I 2012 fullføres arbeidet med Landbrukst tellingen 2010, og det vil da foreligge resultater fra de siste registerkoblingene. Tellingene er basert på krav i EØS-avtalen og til nasjonale behov. Informasjonen ble for en stor del hentet fra administrative registre, supplert med en skjema-basert undersøkelse til de i alt 45 000 jordbruksbedriftene i landet.

Hovedrevisjon av nasjonalregnskapet mv.

Statistisk sentralbyrå vil i 2012 starte planleggingen av en ny revisjon av nasjonalregnskapet som har som formål å innarbeide de reviderte FN-standardene (2008 SNA) og EU-standardene (ESA 2010). Etter Eurostats plan skal den nye revisjonen av nasjonalregnskapssystemet publiseres høsten 2014. Samtidig skal den reviderte manualen for utenriksregnskap fra IMF tas i bruk. Det samme gjelder den reviderte manualen for direkteinvestering fra OECD og nye retningslinjer for internasjonal tjenestehandel. I 2012 vil Statistisk sentralbyrå også arbeide videre med kvaliteten på de løpende nasjonalregnskapstallene. Spesielt vil en se på hvordan globalisering påvirker primærstatistikkene.

I kjølvannet av finanskrisen og i samband med økt internasjonalisering og globalisering er det behov for tilpasninger og utvidelser i finansstatistikken og nasjonalregnskapet, både med hensyn til aktualitet, hyppighet, større spesifikasjonsgrad og internasjonal sammenliknbarhet. Dette skjer bl.a. med utgangspunkt i nye krav fra EU og den aksjonsplanen som er utarbeidet av de 20 største økonomiene (de såkalte G-20-landene) om styrket statistikkunderlag.

Statistikk for offentlig sektor

StatRes er et rammeverk for utvikling og formidling av statistikk og indikatorer for ressursinnsats, aktivitet og resultater for statens virksomhet. StatRes er sentral i utviklingen av statistikk over offentlig sektor. Arbeidet med å videreutvikle dette statistikkområdet med sikte på å dekke hele statsforvaltningen vil fortsette i 2012.

Tidsbruksundersøkelsen

Datainnsamlingen startet i februar 2010 og ble fullført våren 2011. Bearbeiding av de innsamlede data og publisering av resultatene vil skje høsten 2011 og i 2012.

Omlegging av levekårs- og forbruksundersøkelsene

En samordning av de tidligere temaroterende levekårsundersøkelsene med EUs Survey on Income and Living Conditions (EU-SILC) trådte i kraft fra 2011. På initiativ fra Eurostat utvides levekårsundersøkelsen med en egen modul om livskvalitet («well-being»). Med levekårsundersøkelsen dekker Statistisk sentralbyrå mange av

de elementene Stiglitz-kommisjonen fra 2009 la vekt på.

Forbruksundersøkelsen legges om fra en årlig undersøkelse med et lite utvalg til en periodisk undersøkelse med større utvalg og gjennomføres første gang i 2012. Omleggingen vil gi bedre muligheter for forbruks- og levekårsanalyser.

Svalbardstatistikk

Arbeidet med å beskrive Svalbardsamfunnet gjennom egne analyser av økonomiske og sosiale forhold, inkludert miljøsituasjonen, videreføres i 2012. Statistisk sentralbyrå ser det som en prioritert oppgave å utvikle sammenliknbar statistikk som kan gi sentrale og lokale myndigheter bedre beslutningsgrunnlag. Arbeid knyttet til å bedre datagrunnlaget for de utenlandske bosetningene vil bli gjennomført i 2012.

Forskning og analyse i 2012

Forskningsvirksomheten til Statistisk sentralbyrå skal bidra med ny kunnskap om økonomisk atferd og økonomiske virkninger av ulike begivenheter, herunder politiske tiltak. Forskingen skal dessuten gi tilbakevirkninger til statistikken. Forskningsinnsatsen fortsetter i 2012 i hovedsak i samme spor som i tidligere år, men tilpasset særlige utfordringer på områder som miljø, pensjon og levekår. Prioriteringer innenfor ulike områder av forskningen er nærmere beskrevet nedenfor.

Skatteanalyser og offentlig økonomi

Skatte- og pensjonsmodellene oppdateres og utvikles videre. Oppgaver overfor forvaltning og partiene på Stortinget opprettholdes. Fordelingsanalyser vil bli videreutviklet med vekt på inntekts- og formuesfordeling og effekter av offentlige velferdsordninger.

Ressurs- og miljøøkonomi

Studier av avtaler og virkemiddelbruk i miljø- og energipolitikken prioriteres sammen med analyser av hva valg av teknologi betyr for utslipp og miljø.

Mikroøkonometriske analyser

Statistisk sentralbyrås analyser av atferd i bedrifter, foretak, individer og husholdninger videreføres, og det legges vekt på å inkludere resultater fra denne forskningen i modellene. Tema som pri-

oriteres er bl.a. utdanningsvalg og faktorer som påvirker tilstrømming til trygdesystemet.

Makroøkonomiske analyser

Arbeidet med konjunkturanalyser, makromodeller og modelloppgaver for forvaltningen og Stortinget videreføres. Også arbeidet med langsiktige studier av sammenhengen mellom demografi, statsfinanser og økonomisk utvikling fortsetter.

Befolkningsanalyser og levekårsforskning

Arbeidet med å publisere årlige befolkningsprognoser fortsetter. Analyser av dødelighet og migrasjon prioriteres og samspeilet mellom befolkningsutvikling og levekår studeres.

Budsjett 2012

Det foreslås en budsjetttramme for Statistisk sentralbyrå i 2012 på 706,8 mill. kroner. I forhold til 2011 gir dette om lag uendret aktivitetsnivå. Enkelte tidsavgrensede undersøkelser slutføres i 2012.

Følgende hovedmål gjelder for Statistisk sentralbyrås løpende virksomhet:

- å utvikle statistikk for områder som har mangelfull dekning
- å opprettholde omfanget av den løpende statistikkproduksjonen med minst like god kvalitet og aktualitet som før.
- å holde forskningsstandard på et høyt internasjonalt nivå.
- å satse videre på brukervennlig og effektiv formidling av statistikk og forskningsresultater på Statistisk sentralbyrås internettside.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Salgsinntekter	386	300	300
02	Oppdragsinntekter	208 348	188 900	194 800
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	190		
16	Refusjon av foreldrepenger	8 727		
18	Refusjon av sykepenger	10 880		
85	Tvangsmulkt	11 958	10 000	10 000
	Sum kap. 4620	240 489	199 200	205 100

Det er også en sentral målsetting å holde oppgavebyrden knyttet til rapportering til Statistisk sentralbyrå på et så lavt nivå som mulig.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. For 2012 foreslås det bevilget 502,2 mill. kroner under post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Spesielle driftsutgifter er knyttet til brukerfinansierte oppdrag. Omfanget av slike oppdrag er beregnet til 194,8 mill. kroner.

Ved brukerfinansierte oppdrag blir utgiftene postert på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter. Inntekten fra slike oppdrag skal fullt ut dekke utgiftene og blir postert på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Statistisk sentralbyrå kan overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvare merinntektene på kap. 4620, post 02 Oppdragsinntekter. Eventuelle ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 1621, jf. forslag til romertallsvedtak II.2.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen vil i hovedsak bli brukt til investeringer for å videreutvikle datasikkerhet og datakapasitet på Statistisk sentralbyrås teknologiske plattform.

Post 01 Salgsinntekter

Posten omfatter inntekter fra salg av publikasjoner.

Post 02 Oppdragsinntekter

Posten omfatter inntekter fra eksternt finansierte statistikk-, analyse- og forskningsoppdrag. Se også

omtale under kap. 1620, post 21. Oppdragsinntektene i 2012 er beregnet til 194,8 mill. kroner.

Post 85 Tvangsmulkt

Ved manglende overholdelse av oppgaveplikten har Statistisk sentralbyrå med hjemmel i statistikkloven adgang til å ilegge tvangsmulkt. Inntektene fra tvangsmulkt er budsjettert til 10 mill. kroner. Inntektene tilfaller statskassen.

Programkategori 23.40 Andre formål

Utgifter under programkategori 23.40, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	16 106 312	15 960 000	16 950 000	6,2
1634	Statens innkrevingsentral	273 263	269 000	289 700	7,7
1637	EU-opplysning	4 600	4 800	5 000	4,2
1638	Kjøp av klimavoter	130 095	433 300	513 500	18,5
1645	Statens finansfond	2 000	10 000	10 300	3,0
	Sum kategori 23.40	16 516 270	16 677 100	17 768 500	6,5

Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	14 687 849	14 500 000	15 400 000
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 418 463	1 460 000	1 550 000
	Sum kap. 1632	16 106 312	15 960 000	16 950 000

Post 61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, overslagsbevilgning

Med virkning fra 1. januar 2004 ble det innført en generell ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for merverdiavgift på anskaffelser av varer og tjenester. Hensikten med ordningen er at merverdiavgiften i minst mulig grad skal påvirke kommunenes beslutninger om å produsere avgiftspliktige tjenester med egne ansatte eller kjøpe dem fra private. Ordningen er finansiert av kommunesektoren selv gjennom en reduksjon i kommunenes frie inntekter. Den generelle kompensasjonsordningen erstattet en begrenset kompensasjonsordning som ble innført i 1995.

I saldert budsjett for 2011 ble det lagt til grunn en utgift på 14 500 mill. kroner i momskompensa-

sjon til kommuner og fylkeskommuner. Ved behandlingen av Prop. 120 S (2010–2011) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2011 ble bevilgningen økt til 15 000 mill. kroner. På grunnlag av regnskapstall hittil i 2011 og anslåtte utbetalinger resten av året anslås momskompensasjonen til kommuner og fylkeskommuner i 2011 nå til 14 700 mill. kroner. Samlet momskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner i 2012 er anslått til 15 400 mill. kroner.

Kommunene innberetter oppgaver over merverdiavgiftskompensasjon til avgiftsmyndighetene annenhver måned slik som i det ordinære merverdiavgiftssystemet, men det er også mulig å levere oppgaver på årsbasis. Utbetalingene skjer fortløpende og innen tre uker. Dokumentasjonskravene i forbindelse med innsending av kompensasjons-

krav er forenklet ved at kravene kun skal vedlegges revisorbekreftelse. Kompensasjonskrav fra private tjenesteprodusenter kan sendes direkte til avgiftsmyndighetene. Det er en minstegrense på 20 000 kroner for kompensasjonsbeløp per år for at virksomheter skal komme inn i ordningen. Ordningen gjelder også enkelte private og ideelle virksomheter, og det er en egen tilskuddspost for disse, jf. post 72.

Post 72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter, overslagsbevilgning

For ikke å skape konkurransevidringer mellom kommunal og privat produksjon av sentrale velferdstjenester, er også private og ideelle virksom-

heter omfattet av ordningen. Dette gjelder private og ideelle virksomheter som utfører slike sosiale tjenester og helse- og undervisningstjenester som kommunene ved lov er pålagt å utføre. Det er på disse områdene det antas at kommunene i størst grad gjennom kompensasjonsordningen vil kunne få en konkurransefordel framfor private virksomheter uten avgiftsplikt. De private og ideelle virksomheter som omfattes av ordningen, skal sende krav etter samme kriterier som kommunene (jf. post 61), men direkte til det lokale skattekontor.

I saldert budsjett for 2011 ble det lagt til grunn en utgift på 1 460 mill. kroner på denne posten. Det foreslås bevilget 1 550 mill. kroner under denne posten for 2012.

Kap. 1634 Statens innkrevingsentral

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	265 719	253 700	268 100
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 544	15 300	21 600
	Sum kap. 1634	273 263	269 000	289 700

Formål, hovedoppgaver og organisering

Det overordnede mål for Statens innkrevingsentral (SI) er å sørge for effektiv og korrekt innkreving på vegne av oppdragsgiver. SI har som primæroppgave å innkreve straffekrav utstedt av justismyndighetene, og avgifter, gebyrer og misligholdte krav for andre statlige virksomheter. Videre skal virksomheten drifte og videreutvikle et felles saksbehandlersystem for SI og de alminnelige namsmenn (SIAN), forvalte en database for samordning av utleggstrekk og levere økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten (PLØS).

Virksomheten er lokalisert til Mo i Rana og hadde per 1. mars 2011 en bemanning tilsvarende

348 årsverk. Per 30. juni 2011 hadde SI 28 oppdragsgivere.

Mål og resultater 2010

SIs driftsresultater vurderes ut fra fire fastsatte hovedmål for virksomheten, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Innkrevingen skal være effektiv

SI skal sikre at andelen innkrevde straffekrav utstedt av justismyndighetene, og andelen innkrevde avgifter, gebyrer og misligholdte krav for andre statlige virksomheter er høy (være formåleffektiv). SI skal ha god ressursutnyttelse (være kostnadseffektiv).

Tabell 4.19 Statens innkrevingsentral – registrerte krav og innkrevd beløp per år

	2008	2009	2010
Antall registrerte krav (i hele 1 000)	1 194	1 180	1 211
– Straffekrav	337	307	328
– Andre kravtyper	857	873	883
Totalt innkrevd beløp (i mill. kroner)	3 238	3 197	3 482
– Straffekrav	1 350	1 218	1 384
– Andre kravtyper	1 888	1 979	2 098

Tabell 4.19 viser en vekst i antall registrerte krav fra 2009 til 2010. Det er størst vekst i antall registrerte straffekrav, men det er også vekst i andre kravtyper. Av straffekrav var det størst vekst for forenklet forelegg. Av andre kravtyper var den største veksten for misligholdt kringkastingsavgift og misligholdt årsavgift på motorkjøretøy. Innkrevd beløp vokste sterkere enn veksten i registrerte krav skulle tilsi. En mulig årsak til dette er at SI har iverksatt ulike tiltak for mer effektiv innkreving av misligholdte krav.

Formålseffektivitet

For å kunne vurdere virksomhetens formålseffektivitet er det satt mål for andel krav per kravtype som er oppgjort (løsningsprosent) og innbetalt (innbetalingsprosent) innen ett år etter at innkrevingen ble iverksatt. I tillegg måles resultater per kravtype for noen krav etter enten tre eller fem års innkreving. Definisjonen av styringsparameterne for formålseffektivitet er noe endret f.o.m. 2010. Dette vanskeliggjør sammenlikning med tidligere år. Mål og resultater for 2010 er vist i tabell 4.20.

Tabell 4.20 Statens innkrevingsentral – innkrevingseffektivitet (løsnings¹- og innbetalingsprosent²)

Alder på krav	Kravtype	Løsningsprosent		Innbetalingsprosent	
		Resultatmål 2010 (pst.)	Resultat 2010 (pst.)	Resultatmål 2010 (pst.)	Resultat 2010 (pst.)
5 år	Bøter	98	97,9	95	94,8
	Erstatninger	38	41	36	38
	Inndragninger	64,5	77,1	64	64,7
	Misligholdte studielån	31	36,2	21	24,4
3 år	Regresskrav	24	26,4	22	24,4
	Forsinkelsesgebyr etter regnskapsloven	89	91	74,5	74
	Trafikantsanksjoner	94	93,5	93	92,9
	Gebyr etter skipssikkerhetsloven			99,3	99,5
	Misligholdt årsavgift på motorvogn			80	94,2
	Misligholdt kringkastingsavgift			80	96
1 år	Bøter	86	85,4	85,5	84,9
	Erstatninger	47	70,1	46,8	70
	Inndragninger	20	24,1	19,5	24,1
	Misligholdte studielån	7	8,5	5,5	7
	Regresskrav	18	21,3	17,5	21,3

Tabell 4.20 Statens innkrevingsentral – innkrevningseffektivitet (løsnings¹- og innbetalingsprosent²)

Alder på krav	Kravtype	Løsningsprosent		Innbetalingsprosent	
		Resultatmål 2010 (pst.)	Resultat 2010 (pst.)	Resultatmål 2010 (pst.)	Resultat 2010 (pst.)
	Forsinkelsesgebyr etter regnskapsloven	70	80,9	64	68,8
	Trafikantsanksjoner	85	86,6	84	86,6
	Gebyr etter skipssikkerhetsloven			97	98
	Misligholdt årsavgift på motorvogn			70	72,9
	Misligholdt kringkastingsavgift			55	55,5

¹ Andel oppgjort (innbetalt og avskrevet) av beløp til innkreving per kravtype innen 5 år, 3 år og 1 år etter at innkreving ble iverksatt.

² Andel innbetalt av beløp til innkreving per kravtype innen 5 år, 3 år og 1 år etter innkreving ble iverksatt.

Tabellen viser at resultatene i hovedsak er i samsvar med eller bedre enn resultatmålet for de fleste kravtypene. Det er store forskjeller i løsningsprosent og innbetalingsprosent for de enkelte kravtypene. Resultatet for studielån som er vedvarende misligholdt, er vesentlig lavere enn for de øvrige kravtypene. Dette skyldes blant annet at disse kravene har vært misligholdt i tre år før de overføres til SI for innkreving, samt at

hvert krav representerer store beløp som det tar lengre tid å få oppgjort enn mindre beløp.

Kostnadseffektivitet

Det ble for 2010 anvendt tre produktivetsindikatorer for å belyse virksomhetens kostnadseffektivitet, jf. tabell 4.21. Det generelle målet er at produktivetsutviklingen skal være positiv.

Tabell 4.21 Statens innkrevingsentral – produktivetsutvikling

Indikator	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010
Innkrevd beløp per årsverk (i mill. kroner)	11,8	11,7	12,2
Driftsutgifter per innkrevde 1 000 kr	67,7	71,9	65,8
Antall behandlede saker per årsverk	4 065	4 054	4 014

De to første indikatorene viser en positiv utvikling fra 2008 til 2010, mens antall behandlede saker per årsverk synker noe. Dette skyldes i noen grad at SI de senere årene har styrket innkrevningen av store krav, blant annet for å sikre større grad av likebehandling. I tillegg samordnes utlegg gjort av SI og alminnelig namsmann. Høyere effektivitet hos alminnelig namsmann og økt mislighold av krav medvirker til at uprioriterte krav med små

beløp hos SI tar lengre tid å kreve inn. Samlet sett indikerer resultatene etter departementets vurdering en fortsatt kostnadseffektiv drift.

Hovedmål 2: Innkrevingsarbeidet skal ha god kvalitet

SI skal vektlegge likebehandling og rettssikkerhet i innkrevingsarbeidet.

Tabell 4.22 Korrekt saksbehandling

Indikator	2009	2010
Minimum 95 pst. av saksbehandlingen ved frivillig innkreving skal være feilfri	90,7	90,9
Minimum 99 pst. av saksbehandlingen ved tvangsinnkreving skal være feilfri	98,7	99,4

Resultatmålet for kvalitet i saksbehandlingen ved frivillig innkreving ble ikke innfridd i 2010. SI har planlagt og iverksatt flere tiltak for resultatforbedring på området. Departementet er stort sett tilfreds med resultatene for indikatorene knyttet til hovedmål 2.

Hovedmål 3: Virksomheten skal være serviceorientert

SI skal balansere hensynet til oppdragsgiver og hensynet til skyldner slik at innkrevingsarbeidet er serviceorientert.

Tabell 4.23 Statens innkrevingsentral – servicegrad

Fagområde	Resultatmål	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010
Frivillig innkreving	Min. 75 pst. av tlf. henvendelser besvart innen 1 minutt	80,3 pst.	81 pst.	79 pst.
	Behandlingstiden for skriftlige henvendelser maks. 4 uker	Innen fristen	Innen fristen	Innen fristen
Tvangsinnkreving	Min. 75 pst. av tlf. henvendelser besvart innen 1 minutt	67 pst.	73 pst.	75 pst.
	Behandlingstiden for skriftlige henvendelser maks. 3 uker	Innen fristen	Innen fristen	Innen fristen
	Behandlingstiden for klagesaker maks. 3 uker			Ikke innen fristen

Resultatene viser at SI har relativt rask betjening av telefonhenvendelser, og samtlige resultatmål ble nådd i 2010. Behandlingstid for skriftlige henvendelser anses som tilfredsstillende, men med noe behov for forbedring når det gjelder saksbehandlingstiden for klagesaker. SI har i 2010 gjennomført en brukerundersøkelse hos ti av sine oppdragsgivere. Undersøkelsen viser at oppdragsgiverne er fornøyde.

Hovedmål 4: Driftssentralfunksjonene skal ha god kvalitet

SI skal sikre at virksomhetens økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten (Politiets økonomisystem – PLØS, system for regnskapsføring av ikke statlige midler – RIM og system for elektronisk fakturabehandling – CI), saksbehandlerløsning for SI og de alminnelige namsmenn (SIAN) og forvaltningen av utleggsdatabasen (UB) holder god kvalitet. De mål som var satt for faglig utøvelse av denne delen av virksomheten i 2010, ble i hovedsak nådd. Svarprosenten på telefonhenvendelsene til PLØS har i gjennomsnitt vært 96 pst., mens svarprosenten på telefonhenvendelser til SIAN/UB var på 93 pst. Av registrerte saker ble hhv. 95 pst. (PLØS) og 96 pst. (SIAN/UB) løst i løpet av en uke. Det ble i 2010 gjennomført bru-

kerundersøkelser for både PLØS og SIAN. Disse undersøkelsene viste at brukerne stort sett var fornøyd med tjenestene.

Departementet vurderer SIs driftssentralfunksjoner for PLØS, SIAN og UB som tilfredsstillende, men med behov for forbedring når det gjelder dokumentbehandlingstid på inngående post.

Samlet resultatvurdering

Departementet vurderer driftsresultatene i 2010 som tilfredsstillende og stort sett bedre enn de to foregående årene. Innkrevingen av de ulike typer krav viser gode resultater og indikerer en formåls effektiv drift. Departementet vurderer driften av SI som kostnadseffektiv. Kvaliteten på saksbehandling og lovanvendelse anses som tilfredsstillende, men med et forbedringsbehov på antall avvik i saksbehandlingen ved frivillig innkreving. SI har relativt rask betjening av telefoner, og fristene for behandlingstid på skriftlige henvendelser nås i all hovedsak. Departementet vurderer SIs service overfor skyldnerne som tilfredsstillende. Også SIs økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten, saksbehandlerløsning for de alminnelige namsmenn og utleggsdatabasen vurderes som tilfredsstillende.

Sentrale utfordringer og tiltak

Utvidet registrering av utleggsforretninger og samordning av utleggstrekk

Det vises til omtale av utvidet registrering av utleggsforretninger og samordning av utleggstrekk i Prop. 1 S (2009–2010) for Finansdepartementet. Alle utleggsforretninger, med unntak for utleggsforretninger avholdt av særnamsmenn med resultat «intet til utlegg», skal registreres i Løsøreregisteret slik at dette blir et godt verktøy for kredittvurderinger. Registrering og oppslag for de ulike namsmyndighetene vil koordineres av SI og viderefremmes fra SI til Løsøreregisteret.

Fase 1 av løsningen omfatter registrering av alminnelig namsmanns og SIs utleggstrekk, alminnelig namsmanns registrering av «intet til utlegg» samt viderefremming av deler av utleggsinformasjonen til Løsøreregisteret.

Fase 2 ble satt i produksjon 1. mars 2009. Fase 2 omfatter registrering av ikke-realregistrert utleggspant for alminnelig namsmann og SI samt elektronisk tinglysning av utlegg i løsøre i Løsøreregisteret.

Fase 3 omfatter utleggsforretninger for øvrige særnamsmenn, dvs. NAV Innkreving, Skatteetaten og kommunale skatteoppkrevere. For Skatteetaten og kommunale skatteoppkrevere forventes løsningen å være i full produksjon i 2012.

Elektronisk samhandling ved tvangsfullbyrdelse

Det ble høsten 2006 gjennomført en analyse av gevinstpotensialet for elektronisk samhandling (forsendelser) mellom alminnelige namsmenn og større inkassobyråer i forbindelse med begjæringer og forliksklager. Analysen viste flere gevinster for staten, bl.a. gjennom kortere registreringsstid, raskere innkreving, bedret kvalitetssikring og færre feilregistreringer, reduserte portoutgifter og fjerning av fysisk arkiv mv. Også virksomheter i inkassobransjen vil etter hvert kunne få innsparinger i form av reduserte utgifter til porto og utskrifter ved overgang fra papirbasert til elektronisk registrering.

Høsten 2007 inngikk SI samarbeid med et inkassobyrå for å kartlegge en løsning for elektronisk samhandling og avklare hvilke krav til forskriftsendringer som vil kreves. Løsningen innebærer å overføre forliksklager og begjæringer elektronisk mellom de alminnelige namsmenn og inkassobyråene.

Forskrift om elektronisk kommunikasjon i saker om tvangsfullbyrdelse og i saker for forliks-

rådet trådte i kraft 25. juni 2010. SI benytter Altinn som portal for den elektroniske tjenesten og har i første omgang gitt adgang til å sende inn begjæringer og forliksklager i elektronisk form for et begrenset antall brukere for å teste løsningen (et inkassobyrå og to namsmannskontor). Pilotdriften har fungert tilfredsstillende, og det er nå åpnet for alle alminnelige namsmenn og flere inkassobyråer. SI tilbyr også en webservice-løsning til inkassobyråene som ikke benytter Altinn-løsningen.

Elektroniske tjenester

SI har etablert et prosjekt for å utvikle elektroniske tjenester på nett. Planlegging av arbeidet har vært basert på at forvaltningen skal legge til rette for at digitale løsninger skal være førstevalget for borgerne i møte med det offentlige. SI skal med utgangspunkt i dette utvikle en ny portal som skal legge til rette for veiledningsorientert oppgaveløsning. Brukerne skal tilbys effektiv og funksjonell selvbetjening og råd og veiledning tilpasset brukerens situasjon og muligheter.

De elektroniske tjenestene på nett skal omfatte tjenester for debitor (skyldner), tjenester for kreditor (oppdragsgiver), tjenester for trekkpliktige (arbeidsgivere og NAV) og åpne tjenester.

Tjenester for debitor er prioritert, og de første tjenestene forventes lansert i 2012. I budsjettforslaget for 2012 er det avsatt 8 mill. kroner til dette arbeidet.

Mål og budsjett 2012

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for Statens innkrevingsentral for 2012:

- Innkrevingen skal være effektiv
- Innkrevingsarbeidet skal ha god kvalitet
- Virksomheten skal være serviceorientert
- Driftssentralfunksjonene skal ha god kvalitet

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og SI i forbindelse med utforming av departementets tildelingsbrev til virksomheten for 2012. I hovedsak vil styringsparameterne for 2012 tilsvare dem som ble anvendt for 2010. Tilsiktede resultater i 2012 skal generelt være like gode som, eller bedre enn, oppnådde resultater i 2010, jf. for øvrig omtalen foran, der det blant annet framgår enkelte områder med forbedringsbehov.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgifter. For 2012 foreslås det bevilget 268,1 mill. kroner under post 01. Dette er en økning på 5,7 pst. fra saldert budsjett for 2011. Økningen gjelder lønns- og prisjustering, prosjektet elektroniske tjenester og økte utgifter til SIAN.

Statens innkrevingsentral har utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1634, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4634, post 02 Refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større vedlikehold og utskiftinger i virksomhetens IT-infrastruktur. For 2012 foreslås det bevilget 21,6 mill. kroner som er 6,3 mill. kroner mer enn for 2011. Økningen gjelder prisjustering og prosjektet elektroniske tjenester.

I forbindelse med enkelte anskaffelser kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitt bevilgning. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 5 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4634 Statens innkrevingsentral

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
02	Refusjoner	42 235	33 500	34 500
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	3		
16	Refusjon av foreldrepenger	1 724		
18	Refusjon av sykepenger	4 607		
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	251 374	250 000	240 000
86	Bøter, inndragninger mv.	1 386 140	1 225 000	1 225 000
87	Trafikantsanksjoner	81 296	70 000	70 000
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	245 972	225 000	200 000
	Sum kap. 4634	2 013 351	1 803 500	1 769 500

Inntektene på kap. 4634 Statens innkrevingsentral er generelt vanskelig å budsjettere. Dette skyldes særlig at de krav som skal inndrives, genereres av andre, og at tiden varierer fra kravene oppstår til de oversendes SI for inndrivelse.

Post 02 Refusjoner

Posten omfatter refusjoner for virksomhetens utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for oppdragsgivere. Dette gjelder i hovedsak innkrevning av misligholdt kringkastingsavgift.

Post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning

Posten omfatter inntekter fra innkrevning av misligholdte lån som er tapsført i Statens lånekasse for utdanning. De siste årene har færre krav blitt misligholdt. Det antas derfor en svak reduksjon i innkrevd beløp.

Post 86 Bøter, inndragninger mv.

Posten omfatter inntekter fra bøter (forenklede forelegg, vanlige forelegg og bøter som er ilagt ved dom), inndragninger og saksomkostninger.

Post 87 Trafikantsanksjoner

Posten omfatter inntekter fra trafikkgebyr, parkeringsgebyr og overlastgebyr, utstedt av politiet og Statens vegvesen.

Post 88 Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret

Posten omfatter innbetaling av forsinkelsesgebyr, ilagt av Regnskapsregisteret.

Kap. 1637 EU-opplysning

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	4 600	4 800	5 000
	Sum kap. 1637	4 600	4 800	5 000

Bevilgningen omfatter tilskudd til organisasjonene Europabevegelsen og Nei til EU. Tilskud-

dene skal anvendes til informasjonsarbeid om EU. For 2012 foreslås det bevilget 5,0 mill. kroner.

Kap. 1638 Kjøp av klimakvoter

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 772	8 300	8 500
21	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	112 533	415 000	500 000
22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	9 790	10 000	5 000
	Sum kap. 1638	130 095	433 300	513 500

Rapport**Bakgrunn**

Regjeringens målsetting i klimapolitikken er å redusere nasjonale klimagassutslipp samtidig som Norge bidrar internasjonalt gjennom forhandlingsprosesser og gjennom direkte tiltak for å redusere utslippene av klimagasser i andre land. Hovedvirkemidlene for å regulere nasjonale klimagassutslipp er kvotesystemet for industrien (EU-ETS), CO₂-avgift og andre klimabegrunnede skatter og avgifter.

Gjennom Kyoto-avtalen har Norge fått tildelt 50,1 mill. kvoter per år. En har anledning til å utstede ytterligere inntil 1,5 mill. kvoter årlig knyttet til tilvekst i skog. Når en tar hensyn til netto tilførsel av kvoter gjennom det europeiske kvotesystemet, anslås det nå på usikkert grunnlag at staten har et årlig overskudd på rundt 1 mill. kvoter i gjennomsnitt. Det er vedtatt at Norge skal overoppfylle Kyoto-avtalen for inneværende periode

(2008–2012) med 10 pst. I tillegg har Regjeringen valgt å overoppfylle med 1,5 mill. tonn CO₂ per år gjennom å avstå fra å bruke kvoter som stammer fra skogtilvekst. Det legges også opp til å overoppfylle med knappe 0,1 mill. tonn årlig for testanlegget på Mongstad i den perioden dette er i virksomhet.

Basert på oppdatert informasjon om faktiske utslipp i 2008, 2009 og 2010, samt forventede utslipp framover, anslås det nå at staten har behov for å kjøpe kvoter svarende til rundt 20 mill. tonn CO₂ for perioden 2008–2012, dvs. et årlig kjøp på gjennomsnittlig 4 mill. tonn CO₂.

Kvotehandling skjer på grunnlag av Kyoto-avtalens fleksible mekanismer. Formålet med statens kjøp av kvoter fra de fleksible mekanismene er å sikre at Norges mål om å overoppfylle Kyoto-protokollen med 10 prosent overholdes. Kvotene som kjøpes skal ha sitt grunnlag i de tre Kyoto-mekanismene, som er internasjonal handel med tildelte utslippskvoter (Assigned Amount Unit,

AAU), felles gjennomføring av prosjekter i land med kvoteplikt etter Kyoto-protokollen (Joint Implementation, JI), og Den grønne utviklingsmekanismen, som er prosjektsamarbeid i utviklingsland (Clean Development Mechanism, CDM).

Finansdepartementet kjøper bare FN-godkjente kvoter, og som hovedregel betales kvotene først når disse er godkjent og utstedt av FN, og overført til statens konto i kvoteregisteret.

Kontraktsporføljen

Finansdepartementet har inngått kontrakter om levering av om lag 25 mill. kvoter som er generert i Kyoto-perioden 2008–2012. Selv om et stigende antall av prosjektene i kontraktsporføljen er blitt godkjent av FN, er det fortsatt usikkert hvor mange som faktisk blir levert. Dette vil avhenge av utviklingen i hvert enkelt prosjekt. Kontraktsporføljen analyseres regelmessig for å anslå forventet levert volum fra prosjektene i porteføljen. Forventet levert volum for Kyoto-perioden 2008–2012 anslås nå til mellom 16 og 17 mill. kvoter. Anslaget for prosjekter som genererer kvoter etter 2012 er svært usikkert, og i de fleste tilfeller umulig å gi fordi Finansdepartementet i hovedsak er engasjert i slike prosjekter gjennom fond som er under utvikling. Basert på kvotepriser og valutakurser per september 2011 anslås statens forpliktelser for kvoter som genereres etter 2012 til om lag 420 mill. kroner. En oppdatert oversikt over inngåtte kontrakter ligger på Finansdepartementets hjemmeside.

Nye kontrakter

FNs prosess for å sjekke at utslippsreduksjoner er blitt generert i samsvar med de godkjente prosjektdokumentene, er grundig. Det stilles krav til tredjepartsverifikasjon av utslippsreduksjonene. Prosjektets gjennomføring overvåkes systematisk gjennom målinger og bokføring av relevante data. Innsamlede data blir anvendt til å verifisere prosjektets utslippsreduksjoner. CDM-prosjekter og verifiserte utslippsreduksjoner må godkjennes av styret i CDM (CDM Executive Board) før det kan utstedes kvoter. Disse prosessene tar tid, og en regner derfor med at mange kvoter som er generert i perioden 2008–2012 først blir levert i 2013. Nye kjøp av kvoter generert i perioden 2008–2012 vil hovedsakelig skje gjennom kontrakter med modne prosjekter eller ved kjøp av utstedte kvoter.

Kjøp av kvoter som genereres etter 2012

Norge har satt egne, langsiktige klimamål som tilsier at det kan være behov for at staten sikrer seg klimakvoter for levering etter 2012. Innenfor fullmakten på 1 000 mill. kroner til å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter som blir generert etter 2012, var det ved utgangen av august 2011 inngått avtaler for om lag 420 mill. kroner. Ved å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter som er generert etter 2012 bidrar staten til at nye klimaprosjekter blir realisert.

Hvor mye som skal avtales for perioden etter 2012, og i hvilke land og sektorer, vil blant annet måtte vurderes i lys av utviklingen i forhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale. Usikkerheten i forhandlingene påvirker markedet for prosjekter med levetid etter 2012. Det er uklart i hvilken grad kvoter fra Den grønne utviklingsmekanismen og Felles gjennomføring kan brukes som oppgjør for utslipp i et framtidig klimaregime. Det er også uklart hvilken markedsverdi kvotene vil få. Prisene i markedet gjenspeiler denne usikkerheten. Ved å være til stede i markedet, bidrar Norge til å opprettholde tilliten til at klimaprosjekter vil ha en verdi også etter 2012.

Salg av kvoter

De norske tildelingene ble godkjent av ESA i april 2009, og salget av klimakvoter inn i EUs kvotehandelssystem startet 18. mai 2009. Inkludert lystgass (N₂O) fra mineralgjødselproduksjon tilsvarer den norske kvotemengden for 5-årsperioden 2008–2012 rundt 75 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Av disse vil om lag 40 mill. tonn bli tildelt vederlagsfritt til norske virksomheter. I tillegg er det avsatt en kvote-reserve på 4,2 mill. tonn til høyeffektive kraftvarmeverk (verk som leverer både elektrisitet og varmt vann/damp). Kvoter som ikke tildeles vederlagsfritt, skal selges i det europeiske markedet. Av disse ble 12,7 mill. tonn solgt i 2009, 6,3 mill. tonn i 2010 og 6,3 mill. tonn blir solgt i 2011. Salget for 2011 foregår i perioden 3. mai til 12. november.

Etter en åpen anbudsrunde høsten 2008 valgte Finansdepartementet Barclays Capital til å gjennomføre salget. Kvotene blir solgt med et jevnt daglig volum. Prisen er basert på publiserte børsindekser for EU-kvoter for henholdsvis spot- og futureshandler. Indeksene publiseres av kvotehandelsbørsene European Climate Exchange og Bluenext. På denne måten vil den norske stat oppnå en gjennomsnittlig markedspris til lave kostnader. Salget skal skje på en ryddig og transparent måte og skal i minst mulig grad bidra til kortsiktige svingninger i kvoteprisen.

Tabell 4.24 Kvotesalg til og med 31. august 2011

Måned	Kontraktstype	Salg (tonn)	Gjennomsnittspris (euro)	Inntekter (kroner)
Mai	Lev. desember	924 088	16,75	120 732 097
	Strakslevering	0		
Juni	Lev. desember	1 016 496	15,37	121 863 639
	Strakslevering	0		
Juli	Lev. desember	970 291	12,70	96 117 026
	Strakslevering	0		
August	Lev. desember	1 016 496	12,30	97 522 626
	Strakslevering	0		
Total		3 927 731	14,90	436 235 389

Prisforutsetninger

I budsjettet for 2012 er det lagt til grunn en kvotepris på 110 kroner per tonn CO₂ ved salg av kvoter. Siden kvotene i all hovedsak blir eksportert, er inntektene budsjettet uten merverdiavgift. Prisforutsetningen for nye kjøp av kvoter er om lag 85 kroner per kvote uten merverdiavgift, noe som tilsvarer snaut 110 kroner inkludert merverdiavgift. Gjennomsnittsprisen for inngåtte kontrakter ligger på rundt 105 kroner, inkludert merverdiavgift. Prisanslagene er basert på markedspriser i august 2011. Det er store prissvingninger i klimakvotemarkedene.

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter utgifter til kjøp av eksterne tjenester og andre driftsutgifter i forbindelse med arbeidet med kjøp og salg av kvoter. Det foreslås bevilget 8,5 mill. kroner under post 01.

Ved salg av klimakvoter vil det påløpe transaksjonskostnader som er vanskelig å anslå på forhånd. Finansdepartementet er derfor siden 2009 gitt fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1638, post 01 Driftsutgifter, tilsvarende salgsutgiftene. Administrasjonsutgiftene under den gjeldende avtalen med Barclays Bank kan anslås, men et eventuelt bytte av leverandør eller av salgsmetode vil kunne påvirke utgiftene. Videre kan det som ledd i forvaltningen av kontraktporteføljen bli aktuelt å selge CDM/JI-kvoter, jf omtalen under post 21. Driftsutgiftene til salg av klimakvoter er derfor usikre, og departementet ber om at fullmakten videreføres, jf. forslag til romertallsvedtak III.2.

Post 21 Kvotekjøp, generell ordning, kan overføres

For 2012 foreslås det bevilget 500 mill. kroner under post 21. Det legges fortsatt opp til at staten som hovedregel først betaler for klimakvotene når disse faktisk er levert på statens konto. Bevilgningen kan også brukes til å dekke enkelte transaksjonskostnader i de tilfeller der dette samlet sett vurderes å føre til gunstigere betingelser enn om en kun aksepterer å betale når sertifiserte kvoter kan leveres. Eksempler på slike CDM- eller JI-relaterte transaksjonskostnader er kostnader ved utvikling av søknad om FN-godkjenning (Project Design Document, PDD), gebyrer ved revisjon av uavhengig tredjepart (validering), FN-godkjenning (registrering) og utstedelse av kvoter (sertifisering), utslippsovervåking, administrasjonskostnader hos eventuelle tilretteleggere og meglerhonorarer. Innenfor disse rammene vurderer en også utlegg ved deltakelse i Verdensbankens fond – Carbon Partnership Facility, eller andre tilsvarende fond.

Det anslås nå et behov for å kjøpe om lag 15 til 20 mill. kvoter i Kyoto-perioden 2008–2012. Basert på en gjennomgang av eksisterende kontrakter og et antatt behov for nye kontrakter, anslås fullmaktsbehovet til 1 800 mill. kroner for å dekke eksisterende og nye kontraktsforpliktelse i Kyoto-perioden. I tillegg ber departementet om en videreføring av fullmakten til å inngå kontrakter for perioden etter 2012 på inntil 1 000 mill. kroner. Samlet fullmaktsbehov blir dermed på 2 800 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak V. Gjeldende fullmakt for kjøp av klimakvoter gir Finansdepartementet fullmakt til å inngå avtaler om levering av kvoter i 2012 og senere år. Forslaget til

fullmakt for 2012 omfatter allerede inngåtte kontrakter og nye kontrakter som vil binde staten for 2013 og senere år. I samsvar med det opplegget en tidligere har skissert for statens kjøp og salg, legges det til grunn at transaksjonene gjennomføres så jevnt som det er praktisk mulig uten å ta noen posisjon på framtidig utvikling i kvoteprisene.

Det kan vise seg hensiktsmessig å endre sammensetningen av statens portefølje. Dette kan gjøres ved å videreselge kontrakter på enkelte prosjekter, ved å selge framtidige volumer fra enkeltprosjekter som et andrehåndssalg mellom Finansdepartementet og en motpart, eller ved å selge uspesifiserte kvoter i markedet for kvoter med garantert levering (andrehåndsmarkedet). Denne typen salg vil kunne bli nødvendig for å gjøre tilpasninger i porteføljen, for eksempel for å oppnå en bedre risikospredning ved å kjøpe fra prosjekttyper og land som er underrepresenterte i porteføljen, for å redusere innkjøpskostnaden til kvotene, eller for å tilpasse volumet til oppdaterte anslag for levering og kjøpsbehov. Som varslet i Prop. 1 S (2009–2010) for Finansdepartementet kan det også være aktuelt å styre denne eksponeringen

gjennom avledede instrumenter, for eksempel bytteavtaler. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å selge kvoter og bruke salgsinntekten til å kjøpe nye kvoter utover gitt bevilgning, jf. forslag til romertallsvedtak III.3.

Post 22 Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, kan overføres

Fra og med 2012 vil de fleste flyvninger med avgang eller landing i EØS-området bli underlagt kvoteplikt gjennom det europeiske kvotesystemet. Da de aller fleste tjenestereiser heretter vil foregå på strekninger hvor flyselskapene må svare kvoter for utslipp, bortfaller forutsetningen for at staten skal kjøpe klimakvoter for de utslippene reisen forårsaker. Regjeringen foreslår derfor at ordningen med kvotekjøp for statsansattes flyreiser blir avvirket.

Kvotekjøp under denne ordningen skjer etter skuddsvis to ganger i året på grunnlag av registrert reisevirksomhet. I 2012 vil det derfor være behov for kjøp for anslagsvis 5 mill. kroner, mot 10 mill. kroner i 2011.

Kap. 4638 Salg av klimakvoter

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Salgsinntekter	760 121	730 000	1 100 000
	Sum kap. 4638	760 121	730 000	1 100 000

I tråd med endelig godkjenning av den norske tildelingsplanen legges det opp til å selge 6,33 mill. EU-kvoter årlig når kvoterereserven holdes utenfor. I tillegg til dette legges det i 2012 opp til å selge om lag 3,25 mill. ubenyttede kvoter fra kvoterereserven. Fra og med 2012 vil flyvninger innad i EØS, samt flyvninger med start eller landing i EØS være underlagt kvoteplikt. Som deltaker i dette kvotesystemet vil Norge selge anslagsvis 0,26 mill. kvoter i 2012. Til sammen legger en til grunn at det skal selges 9,84 mill. kvoter i 2012. Med et prisanslag på 110 kroner uten merverdiavgift gir

dette et inntektsanslag på om lag 1100 mill. kroner.

Finansdepartementet skal levere kvoter til den statlige ordningen for frivillige kjøp av kvoter som er etablert av Klima- og forurensningsdirektoratet, jf. omtale i St.prp. nr. 59 (2007–2008). Inntektene fra salg av kvoter til dette formålet vil bli ført under kap. 4638, post 01. De utgifter som knytter seg til kjøp for slike leveranser, vil i prinsippet påvirke anslagene under kap. 1638, post 01 og 21. Disse utgiftene antas å utgjøre et beløp som ligger innenfor usikkerhetsmarginen i anslagene.

Kap. 1645 Statens finansfond

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag
		2010	Saldert budsjett 2011	
70	Tilskudd til drift	2 000	10 000	10 300
	Sum kap. 1645	2 000	10 000	10 300

Statens finansfond ble opprettet ved lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond. Bevilgninger i anledning opprettelsen av fondet ble gitt ved Stortingets behandling 26. februar 2009 av St.prp. nr. 40 og Innst. S. nr. 158 (2008–2009). Det vises til nærmere omtale i Meld. St. 21 (2010–2011) Finansmarknadsmeldinga 2010, kap. 9.

Statens finansfonds vesentligste driftsutgifter er lønn, husleie, kontordrift og konsulentbistand. Per 1. juli 2011 hadde fondet en bemanning på to personer, begge i deltidsstillinger.

Statens finansfond utbetalte i 2009 kapitalinnskudd til 28 banker på til sammen ca. 4,1 mrd. kroner. Flere banker tilbakebetalte innskudd i løpet av 2010. Ved utløpet av 2010 gjensto kapitalinnskudd på om lag 1,5 mrd. kroner. Ytterligere tilbakebetalinger har skjedd i 2011.

Finansdepartementet foreslår at det bevilges et driftstilskudd på 10,3 mill. kroner for 2012. Utgiftsbehovet er usikkert.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.**Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.**

Utgifter under programkategori 24.10, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012	Pst. endr. 11/12
1650	Statsgjeld, renter mv.	19 972 507	22 588 400	14 924 200	-33,9
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		46 150 000		-100,0
	Sum kategori 24.10	19 972 507	68 738 400	14 924 200	-78,3

Statens inntekter fra oljevirksomheten blir i sin helhet overført til Statens pensjonsfond utland. Det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet – slik det anslås ved nysalderingen av budsjettet – blir finansiert ved overføring fra Statens pensjonsfond utland. Avdrag på statens gjeld og netto utlån og kapitalinnskudd til statsbankene mv. blir dekket ved nye låneopptak og/eller ved trekk på statens kontantbeholdning.

Hovedårsaken til at staten låner samtidig som staten sparer i Statens pensjonsfond utland, er hensynet til stabil utvikling i norsk økonomi. En forutsigbar, gradvis innfasing av statens oljeinntekter i økonomien i tråd med handlingsregelen for budsjettpolitikken legger til rette for mer stabile forventninger i valutamarkedet. Å benytte kapitalen som er plassert i utlandet til å dekke det innenlandske finansieringsbehovet, vil svekke denne stabiliteten. En slik finansiering av statens lånebehov kan gi en unødig styrking av kronen og isolert sett bidra til en mer ekspansiv økonomisk politikk.

Staten må ha en viss likviditetsreserve slik at en alltid kan dekke daglige betalinger. Den kortsiktige opplåningen i markedet skal sikre at staten til enhver tid har tilstrekkelige midler til å møte betalingsforpliktelsene sine. Det har de siste årene vært store svingninger i statens løpende inn- og utbetalinger, og det er derfor ønskelig med en noe større kontantbeholdning enn en tidligere har lagt til grunn. En tar nå sikte på at kontantbeholdningen ikke skal falle under 50 mrd. kroner.

Finansdepartementets fullmakt til å ta opp statslån fastsettes av Stortinget på grunnlag av den årlige stortingsproposisjonen om lånefullmakter, jf. Prop. 1 S Tillegg 4 (2010–2011).

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten gir fra seg statskasseveksler fra egenbeholdningen i bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Staten har på denne måten lånt ut statskasseveksler mot sikkerheten i OMF. Bankene som deltar i ordningen, disponerer vekslene fritt i perioden. Når vekslene forfaller innenfor bytteavtalens løpetid, må deltakerne i ordningen i utgangspunktet kjøpe nye vekslere av staten til en pris som er bestemt av markedskursen på vekslene. Denne rulleringen gjøres hver sjette måned gjennom hele avtaleperioden. Ved utløpet av bytteavtalen er deltakerne forpliktet til å kjøpe OMF tilbake fra staten til samme pris som staten betalte.

Bankene mottar den løpende statskassevekselsrenten fra staten og betaler auksjonsrenten. Det er en nedre margin på 0,4 prosentpoeng mellom auksjonsrenten og statskassevekselrenten. Renteutgiftene under bytteordningen føres på kap. 1650, post 89.15, mens inntektene føres under kap. 5605, post 85.

Fra og med inneværende år tilbyr Finansdepartementet deltakerne i bytteordningen førtidig innfrielse av avtalene mot et vederlag. Det er blitt satt fram tilbud ved rulleringene i OMF-ordningen, første gang ved rulleringen i mars 2011, deretter i juni og i september 2011. I disse transaksjonene har vederlaget blitt fastsatt som nåverdien av

statens forventede kontantstrøm for den gjenstående del av avtalene (0,4 prosent av pålydende per år).

Bankene og kredittforetakene må kjøpe tilbake OMF til samme pris som staten betalte. I de tre transaksjonene som er gjennomført fram til og med september 2011 er det samlet blitt innløst obligasjoner med fortrinnsrett for 37,6 mrd. kroner. Det er ikke mulig å gi noe godt anslag på

omfanget av eventuelle framtidige innfrielser, og en har derfor ikke innarbeidet dette i budsjettet. Ved utgangen av september 2011 var det utestående statskasseveksler for 168,4 mrd. kroner i OMF-ordningen.

Tabell 4.25 viser den innenlandske statsgjelden per 31. desember 2010, inklusive kontolån fra ordinære fond i statskassen.

Tabell 4.25 Innenlandsk statsgjeld per 31. desember 2010

Type lån	Beløp (mill. kr)
Faste innenlandske lån	236 556
Statskasseveksler	279 117
Kortsiktige kontolån	137 574
Kontolån fra ordinære fond ¹	140 089
Sum	793 336

¹ Gruppe 81 i Statsregnskapet. Er ikke omfattet av de ordinære lånefullmaktene.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter mv.

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
01	Driftsutgifter	33 936	35 900	35 900
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	19 938 571	22 552 500	14 888 300
	Sum kap. 1650	19 972 507	22 588 400	14 924 200

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter driftsutgifter knyttet til statens gjelds- og likviditetsforvaltning. Dette gjelder bl.a. utgifter til ulike informasjons- og analysesystemer, utgifter som Norges Bank og Verdipapirsentralen (VPS) har i forbindelse med behandlingen av statens lån og utgifter knyttet til de internasjonale kredittvurderingsbyråenes vurdering av Norge. Videre dekker denne posten betaling til Norges Bank for tjenester som banken yter staten ved Finansdepartementet i forbindelse med forvaltning av statens gjeld og likviditet, samt til drift og forvaltning av statens konti i Norges Bank.

Kostnadene ved registrering av statskasseveksler i VPS er knyttet til utestående volum. Som følge av bytteordningen har utestående volum i veksler økt vesentlig, og registreringskostnadene har derfor økt markert. For 2012 foreslås bevilg-

ningen til driftsutgifter holdt uendret på 35,9 mill. kroner.

Post 88 Renter og provisjon mv. på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Det siste utenlandslånet, med tilhørende rentebytteavtaler, forfalt i mai 2004. Departementet har ikke bedt om fullmakt til å ta opp nye lån i utenlandsk valuta, og det er derfor ikke budsjettet med rentebetalinger på denne posten.

De fleste utenlandslånene var ihendehaverlån, og midler knyttet til uavhentede obligasjoner og rentekuponger står hos betalingsagenter. Ved foreldelse av lånet skal agenten tilbakeføre uavhentede midler. Tilbakeføringen av slike midler innføres på kap. 1650, post 88. Eventuelle senere krav fra obligasjonseiere etter foreldelsesfristens utløp utgiftsføres på denne posten.

Post 89 Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(mill. kr)

Underpost	Underpostens betegnelse	Regnskap 2010 ¹	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
89.11	Faste lån	9 660	9 801	8 732
89.12	Gjenkjøps- og rentebytteavtaler	-1 961	-1 309	-1 615
89.13	Kontolån	163	117	88
89.14	Kontolån fra ordinære fond	5 319	5 544	1 643
89.15	Statskasseveksler	6 757	7 238	5 429
89.17	Nye, faste lån		1 161	613
	Sum kap. 1650, post 89	19 939	22 552	14 888

¹ I regnskapet føres faste lån og nye faste lån samlet.

Anslaget for renteutgiftene på statsgjelden er dels basert på lån som allerede er tatt opp, og dels på antatt behov for låneopptak i 2011 og 2012. Renteutgiftene påvirkes av omfanget av ny opplåning, fortidige innfrielser i bytteordningen, sammensetning av låneporteføljen og av endring i statens portefølje av rentebytteavtaler. Videre påvirkes renteutgiftene av utviklingen i markedsrentene. Anslaget for renteutgiftene er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.11 Faste lån

Under denne posten budsjetteres renteutgifter på statens obligasjonslån som er tatt opp før 1. januar 2011. Ved utvidelser av eksisterende statsobligasjonslån kan det på grunn av forskjell mellom kupongrenten på det aktuelle lånet og markedsrenten på lånetidspunktet oppstå en over- eller underkurs. For å gi et mer korrekt bilde av statens årlige finansieringskostnader, blir en slik over-/underkurs ikke inntekts-/utgiftsført på lånetidspunktet, men avregnet mot en balansekonto i statsregnskapet (gruppe 77) og inntekts-/utgiftsført på post 89.11 over lånets gjenværende løpetid. Anslaget for renteutgiftene på faste lån i 2012 framkommer dermed som kupongrenten, justert for den delen av over-/underkursen som inntekts-/utgiftsføres i 2012.

Renteutgiftene på faste lån er beregnet til 8 731,5 mill. kroner i 2012.

Underpost 89.12 Gjenkjøps- og rentebytteavtaler

Posten omfatter renteutgifter i forbindelse med utlån (gjenkjøpsavtaler) av statspapirer i pleien av statspapirmarkedet. Staten betaler rente på kontantinnskudd som staten mottar som sikkerhet i utlånsperioden. I tillegg budsjetteres nettoeffekten på renteutgiftene av inngåtte rentebytteavtaler i norske kroner på denne posten. I de inngåtte avtalene mottar staten en fast langsiktig rente og betaler en kortsiktig markedsrente. Som følge av forventninger om fortsatt lav pengemarkedsrente er det anslått en nettoinntekt på denne posten på 1 614,7 mill. kroner i 2012.

Underpost 89.13 Kontolån

Statsinstitusjoner og andre foretak kan etter avtale plassere ledige midler som innskudd (kontolån) i statskassen. For de fleste av disse innskuddene betaler staten renter. Kontolånsplasseringer basert på overskuddslikviditet i forbindelse med skatte- og avgiftsbetalinger blir derimot ikke forrentet. Renteutgiftene på kontolån anslås til 87,6 mill. kroner i 2012.

Underpost 89.14 Kontolån fra ordinære fond

Kontolån fra ordinære fond (gruppe 81 i Statsregnskapet) har økt betydelig de siste årene. Ved utgangen av 2010 var fondenes innestående i statskassen 140 mrd. kroner (inkl. kapitaliserte renter), hvorav Fondet for forskning og nyskaping utgjorde nær 81 mrd. kroner. Det foreslås nå

en avvikling av forskningsfondene, jf. omtale i Prop. 1 S (2011–2012) for Kunnskapsdepartementet. Dette medfører en betydelig nedjustering av renteutgiftene under denne posten. For 2012 anslås renter på kontolån fra ordinære fond til 1 642,7 mill. kroner.

Underpost 89.15 Statskasseveksler

Den ordinære kortsiktige opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler. Dette er rentebærende papirer uten kupongrente, der rentekostnaden følger av underkursen som papirene blir lagt ut til. Den effektive renten på statskassevekslene vil følgelig avhenge av kursen som staten oppnår i auksjonene.

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten og bankene bytter statskasseveksler mot norske boliglånsobligasjoner – obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) – i en periode på opp til fem år. Ordningen har medført en vesentlig økning i utestående volum av statskasseveksler. Deltakerne

mottar den løpende statskassevekselrenten fra staten under hele avtaleperioden, og denne utgiftsføres under post 89.15. Eventuelle førtidige innfrielse av bytteavtaler, jf. omtalen ovenfor, er ikke tallfestet, da det ikke foreligger noe godt grunnlag for å anslå omfanget av disse transaksjonene.

Statens samlede renteutgifter under denne posten anslås til 5 428,6 mill. kroner i 2012.

Underpost 89.17 Nye, faste lån

Underposten omfatter renteutgifter på innenlandske obligasjonslån med faste rente- og avdragsterminer tatt opp etter 1. januar 2011. Kupongrenten betales årlig og etterskuddsvis, og det er derfor beregningsmessig lagt til grunn at faste lån tatt opp i 2012 ikke gir renteutgifter i 2012. Over-/underkurs ved de enkelte låneopptak er budsjettert som omtalt under post 89.11. For 2012 er renteutgiftene på nye, faste lån anslått til 612,7 mill. kroner.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag
		2010	budsjett 2011	2012
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>		46 150 000	
	Sum kap. 1651		46 150 000	

Post 98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Posten omfatter avdrag på langsiktige statsobligasjonslån. Eventuelle framtidige tilbakekjøp og førtidige innfrielse av obligasjonene er ikke tallfes-

tet, da det er vanskelig å anslå omfanget av disse transaksjonene. Det er heller ikke ønskelig å gå ut med konkrete anslag, da dette kan redusere statens forretningsmessige handlefrihet i markedet. Det er ikke forfall av obligasjonslån i 2012, og det budsjetteres dermed ikke med avdrag i 2012.

Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.

Den nordiske investeringsbank (NIB)

Den nordiske investeringsbank (NIB) ble opprettet i 1975, etter avtale mellom regjeringene i de nordiske landene. Avtalen er senere revidert i overenskomst av 23. oktober 1998. Fra 1. januar 2005 ble Estland, Latvia og Litauen medlemmer av banken. NIB har sitt hovedkontor i Helsingfors, Finland.

Nærmere om låne- og garantiordningene i NIB

Hovedtyngden av bankens virksomhet består av ordinære investeringsutlån og garantier. NIBs ordinære utlån finansieres på grunnlag av bankens grunnkapital. Foruten ordinære utlån og garantier yter banken også lån til prosjektinvesteringer utenfor Norden (PIL) og miljølån til medlemslandenes nærområder (MIL). Garantiaftalene knyttet til grunnkapitalen, PIL og MIL innebærer at Norge er forpliktet inntil avtalene oppheves.

Grunnkapitalen

Grunnkapitalen består dels av innbetalt kapital, dels av garantikapital fra medlemslandene. I 2011 ble NIBs grunnkapital styrket med 2 milliarder euro ved en utvidelse av medlemslandenes garantiforpliktelse overfor banken. Norges garantiforpliktelse ble økt med 527 700 000 euro til 1 243 659 651 euro. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2012 for Norges andel av NIBs grunnkapital, fratrukket innbetalt kapital, innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 1 243 659 651 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.1.

Prosjektinvesteringslån (PIL)

Gjennom PIL gir banken lån til å finansiere prosjekter i land med relativt god kredittverdighet, først og fremst i Asia, Sentral- og Øst-Europa, Latin-Amerika og Afrika. NIB rapporterer jevnlig om engasjementene under PIL. NIB bevilger også

lån til bedriftsinvesteringer innenfor OECD-området.

Utlånsrammen for prosjektlåneordningen (PIL) er 4 000 mill. euro. Medlemslandenes garantiansvar er begrenset til 90 pst. av kredittrisikoen ved hvert lån innenfor et samlet beløp på 1 800 mill. euro. Styret i NIB har vedtatt at banken skal dekke eventuelle tap under PIL, opp til et beløp avsatt på et eget fond. Fondet er bygget opp gradvis. I 2008 satte banken av 43,7 mill. euro av overskuddet i 2007 til dette fondet.

Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2012 for lån fra NIB i forbindelse med PIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 340 991 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.2.

Miljølåneordningen (MIL)

Gjennom MIL gir NIB lån til miljøprosjekter i medlemslandenes nærområder. Medlemslandenes nærområder omfatter Polen, den russiske eksklaven Kaliningrad og Nordvest-Russland. Formålet er å redusere miljøbelastningen til medlemslandene fra nærområdene. Ordningen garanteres 100 pst. av medlemslandene. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2012 for lån fra NIB under MIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 63 500 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.3.

Samlede avsetninger til tapsfond for miljølåneordningen er på 45 mill. kroner, som utgjør i underkant av 10 pst. av Norges garantiansvar for ordningen.

Den nordiske investeringsbank er et felles nordisk-baltisk foretagende. Regler for økonomiforvaltningen i den norske statsforvaltningen kan derfor ikke uten videre gjøres gjeldende. Forvaltningen av Norges garantiforpliktelser under PIL-ordningen og MIL-ordningen oppfyller ikke økonomireglementets bestemmelser om forvaltning av statlige garantier. Dette gjelder reglene om at garantiordningen skal være selvfinansierende og at staten skal stille som simpel kausjonist, og

videre kravene om lineær nedtrapping av garanti-ansvaret, pro rata risikofordeling og valutaslag.

I tabell 4.26 er det gitt en samlet oversikt over garantiordningene vedrørende Den nordiske investeringsbank.

Tabell 4.26 Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank

	Utbetalt pga. tap i 2010	Samlet garantiansvar 31.12.2010 ¹	Samlet fullmakt i 2011 for nye og gamle garantier ²	Samlet fullmakt i 2012 for nye og gamle garantier ²
1. Grunnkapital fratrukket innbetalt kapital fra Den nordiske investeringsbank	-	5 593 435	9 781 383	9 781 383
2. Prosjektinvesteringsslån gjennom Den nordiske investeringsbank	-	2 663 992	2 681 894	2 681 894
3. Miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank	-	496 094	499 428	499 428
Sum garantier under Finansdepartementet	-	8 753 521	12 962 705	12 962 705

¹ Omregnet fra euro 31. desember 2010 (kurs 7,8125)

² Omregnet fra euro 16. august 2011 (kurs 7,8650)

Inntekter

Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer

Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
91	Alminnelige fordringer	23 854		
95	Avdrag på lån til andre stater	164	200	200
98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner		6 000 000	
	Sum kap. 5341	24 018	6 000 200	200

Post 91 Alminnelige fordringer

På denne posten posteres eventuelle avdrag på lån, blant annet til næringsvirksomhet.

Post 95 Avdrag på lån til andre stater

Det ble i 1983 gitt lån til Jugoslavia på 40 mill. norske kroner, jf. St.prp. nr. 92 (1982–83) og Innst. S. nr. 262 (1982–83). Lånet var et avdragslån med endelig forfall i august 1999. Det ble betalt avdrag til og med terminen 1. februar 1991 og renter til og med terminen som forfalt 1. februar 1992.

Etter oppløsningen av Jugoslavia ble lånet fordelt på de enkelte republikkene. Låneforpliktelse-

ne for Kroatia, Slovenia og Bosnia-Hercegovina er gjort opp. På bakgrunn av en avtale i Paris-klubben fikk Serbia og Montenegro ettergitt 51 pst. av gjelden i 2002 og begynte å betale renter i 2003. I tråd med samme avtale ble ytterligere 30 pst. av gjelden ettergitt i begynnelsen av 2006. Første avdrag på lånet ble betalt i 2008. For 2012 er avdragene beregnet til 0,2 mill. kroner.

Avdrag på et eventuelt lån til Latvia vil bli ført under post 95. Latvia har et tilsagn på lån som utløper 22. desember 2011, og som Latvia så langt ikke har benyttet, jf. omtale under kap 5605, post 86. Det er ikke budsjettert med ordinære avdrag på et eventuelt lån.

Post 98 Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner

Posten omfatter avdrag som staten mottar på egenbeholdning av statsobligasjoner som benyttes til markedspleieformål. Det er ikke forfall av statsobligasjonslån i 2012, og det budsjetteres dermed ikke med avdrag under denne posten i 2012.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank

Ifølge retningslinjer for Norges Banks årsoppgjørdisposisjoner, fastsatt ved kgl. res. 21. desember 2000, skal eventuelt overskudd avsettes til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør en viss størrelse av bankens innenlandske og utenlandske aktiva som innebærer en kursrisiko for banken. Eventuelt overskudd etter avsetninger til kursreguleringsfond avsettes til et overførings-

fond. Ifølge retningslinjene skal det ved hvert årsoppgjør foretas en overføring fra overføringsfondet til statskassen med et beløp svarende til en tredjedel av inntående midler i overføringsfondet.

Basert på beregninger av risikoen for svingninger i resultatet til Norges Bank i årene framover, er størrelsen på kursreguleringsfondet satt til 40 pst. av netto internasjonale fordringer og 5 pst. av bankens beholdning av innenlandske verdipapirer. Retningslinjene er nærmere omtalt i St.prp. nr. 40 (2002–2003). Regnskapet for 2010 tilsier at kursreguleringsfondet må bygges opp til 106,5 mrd. kroner før det blir overført midler til overføringsfondet. Ved utgangen av 2010 var kursreguleringsfondet på 64 mrd. kroner. Det er per i dag ikke midler i overføringsfondet, og det ventes ikke overføringer fra Norges Bank til statskassen verken i 2011 eller 2012.

Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2010	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	782 985	1 260 800	705 300
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	261	1 000	1 000
82	Av innenlandske verdipapirer	1 440 719	1 789 500	1 595 500
83	Av alminnelige fordringer	72 370	79 600	79 600
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	142 730	237 700	214 400
85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv.	6 630 982	6 910 900	4 731 400
86	Renter av lån til andre stater		400	400
87	Renteinntekter mv. fra Statens finansfond	133 512	159 400	65 000
89	Garantiprovisjon	32 903	96 000	96 000
	Sum kap. 5605	9 236 462	10 535 300	7 488 600

Post 80 Av statskassens foliokonto i Norges Bank

Ved utgangen av 2010 var statens kontantbeholdning i Norges Bank 137 mrd. kroner, mot 138 mrd. kroner ved utgangen av 2009.

Alle betalinger til og fra staten blir avregnet mot statens foliokonto i Norges Bank. Det er store daglige svingninger på statens konti, bl.a. som føl-

ge av store skatteinnbetalinger og overføringer til Statens pensjonsfond utland. Utviklingen i kontantbeholdningen er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Renten av inntående på statskassens foliokonto beregnes på bakgrunn av renten Norges Bank får på sine utenlandske fordringer. De samlede renteinntektene under denne posten anslås til 705,3 mill. kroner for 2012.

Post 81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta

Posten omfatter blant annet renter på statens bankinnskudd til bruk på utenriksstasjonene. For 2012 anslås renteinntektene under denne posten til 1,0 mill. kroner.

Post 82 Av innenlandske verdipapirer

Posten omfatter i hovedsak renteinntekter som staten mottar på sin egenbeholdning av statspapirer for markedspleieformål.

For å gi et mer korrekt bilde av de årlige renteinntektene på egenbeholdningen og dermed av statens årlige netto finansieringskostnader, vil over-/underkurs føres etter samme prinsipper som for statens gjeld, jf. omtale under kap. 1650, post 98. Renteinntektene er beregnet til 1 595,5 mill. kroner under post 82 for 2012.

Post 83 Av alminnelige fordringer

Posten omfatter renteinntekter av statens regnskapsføreres innskudd i banker utenom konsernkontoordningen, utlån som forvaltes av Finansdepartementet og andre departementer, og øvrige renteinntekter av alminnelige fordringer.

For 2012 er renteinntektene under post 83 anslått til 79,6 mill. kroner.

Post 84 Av driftskreditt til statsbedrifter

De regionale helseforetakene kan ta opp lån i statskassen til investeringsformål. Foretakene skal ikke betale renter i den perioden lånene trekkes opp. Renter i denne perioden skal i stedet kapitaliseres og tillegges lånene gjennom en egen lånebevilgning for opptreksrenter under Helse- og omsorgsdepartementet, jf. kap. 732, post 83 og kap. 732, post 91. Post 84 her er den motsvarende inntektsposten. Renter på lånene etter opptreksperioden skal innbetales fra foretakene og inntektsføres på egne poster under fagdepartementet.

I 2009 ble de regionale helseforetakenes driftskreditter i private banker omgjort til driftskreditter i staten, jf. kap. 732, post 86 under Helse- og omsorgsdepartementet. Foretakene betaler renter av trekkene på driftskredittrammen, og disse rentene inntektsføres under post 84.

For 2012 anslås renteinntektene under post 84 til 214,4 mill. kroner.

Post 85 Renteinntekter fra bytteavtaler mv.

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten og bankene bytter statskasseveksler mot norske boliglånobligasjoner – obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) – i en periode på opp til fem år. Deltakerne mottar den løpende statskassevekselrenten fra staten under hele avtaleperioden, jf. kap. 1650, post 89, og betaler auksjonsrenten. Renteinntektene føres under kap. 5605, post 85. Eventuelle førtidige innfrielse av bytteavtaler er ikke tallfestet, da det er vanskelig og uhensiktsmessig å anslå omfanget av disse transaksjonene.

Statens inntekter under denne posten er anslått til 4 731,4 mill. kroner i 2012.

Post 86 Renter på lån til andre stater

Stortinget har samtykket i at staten i 2010 kan inngå avtale om lån til den latviske staten innenfor en ramme på 378 mill. euro, jf. Prop. 112 S (2009–2010) og Innst. 244 S (2009–2010). Avtalen ble undertegnet 21. september 2010. Latvia må benytte seg av tilsagnet innen 22. desember 2011. Per 15. september 2011 har Latvia ikke benyttet seg av lånetilsagnet, og det er uklart om dette vil skje.

Det åpnes i avtalen for en fem års avdragsfri periode hvor Latvia har mulighet til førtidig å innfri hele eller deler av lånet. Eventuelle avdrag vil bli inntektsført under kap. 5341, post 95. Renteinntekter føres under kap. 5605, post 86. Siden det er uklart om Latvia vil trekke på lånet, er det ikke budsjettert med renteinntekter for 2012. Dersom Latvia trekker på lånet, vil forslag om bevilgningsendring bli fremmet i løpet av 2012 når renteinntektene er nærmere avklart.

Renteinntekter av lån til Serbia og Montenegro, jf. kap. 5341, post 95, føres også under denne posten, og er for 2012 anslått til om lag 0,4 mill. kroner.

For 2012 anslås renteinntektene under post 86 til 0,4 mill. kroner.

Post 87 Renteinntekter mv. fra Statens finansfond

Statens finansfond ble opprettet ved Stortingets behandling 26. februar 2009 av St.prp. nr. 40 og Innst. S. nr. 158 (2008–2009).

Inntektsanslaget for Statens finansfond for 2012 er usikkert. Dersom alle kapitalinnskuddene opprettholdes på samme nivå som per 1. juli 2011, og bankene får tilstrekkelig overskudd til å betale

renter i henhold til avtalene om kapitalinnskudd, kan renteinntektene for Statens finansfond anslås til 65,0 mill. kroner. Inntektsreduksjonen fra 2011 skyldes i det vesentlige at flere banker har tilbakebetalt innskuddet fra fondet.

Post 89 Garantiprovisjon

Island inngikk 19. november 2008 en avtale med Det internasjonale valutafondet (IMF) om et stabiliseringsprogram. For å finansiere programmet gikk Norge sammen med Danmark, Finland og Sverige om å tilby langsiktige lån på til sammen 2,5 mrd. USD. Det norske lånet er organisert som et lån fra Norges Bank til den islandske sentralbanken med garanti fra den islandske og den norske stat. Stortinget ga 14. mai 2009 Finansdepartementet fullmakt til å stille statsgaranti, jf. St.prp. nr. 47 (2008–2009) og Innst. S. nr. 221 (2008–2009). De konkrete låneavtalene ble undertegnet 5. juli 2009.

Det totale beløpet for de nordiske lånene er omregnet til euro og fastsatt til 1 775 mill. euro. Den norske andelen utgjør 480 mill. euro, dvs. om lag 3 744 mill. kroner basert på valutakursen per 1. september 2011. De nordiske lånene har like vilkår. Løpetiden er 12 år med fem års avdragsfrihet. Lånebetingelsene de nordiske landene er blitt enige om, innebærer at staten mottar en garanti-provisjon på 2,5 pst. pro anno av utestående lånebeløp.

Lånet er delt i fire transjer à 120 mill. euro, og utbetaling er knyttet til IMF-styrets gjennomgang av framdriften for Islands stabiliseringsprogram. Første transje ble gjort tilgjengelig etter første gjennomgang 28. oktober 2009. Island valgte å få utbetalt om lag 2/3 av dette, dvs. 81 mill. euro, 21. desember 2009. Andre gjennomgang ble godkjent av IMF-styret 16. april 2010, og Island fikk 28. juni 2010 utbetalt alt som sto til disposisjon som følge av denne godkjennelsen. For Norges del var dette 159 mill. euro.

Tredje transje ble gjort tilgjengelig for Island etter IMF-styrets godkjenning av tredje gjennomgang 29. september 2010. Dette beløpet er foreløpig ikke utbetalt. Island har i stedet ønsket å slå sammen tredje og fjerde transje og å ha mulighet til å trekke på denne sist halvparten av lånet på et hensiktsmessig tidspunkt i andre halvår 2011, jf. omtale i Meld. St. 2 (2010–2011) Revidert nasjonalbudsjett 2011. Dette ønsket har de nordiske långiverne imøtekommet, og låneavtalene ble i sommer endret slik at den avtalefestede perioden der Island har anledning til å trekke på lånene, er forlenget fra 30. desember 2010 til 30. desember 2011. Likevel er det usikkert om Island faktisk vil velge å få utbetalt hele eller deler av det gjenstående beløpet. Dette vil avhenge av islandske myndigheters vurdering av lånebehov og alternative finansieringsmuligheter i markedet.

Basert på at den siste delen av lånet blir utbetalt i midten av andre halvår 2011 og valutakursen per 1. september, anslås garantiinntekten til om lag 58 mill. kroner i 2011 og 94 mill. kroner i 2012.

Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank

Den nordiske investeringsbank utbetaler utbytte til medlemslandene i forhold til innskutt kapital. Utbyttets størrelse vedtas av bankens styre på grunnlag av regnskapsmessige resultater av virksomheten foregående år. Bankens overskudd var i 2009 på 324 mill. euro og i 2010 211 mill. euro. Ut fra ønsket om å styrke egenkapitalen har banken besluttet at den heller ikke i 2011 skal betale utbytte.

Etablert budsjetteringspraksis for utbytte fra Den nordiske investeringsbank er for kommende år å føre opp sist utbetalte utbytte. For 2012 foreslås det derfor ikke budsjettert med utbytte fra banken.

Kap. 5693 Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2012
		2010	Saldert budsjett 2011	
85	Utbytte fra Folketrygdfondet		1 200	1 000
	Sum kap. 5693		1 200	1 000

Det er tidligere lagt til grunn at staten skal ha normalt utbytte av den innskutte ansvarlige kapitalen i Folketrygdfondet, jf. Prop. 1 S (2009–2010) for Finansdepartementet. I tråd med dette er det for

2011 fastsatt et utbyttekrav på 987 000 kroner. Utbyttekravet er fastsatt med utgangspunkt i en femårig statsobligasjonsrente. For 2012 er det derfor budsjettert med et utbytte på 987 000 kroner.

Del III
Andre saker

5 Likestilling og mangfold

Nedenfor gis det en oversikt over status for arbeidet med likestilling på Finansdepartementets område, jf. likestillingsloven § 1 bokstav a. Som nevnt i pkt. 1.1 i del I omfatter denne proposisjonen også programkategori 00.30 Regjering som Statsministerens kontor har ansvaret for, og likestillingsstatus gis derfor også for denne programkategorien.

Budsjettkapitlene på Finansdepartementets område gjelder i det alt vesentlige administrasjon og statens gjeld og fordringer. Disponeringen av disse bevilgningene har liten betydning for kjønns- og likestillingsforhold. Departementets arbeid med for eksempel skatte-, avgifts- og pensjonsspørsmål har i noen tilfeller likestillingskonsekvenser. Det samme gjelder departementet og underliggende etaters personalpolitikk.

5.1 Finansdepartementet

Finansdepartementets personalpolitikk bygger på prinsippet om likeverd og like muligheter uavhengig av kjønn, alder og etnisk tilhørighet.

Kvinneandelen i Finansdepartementet var 44 pst. per 31. desember 2010. Andelen kvinnelige ledere var 26 pst. ved utgangen av 2010. På mellomledernivå var kvinneandelen 28 pst. På senior-saksbehandlernivå var kvinneandelen 35 pst. og på juniorsaksbehandlernivå var den 52 pst.

Det er høyest kvinneandel blant jurister med 47 pst., etterfulgt av 33 pst. blant økonomer. Kvin-

neandelen for nyansatte akademikere var 53 pst. i 2010, mot om lag 50 pst. i perioden 2004–2010. Kvinneandelen blant nyansatte jurister var 50 pst. og 43 pst. blant nyansatte økonomer.

Ved utgangen av 2010 hadde om lag 7 pst. av ansatte kvinner redusert tjeneste på grunn av omsorg for barn. Blant de som nylig har fått barn tok mødrene i snitt ut 43 uker foreldrepermisjon og fedrene 10 uker. En tredel av fedrene tok ut mer enn 10 uker.

Finansdepartementet tilrettelegger for at allerede ansatte og nye medarbeidere med varig eller midlertidig redusert funksjonsevne kan bruke sin kompetanse og erfaring. Søkere som opplyser at de har redusert funksjonsevne, blir innkalt til intervju, forutsatt at de er kvalifisert for stillingen.

Ved utgangen av 2010 hadde om lag 3 pst. av de ansatte innvandrerbakgrunn. Andelen søkere med innvandrerbakgrunn har steget jevnt i de senere årene, og i 2010 var den 17 pst. For stillinger med krav til utdanning i økonomi, juss eller samfunnsvitenskap var andelen 10 pst., mens den var 32 pst. for stillinger innen kontorstøtte.

5.2 Finansdepartementets underliggende etater

Nedenfor følger en oversikt over den prosentvise kvinneandelen og andelen kvinnelige ledere per 31. desember 2010 samt en kort omtale av status.

Tabell 5.1 Likestilling og mangfold i Finansdepartementets underliggende etater

	Skatte- etaten	Toll- og avgiftsetaten	Statistisk sentralbyrå	Senter for statlig økonomi- styring	Statens inn- krevings- sentral	Finans- tilsynet
Antall ansatte	6 527	1 952	974	372	365	261
Andeler i pst:						
Kvinner i etaten	61	48	54	60	73	52
Kvinnelige ledere, hele etaten	51	32	36	56	76	45
Kvinnelige toppledere inkl. regiondirektører	41	21	27	27	57	43
Kvinnelige region- direktører	40	17		33		
Kvinnelige mellom- ledere	53	33	38	68	83	45
Ansatte med innvandrerbakgrunn	4,7	3,4	6,8	5,4	2,5	3,8

Skatteetaten

Skatteetaten har i stor grad lyktes med å få til en lik kjønnsfordeling i lederstillinger. I etatens handlingsplan 2011–2015 er det satt opp mål for de fire diskrimineringsgrunnlagene kjønn, alder, etnisitet og nedsatt funksjonsevne. Skatteetaten har blant annet som mål at ansatte med innvandrerbakgrunn skal utgjøre minst 4,5 pst. av årlige nytilsetninger. Tilsvarende skal minst 5 pst. av årlige nytilsetninger være personer med nedsatt funksjonsevne. Tiltakene omfatter blant annet deltakelse i traineeprogram for personer med nedsatt funksjonsevne og kompetanseutvikling i mangfoldsrekruttering. Målene vil være tilpasset den enkelte driftsenhet og det skal rapporteres årlig om måloppnåelse.

Toll- og avgiftsetaten

I etatens mangfoldstrategi er det bl.a. mål om en balansert kjønns sammensetning, seniorpolitikk og at antallet medarbeidere med flerkulturell bakgrunn og nedsatt funksjonsevne skal økes. Arbeidet framover er knyttet til rekrutteringspraksis, tilrettelegging og prioritering av kvinnelige kandidater og kandidater med minoritetsbakgrunn til lederopplæringsprogram. Etaten vil blant annet ta i bruk muligheten for utlysning av alle stillinger på nettsider for å nå underrepresenterte grupper.

I tillegg har etaten utviklet et lederopplæringsprogram, der mangfold er med som eget tema.

Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå følger utviklingen i kjønns sammensetningen nøye og har i de senere årene arbeidet spesielt med å rekruttere flere kvinnelige ledere. Virksomheten har gjennom mange år rekruttert ansatte med høyere utdanning og innvandrerbakgrunn. Det gis fortløpende tilbud om norskundervisning for denne gruppen arbeidstakere. Statistisk sentralbyrå har via Arbeids- og velferdsetaten mottatt og lagt til rette for personer med nedsatt funksjonsevne.

Senter for statlig økonomistyring

Senter for statlig økonomistyring har en god kjønnsbalanse på mellomledernivå. Virksomheten tilstreber å ansette medarbeidere med nedsatt funksjonsevne når medarbeidere med ellers like kvalifikasjoner skal tilsettes. Målet er at det til enhver tid er ansatte med nedsatt funksjonsevne i hver region, inklusive sentralenheten.

Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har en kjønnsfordeling på ledernivå som avspeiler kjønnsfordelingen i

virksomheten. Innkrevingsentralen har som mål å oppnå en jevnere kjønnsfordeling mellom kvinner og menn og vil ta i bruk de virkemidler dagens likestillingsregelverk angir. Virksomheten vil også bidra til å øke sysselsettingen for personer med redusert funksjonsevne og til forlenget yrkesaktivitet for seniorer.

Finanstilsynet

Finanstilsynet har en god kjønnsbalanse på ledernivå. Finanstilsynets handlingsplan for likestilling opererer med et utvidet likestillingsbegrep og omfatter også rekruttering og tilrettelegging for innvandrere og funksjonshemmede. I 2010 ble det utarbeidet et nytt HMS-system som skal sikre likestilling og mangfold.

5.3 Programkategori 00.30 Regjering

Statsministerens kontor

Statsministerens kontor har som mål å fremme likestilling og mangfold gjennom sin personalpolitikk. Kontoret legger vekt på å gi kvinner og menn samme mulighet til utvikling i oppgaver og kompetanse, og gjennom dette også samme mulighet til lønnsutvikling.

Tilstandsrapport kjønn

Alle tall i tilstandsrapporten er tall per 1. oktober 2010. For at det ikke skal være mulig å identifisere enkeltmedarbeidere, er opplysninger om deltid, bruk av midlertidige ansatte og foreldrepermisjon ikke spesifisert per stillingskategori.

	Pst. menn og kvinner		Lønn i pst. av gj.snitt	Lønn i pst. av gj.snitt		Kvinner lønn i pst. av menns lønn
	M	K	Alle	M	K	
Alle ansatte	52	48	100	103	97	94
Toppledelse	50	50	210	99	101	101
Adm. ledergruppe	57	43	121	99	102	103
Seniorrådgivere	67	33	114	109	82	75
Øvrige saksbehandlere o.a.	23	77	77	103	99	96
Sjåførere	100	0	67	100	0	-

Det er et mål å beholde den jevne kjønnsfordelingen blant kontorets ansatte, selv om kjønnsfordelingen kan forbedres innen visse grupper. Dette gjelder spesielt sjåførgruppen, hvor samtlige medarbeidere var menn og gruppen øvrige saksbehandlere og støttefunksjoner. Her var det totalt 30 medarbeidere, hvorav 17 sekretærer (16 kvinner og en mann). I toppledelsen var det like mange menn som kvinner (tre menn og tre kvinner).

På ledernivå har kvinner noe høyere gjennomsnittslønn enn menn. Gjennomsnittslønnen for menn og kvinner i andre grupper varierer, avhengig av fagområder, kompetanse og arbeidserfaring.

Det er 11 pst. av de ansatte som etter eget ønske arbeider deltid. Ingen av disse er menn.

Det var tre midlertidig ansatte vikarer i 2010 – alle menn. Disse var vikarer for fast ansatte i foreldrepermisjon eller lengre sykefravær. Tre menn og to kvinner tok ut foreldrepermisjon i 2010. 32

pst. av totalt antall permisjonsdager ble brukt av mennene og 68 pst. av kvinnene.

Ved Statsministerens kontor var det også i 2010 et svært lavt sykefravær. Det legemeldte fraværet i 2010 var 0,6 pst. for menn og 2,4 pst. for kvinner.

Statsministerens kontor hadde i 2010 tre ansatte over 62 år – alle kvinner.

Tiltak for å fremme likestilling og mangfold

Ved utlysning av stillinger i de gruppene der det er skjev kjønnsfordeling, blir det underrepresenterte kjønn oppfordret til å søke. Målet er at en på sikt kan få til en bedre kjønnsfordeling i alle grupper.

Funksjonshemmede og personer med innvandringsbakgrunn blir oppfordret til å søke ledige stillinger ved Statsministerens kontor. Dersom det finnes kvalifiserte søkere med innvandringsbak-

grunn, blir minst en søker innkalt til intervju. Tilsvarende gjelder dersom det er kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne.

Statsministerens kontor er IA-virksomhet, og kontoret legger vekt på å tilpasse den fysiske arbeidsplassen, samt utstyr og arbeidsoppgaver og arbeidstid for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller andre med behov for særskilt tilrettelegging, for eksempel pga. graviditet eller omsorgsoppgaver.

Statsministerens kontor vil legge til rette for gode arbeidsvilkår for ulike faser i livet. I IA-avtalen er det tatt inn flere tiltak for å forebygge tidlig avgang fra arbeidslivet. Dette omfatter både holdningsskapende arbeid og andre generelle seniorpolitiske tiltak. Disse tiltakene gjelder likt for menn og kvinner.

Rutinene for medarbeidersamtaler vil bli gjennomgått med sikte på at disse kan bidra til å avdekke eventuell diskriminering i strid med likestillingsloven eller diskriminerings- eller tilgjengelighetsloven. Statsministerens kontor har regelmessige undersøkelser av arbeidsmiljøet. Framtidige undersøkelser vil bli utformet slik at de kan gi ansatte grunnlag for å ta opp eventuelle praksiser som oppfattes som diskriminerende. Det er

utarbeidet egne rutiner for varsling av kritikkverdige forhold ved kontoret. Disse rutinene omfatter også forhold som diskriminering.

Arbeidsmiljøutvalget ved Statsministerens kontor har en årlig gjennomgang av likestillingssituasjonen og vil framover i tillegg til likestilling på grunnlag av kjønn, også drøfte mulige diskriminerende praksiser og tiltak som kan fremme likestilling på andre grunnlag.

Regjeringsadvokaten

Likestilling og mangfold

Regjeringsadvokaten har som mål å fremme likestilling og mangfold gjennom sin personalpolitikk, innen områder som bemanning, ledelse, faglige utfordringer, lønn mv.

Tilstandsrapport kjønn

Alle tall i tilstandsrapporten er tall per 31. desember 2010. For at det ikke skal være mulig å identifisere enkeltmedarbeidere, er opplysninger om deltid, bruk av midlertidige ansatte og foreldrepermisjon ikke spesifisert per stillingskategori. Ansatte i permisjon er ikke tatt med.

	Pst. menn og kvinner		Lønn i pst. av gj.snitt	Lønn i pst. av gj.snitt		Kvinner lønn i pst. av menns lønn
	M	K	Alle	M	K	
Alle ansatte	48	52	100	118	84	71
Ledergruppen	57	43	167	169	139	82
Advokater og adv.fullmektiger	66	34	109	112	104	93
Rådgivere og saksbehandlere	50	50	68	71	65	91
Sekretærer	0	100	56		56	
Praktikanter (studenter)	62	38				

I den faste ledergruppen er det tre kvinner og tre menn. Ledergruppen er midlertidig utvidet med en prosjektleder, som er mann.

Regjeringsadvokaten har gjennom flere år arbeidet aktivt for å øke kvinneandelen blant advokatene, men det har vist seg vanskelig. Regjeringsadvokaten har årlig mange studentpraktikanter, som nærmer seg slutten av jusstudiene. Ordningen anses viktig i rekrutteringssammenheng, og praktikanternes kjønnsfordeling er derfor tatt med i oversikten. Lønn er lik for alle praktikanterne.

Samtlige 11 sekretærer hos Regjeringsadvokaten er kvinner. De ansatte som er kategorisert som sekretærer, utfører også diverse saksbehandlingsoppgaver og støttefunksjoner. Det er dessverre svært få mannlige søkere til disse stillingene og vanskelig å få endret kjønnsfordelingen.

Kvinnelige advokaters lønn utgjorde 93 pst. av mannlige advokaters lønn. Differansen skyldes først og fremst tilfeldigheter, der gjeldende sammensetning mht. alder og ansiennitet i hver kjønnsgruppe har stor betydning. Hos Regjeringsadvokaten får advokatene et betydelig lønnshopp

når de får møterett for Høyesterett. Tildeling av prøvesaker for Høyesterett følger i stor grad ansenitet og vil således alltid skje på kjønnsnøytrale premisser.

Gjennomsnittslønnen for menn og kvinner i gruppen med rådgivere og saksbehandlere varierer avhengig av fagområde, krav til kompetanse og utdanning mv.

Sju ansatte (13 pst.) hadde ved utgangen av 2010 etter eget ønske deltidsstilling. Samtlige var kvinner. Enkelte medarbeidere har i noen grad tilrettelagt arbeidsplass og -tid grunnet funksjonshemming eller nedsatt arbeidsevne.

Fire menn og en kvinne tok ut foreldrepermisjon i 2010. Så å si samtlige mannlige ansatte som tar ut foreldrepermisjon hos Regjeringsadvokaten, er borte lenger enn den lovbestemte permisjonen.

Samlet legemeldt sykefravær i 2010 var på 2,7 pst., fordelt med 3,3 pst. for menn og 2,0 pst. for kvinner.

Regjeringsadvokaten hadde i 2010 to ansatte (en mann og en kvinne) over 62 år.

Tiltak for å fremme likestilling og mangfold

I samtlige kunngjøringer som gjelder administrative stillinger, er målet om å rekruttere for et stør-

re mangfold understreket. Dersom det finnes kvalifiserte søkere med innvandringsbakgrunn, blir minst en søker innkalt til intervju. Tilsvarende gjelder dersom det er kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne. Det ble ikke kunngjort noen administrative stillinger i 2010.

For å rekruttere flere kvinner til advokatstillingene har det ved flere anledninger vært jobbet særlig mot å finne frem til og oppmuntre kvinnelige jurister til å søke.

Regjeringsadvokaten er IA-virksomhet og er opptatt av å tilrettelegge best mulig for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller som har andre særlige behov. Dette innebærer både fysisk tilrettelegging av arbeidsplass og at arbeidsgiver er fleksibel mht. arbeidstid og – oppgaver.

Regjeringsadvokaten forsøker også å ivareta de ansatte i ulike faser i livet. Særlig antas relativt stor frihet til å styre egne arbeidsdager å bety mye for advokatene i småbarnsfasen.

Regjeringsadvokaten har utarbeidet egne rutiner for varsling av kritikkverdige forhold, og disse rutinene omfatter også forhold som diskriminering. På de halvårslige møtene i Regjeringsadvokatens arbeidsmiljøutvalg vil det framover bli lagt opp til en fast gjennomgang av status mht. likestilling og mangfold.

6 Miljø- og ressurs spørsmål

Bevilgningene til rene miljøtiltak på Finansdepartementets område anslås til 10 mill. kroner for

2012, jf. tabell 6.1. I tillegg kommer bevilgninger til kjøp av klimakvoter.

Tabell 6.1 Bevilgning til miljøtiltak

		(i 1 000 kr)	
Kap.	Betegnelse	Saldert budsjett 2011	Forslag 2012
1600	Finansdepartementet	2 000	2 000
1620	Statistisk sentralbyrå	8 000	8 000
	Sum	10 000	10 000

6.1 Finansdepartementet

6.1.1 Oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling

Nedenfor redegjøres det for Finansdepartementets arbeid med bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling

Finansdepartementet har et sektorovergripende ansvar for å legge grunnlaget for effektiv ressursforvaltning. Gjennom arbeidet med den økonomiske politikken vil Finansdepartementet medvirke til at den økonomiske utviklingen skjer på et miljømessig forsvarlig grunnlag.

Direkte miljørelaterte bevilgninger knyttet til departementets eget driftsbudsjett i 2012, anslås til 2 mill. kroner, og gjelder bl.a.:

- Finansiering av klimarelatert økonomisk forskning og utredning
- Videreføring av departementets arbeid i tilknytning til de internasjonale klimaforhandlingene
- Handel med klimakvoter

I tillegg kommer direkte utgifter i forbindelse med kjøp og salg av kvoter.

Handel med klimakvoter

Den norske stat har som følge av Kyoto-protokollen påtatt seg en forpliktelse knyttet til utslipp av klimagasser i perioden 2008–2012. Når en tar hensyn til netto tilførsel av kvoter gjennom det europeiske kvotesystemet, anslås det på usikkert grunnlag at staten har et årlig overskudd i forhold til forpliktelsene i Kyoto-avtalen.

Det er vedtatt at Norge skal overoppfylle Kyoto-avtalen for inneværende periode (2008–2012) med 10 pst., noe som tilsvarer 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter årlig. I tillegg har Regjeringen valgt å overoppfylle med 1,5 mill. tonn CO₂ årlig gjennom å avstå fra å bruke kvoter som stammer fra skogtilvekst. Det legges også opp til overoppfyllelse svarende til utslipp ved gasskraftverket Mongstad.

For 2012 foreslås det en bevilgning på 505 mill. kroner til kjøp av klimakvoter og en fullmakt til å inngå avtaler om kjøp av utslippskvoter innenfor en samlet ramme på 2 800 mill. kroner, herav 1 000 mill. kroner knyttet til kvoter som blir levert etter 2012, jf. omtale i del II under kap. 1638 Kjøp av klimakvoter. Det vises også til at Finansdepartementet skal forestå salg av klimakvoter, jf. nærmere omtale i del II under kap. 4638.

Sektorovergrepene miljøvirkemidler

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for innretning av avgifter i miljøpolitikken. Avgifter utgjør, sammen med omsettelige utslippskvoter og direkte reguleringer, de mest aktuelle virkemidlene som myndighetene benytter for å redusere miljøproblemer. Riktig utformede avgifter gir incentiver til at utslippsreduksjonene gjennomføres der hvor det er billigst og sikrer at forurensere betaler. Det legges derfor stor vekt på miljø- og energiavgifter. I perioden 2005–2011 har miljøavgiftene blitt brukt aktivt som virkemiddel for å bedre miljøet. Samlet har inntektene fra miljø- og energirelaterte avgifter økt med opp mot 1,8 mrd. kroner.

Arbeidet med omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning blir videreført i 2012. I 2007 ble engangsavgiften for førstegangsregistrering av kjøretøy i Norge lagt om ved at CO₂-utslipp som hovedregel erstattet slagvolum som avgiftsgrunnlag. For å framskynde nedgangen i CO₂-utslippene fra førstegangsregistrerte kjøretøy ble CO₂-komponenten styrket både i 2009, 2010 og 2011. CO₂-utslippene fra nye kjøretøy er redusert fra et nivå på 177 g/km i 2006 til 135 g/km i perioden januar-juli 2011. For 2012 foreslår Regjeringen flere endringer i engangsavgiften, som styrking av CO₂-komponenten for personbiler, økte satser i CO₂-komponenten for varebiler og innføring av en egen NOx-komponent. Dette blir motsvart av lavere avgiftssatser for kjøretøyenes effekt.

6.2 Statistisk sentralbyrå

Strategien for videre utvikling av miljøstatistikken fra høsten 2009 danner fremdeles grunnlaget for

prioriteringer internt i Statistisk sentralbyrå og samtaler med overordnede myndigheter.

Statistikk over utslipp til luft er et prioritert område. Statistikken over utslipp av klimagasser er særlig knyttet til oppfølging av Kyoto-protokollen og statistikken over langtransportert forurensning til Gøteborg-protokollen. Videreutvikling av utslippsstatistikken med tanke på kvalitetskontroll og bedret datagrunnlag er viktig. Det er økende behov for bedre statistikk over utslipp fra internasjonal sjøfart og luftfart. Dette vil kreve nye innrapporteringsrutiner over bunkers m.m. Utvikling av statistikk over virkemiddelbruk, blant annet avgifter og utslippskvoter, videreføres.

Innen klimaforskning vil det fremdeles bli lagt vekt på samspillet mellom ulike virkemidler og teknologiutvikling, og på utvikling av internasjonale klimaavtaler og framtidig utforming av markedet for utslippskvoter.

Statistikk over avfall og gjenvinning skal møte rapporteringskrav fra EU og dekke nasjonale behov. Statistikken over utslipp og rensing av vann utvikles videre i samarbeid med nasjonale myndigheter og i forhold til internasjonal etterspørsel.

Sentrale statistikker som integrerte miljø- og økonomiregnskap, miljøvernavgifter, kommunal miljøforvaltning (KOSTRA) og arealbruk, vil bli videreført. Det vil også bli arbeidet videre med statistikk over støyforurensning og kjemikaliebruk.

Etterspørselen etter miljøstatistikk til internasjonale publikasjoner og indikatorsystemer, spesielt i EU og OECD, er økende. Nye internasjonale rapporteringsforpliktelser til Eurostat forberedes på flere områder, som foreksempel næringsfordelte utslipp etter nasjonalregnskapsstandard (NAMEA), miljørelaterte skatter og materialstrømsregnskap (MFA).

Finansdepartementet

t i l r å r :

1. I Prop. 1 S om statsbudsjettet for år 2012 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a. Sum utgifter under kap. 20–51 og 1600–1650	Kr 42 642 200 000
b. Sum inntekter under kap. 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693	Kr 11 251 400 000

Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2012,
kapitlene 20-51 og 1600-1650, 3021-3051, 4600-4638, 5341,
5580, 5605 og 5693

I
Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjering			
20	Statsministerens kontor		
	01 Driftsutgifter	92 800 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, 22. juli-kommisjonen, <i>kan overføres</i>	12 000 000	104 800 000
21	Statsrådet		
	01 Driftsutgifter	139 100 000	139 100 000
24	Regjeringsadvokaten		
	01 Driftsutgifter	51 400 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	14 900 000	66 300 000
	Sum Regjering		310 200 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget		
	01 Driftsutgifter	741 800 000	
	32 Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	122 000 000	
	70 Tilskudd til partigruppene	149 200 000	
	72 Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 400 000	
	73 Kontingenter, internasjonale delegasjoner	12 500 000	1 116 900 000
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
	01 Driftsutgifter	6 300 000	6 300 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen		
	01 Driftsutgifter	52 200 000	52 200 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		

Kap.	Post		Kroner	Kroner
	01	Driftsutgifter	9 200 000	9 200 000
51		Riksrevisjonen		
	01	Driftsutgifter	471 800 000	471 800 000
		Sum Stortinget og underliggende institusjoner		1 656 400 000
		Finansdepartementet		
		Finansadministrasjon		
1600		Finansdepartementet		
	01	Driftsutgifter	303 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	43 700 000	
	70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	358 900 000
1602		Finanstilsynet		
	01	Driftsutgifter	311 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 700 000	323 200 000
1605		Senter for statlig økonomistyring		
	01	Driftsutgifter	313 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 500 000	364 500 000
1608		Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 600 000	16 600 000
		Sum Finansadministrasjon		1 063 200 000
		Skatte- og avgiftsadministrasjon		
1610		Toll- og avgiftsetaten		
	01	Driftsutgifter	1 399 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	76 200 000	1 475 800 000
1618		Skatteetaten		
	01	Driftsutgifter	4 355 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	131 500 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	163 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	86 500 000	4 737 100 000
		Sum Skatte- og avgiftsadministrasjon		6 212 900 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå		
	01 Driftsutgifter	502 200 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	194 800 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 800 000	706 800 000
	Sum Offisiell statistikk		706 800 000
Andre formål			
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
	61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	15 400 000 000	
	72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 550 000 000	16 950 000 000
1634	Statens innkrevingsentral		
	01 Driftsutgifter	268 100 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 600 000	289 700 000
1637	EU-opplysning		
	70 Tilskudd til frivillige organisasjoner	5 000 000	5 000 000
1638	Kjøp av klimavoter		
	01 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 500 000	
	21 Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	500 000 000	
	22 Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	5 000 000	513 500 000
1645	Statens finansfond		
	70 Tilskudd til drift	10 300 000	10 300 000
	Sum Andre formål		17 768 500 000
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter mv.		
	01 Driftsutgifter	35 900 000	
	89 Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	14 888 300 000	14 924 200 000
	Sum Statsgjeld, renter og avdrag mv.		14 924 200 000
Sum departementets utgifter			42 642 200 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjering			
3021	Statsrådet		
	01 Leieinntekter	300 000	300 000
3024	Regjeringsadvokaten		
	01 Erstatning for utgifter i rettssaker	13 000 000	
	03 Oppdrag	500 000	13 500 000
	Sum Regjering		13 800 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget		
	01 Salgsinntekter	6 900 000	
	03 Leieinntekter	2 500 000	9 400 000
3051	Riksrevisjonen		
	01 Refusjon innland	1 600 000	
	02 Refusjon utland	500 000	2 100 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		11 500 000
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet		
	02 Diverse refusjoner	500 000	
	85 Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	12 300 000
4602	Finanstilsynet		
	03 Prospektkontrollgebyrer	10 000 000	10 000 000
4605	Senter for statlig økonomistyring		
	01 Økonomitjenester	38 000 000	38 000 000
4610	Toll- og avgiftsetaten		
	01 Særskilt vederlag for tolltjenester	6 600 000	
	02 Andre inntekter	2 900 000	
	03 Refundererte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
	04 Diverse refusjoner	2 800 000	
	11 Gebyr på kredittdeklarasjoner	175 000 000	
	85 Overtredelsesgebyr – valutadeklarerings	5 000 000	194 300 000
4618	Skatteetaten		
	01 Refundererte utleggs- og tinglysingsgebyr	63 000 000	
	02 Andre inntekter	6 400 000	
	05 Gebyr for utleggsforretninger	23 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 500 000	93 900 000
4620		Statistisk sentralbyrå		
	01	Salgsinntekter	300 000	
	02	Oppdragsinntekter	194 800 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	205 100 000
4634		Statens innkrevingsentral		
	02	Refusjoner	34 500 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	240 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 225 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	200 000 000	1 769 500 000
4638		Salg av klimavoter		
	01	Salgsinntekter	1 100 000 000	1 100 000 000
		Sum Finansdepartementet		3 423 100 000
		Ymse inntekter		
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	95	Avdrag på lån til andre stater	200 000	200 000
		Sum Ymse inntekter		200 000
		Skatter og avgifter		
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	313 200 000	313 200 000
		Sum Skatter og avgifter		313 200 000
		Renter og utbytte mv.		
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	705 300 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 595 500 000	
	83	Av alminnelige fordringer	79 600 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	214 400 000	
	85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv.	4 731 400 000	
	86	Renter av lån til andre stater	400 000	
	87	Renteinntekter mv. fra Statens finansfond	65 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	89	Garantiprovisjon	96 000 000	7 488 600 000
5693		Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 000 000	1 000 000
		Sum Renter og utbytte mv.		7 489 600 000
		Sum departementets inntekter		11 251 400 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 02
kap. 1602 post 01	kap. 4602 post 03
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01 og 04
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvare alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

2. Finansdepartementet i 2012 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.

3. Finansdepartementet i 2012 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvare inntekter fra salg av klimavoter som er regnskapsført på kap. 4638 Salg av klimavoter, post 02 Salg av innkjøpte kvoter.

III

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at:

1. Statsministerens kontor i 2012 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1602		Finanstilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 mill. kroner
1610		Toll- og avgiftsetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	30 mill. kroner
1634		Statens innkrevingsentral	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 mill. kroner

V

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 2 800 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning.

VI

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at:

- det i 2012 kan igangsettes oppgraderings- og oppussingsarbeider som omtalt i Prop. 1 S (2011–2012) under kap. 41 Stortinget, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
- Finansdepartementet i 2012 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2011–2012) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 kan gi garantier for:

- grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 243 659 651 euro.
- lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
- miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

VIII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2012 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 23,3 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

IX

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

X

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2012 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten, post 02 Andre inntekter.
 2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.
-

Vedlegg 1

Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak

1 Norges Bank

Sentralbanksjefens lønn var 1 743 086 kroner i 2010. I tillegg ble innberettet fordel av fri bil, fri telefon og forsikringer. For 2010 utgjorde dette 134 716 kroner.

Full alderspensjon utgjør 2/3 av den lønn som til enhver tid er fastsatt for stillingen. Alderspensjon løper fra fratredelse, men ikke fra før fylte 65 år. Opptjeningstiden for full pensjon er 12 år, regnet fra tiltredelse for stilling som sentralbanksjef. Pensjonen samordnes med andre pensjons- og trygdeytelser som pensjonisten har rett til etter bestemmelsene i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.

2 Folketrygdfondet

Folketrygdfondet er organisert som særlovsselskap, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet. I 2010 utgjorde lønn for administrerende direktør 1 865 652 kroner, pensjonsutgifter 117 368 kroner og annen godtgjørelse 32 768 kroner.

Folketrygdfondet er medlem av Statens pensjonskasse, og administrerende direktør har rett til ordinær alderspensjon fra fylte 65 år på 66 pst. av pensjonsgivende lønn inntil 12 G.

Ordinær oppsigelsestid er seks måneder. Administrerende direktør har rett til etterlønn tilsvarende 12 måneders pensjonsgivende lønn regnet fra oppsigelsestidens utløp dersom hun sies opp eller selv sier opp etter avtale med styret.

Etterlønnen fastsettes til 18 måneders pensjonsgivende lønn regnet fra oppsigelsestidens utløp dersom oppsigelsestiden utløper etter fylte 62 år. Administrerende direktør har 12 måneders konkurranseforbud.

3 Statens finansfond

Statens finansfond ble opprettet ved lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond. Administrerende direktør ansettes av styret. Styret fastsetter også administrerende direktørs lønnsvilkår. I 2010 var det ansatt to administrerende direktører; en fram til 1. mai i heltidsstilling og deretter en i halv stilling. Direktørene fikk til sammen utbetalt 1 113 071 kroner som lønn og 8 562 kroner som annen godtgjørelse. I tillegg ble utgifter til mobiltelefon, mobil PC-ordning og abonnement på to aviser dekket.

Nåværende administrerende direktør har i tillegg til sin stilling i Statens finansfond en deltidsstilling som tilsynsrådgiver i Finanstilsynet, knyttet til bank- og forsikringssektoren.

Administrerende direktør er ansatt i et engasjement med to års varighet, gjeldende fra 1. mai 2010, og som utløper uten oppsigelse 30. april 2012.

I ansettelsesperioden gjelder en gjensidig oppsigelsesfrist på tre måneder. Partene er enige om at Statens finansfond kan kreve at administrerende direktør fratrer sin stilling i oppsigelsestiden.

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Opplysninger om abonnement, løssalg og
pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på
www.regjeringen.no

Trykk: 07 Xpress AS 10/2011

